

Železovský spravodajca

93701@pobox.sk

VIII. ročník, november 2007

Mestské noviny

cena: 10,- Sk

Z obsahu

Mestské zastupiteľstvo prijalo Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta a Rozvojový program mesta. Prinášame zoznam projektov, ktoré sú z pohľadu samosprávy najdôležitejšie

3. str.

Novým náčelníkom Mestskej polície je Ing. Jozef Kovács

5. str.

Sochy z parku sa opäť dostanú pred zraky verejnosti

7. str.

Októbrové zasadnutie MsZ: Rozvojové dokumenty schválené

Dôležitý moment v živote samosprávy v tomto volebnom období sa odohral 25. októbra, keď sa konalo 10. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Železovciach. V rámci programu totiž poslanci odsúhlasili rozvojový program mesta na roky 2007–2010 a spolu s ním aj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na obdobie 2007–2013. Poslanci oba materiály hodnotili kladne, i tak sa zrodilo niekoľko účelných pripomienok, ktoré sa do materiálov dodatočne zapracovali. Na návrh Gabriela Melczera sa medzi aktivity rozvojového programu dostal zámer prípravy územia pre ďalšiu výstavbu rodinných domov, na podnet primátora zas zámer vypracovania územnej dokumentácie pre mestské časti, ktoré boli z tohto hľadiska doteraz zanedbávané. V súvislosti s prvým návrhom bol spomenutý aj problém nedokončených stavieb napr. v lokalite Csikókert. Z rozpravy vyplynulo, že mesto bude hľadať právne prostriedky na to, aby donútilo majiteľov týchto stavieb k činnosti – buď k dokončeniu stavby alebo odpredaju.

Z pohľadu budúceho obrazu mesta bolo nemenej zásadným rozhodnutím zastupiteľstva schválenie účasti mesta v obchodnej spoločnosti Eurospinn, ktorú mesto zakladá so spoločnosťou ESpinn na vykonávanie verejnoprospešných služieb na území mesta.

MsZ súhlasilo s vysporiadaním vlastných vzťahov pozemkov miestneho kúpaliska formou zámennej zmluvy medzi PD Železovce a mestom. Schválilo použitie prostriedkov vo výške 582 tis. Sk na spoluúčasť mesta v projekte odkanalizovania priemyselných areálov pri železničnej stanici podanom na Environmentálny fond. Schválilo aj smernicu odmeňovania účinku-

júcich na občianskych obradoch a mestských oslavách, z predsedníckeho postu Zboru pre občianske záležitosti odvolalo Andora Wurster a na jeho miesto vymenovalo Dianu Pólyovú. Poslanci sa oboznámili s priebehom a výsledkom výberového konania na obsadenie funkcie náčelníka mestskej polície. Novým náčelníkom MsP od 16. novembra je Ing. Jozef Kovács. Schválili pridelenie mestskej dotácie na základe odporúčania dotačnej komisie, zmenu rozpočtu mestskej knižnice, zobrali na vedomie správu o stave záväzkov a pohľadávok mesta, informáciu o rokovaní o predaji pozemkov v centre

mesta a informáciu o možnosti vytvorenia Európskeho zoskupenia územnej spolupráce Ister-Granum. V rámci interpelácií sa riešila potreba opravy strechy na bytových domoch na Sládkovičovej ulici, problém parkovania autobusov pri poliklinike (Vékony), hovorilo sa o možnosti vytvorenia priechodu pre chodcov pri križovatke Mierovej a Ul. kpt. Nálepku, obchádzaní spomaľovačov na Mierovej ul. (Polka), ako aj o možnosti získania investícií na území mesta (Martosy, Csenger) prostredníctvom užšej spolupráce s agentúrou SARIO.

(ek)

Dňa 15. novembra slávnostne otvorili železovskú prevádzku SES Tlmače. V tomto roku zamestnajú 80, do konca budúceho roka 200 pracovníkov.
(foto: Peter Braun)

JEDNOU VETOU

#####

Prvý sneh v tohtoročnej zimy v Želiezovciach napadol 6. novembra # **23. novembra sa v Kultúrnom dome uskutoční premiéra kabaretného mesačníka „Paprikáš“** # Práve vyšla nami avizovaná kniha Miroslava Piusa „Kronika znovuobjaveného času - významné archeologické objavy na brehoch rieky Nitra - Žitava - Hron - Ipel“, objednať sa dá u vydavateľa na MKS, Námestie odborárov č.5, Tlmače, tel. 036/6342054 # **Materské centrum Čučoriedky pripravuje mikulášsky večierok pre deti a rodičov, na ktorý očakáva záujemcov** # V Mestskej knižnici v Želiezovciach sa 14. novembra konalo stretnutie knihovníkov regiónu s medzinárodnou účasťou

Na uľahčenie investorom

Potreba nových investícií na území mesta a vytvorenia pracovných miest priamo v Želiezovciach rezonuje medzi obyvateľmi aj ich volenými zástupcami v mestskom parlamente. Tento zámer má uľahčiť projekt podaný na Environmentálny fond pôsobiaci pod záštitou ministerstva životného prostredia s názvom Odkanalizovanie existujúcich priemyselných areálov pri železničnej stanici Želiezovce. Mesto požiadalo o nenávratný finančný príspevok vo výške 11 mil. Sk. V prípade realizácie projektu sa umožní napojenie kanalizácie na tri priemyselné objekty, úplné využitie kanalizačnej siete v tejto časti však bude možné až po uskutočnení druhej etapy projektu. Po jej realizácii bude novovybudovaná kanalizačná sieť taktiež využiteľná pre prípadné nové prevádzky v tejto lokalite. (ek)

Energia má zelenú

V priestoroch SES a.s. Tlmače, pracovisko Želiezovce, bola 15. novembra 2007 o 10.05 hod. slávnostne prestrihnutá páska na staronovej prevádzke za prítomnosti predstaviteľov vedenia podniku, primátora mesta a ďalších. Do konca tohto roka by malo v želiezovskej prevádzke byť zamestnaných 80 pracovníkov a do konca roka 2008 by ich počet mal dosiahnuť 200. Po slávnostnej recepcii sme oslovili generálneho riaditeľa SES a.s. Tlmače, Ing. Martina PAŠTIKU:

Pán generálny riaditeľ, je taká zaužívaná fráza o „zlatých českých ručičkách“. Ako je to podľa Vás s tými slovenskými?...

- Ja to nerozděluj na český a slovenský. Žijú tady už více než rok a vnímám to jako Česko - Slovensko. Nerozděluj to národnostně. Když jsme vstupovali do SES, byli jsme si vědomi velkého potenciálu a po roce to vnímám stále silněji. Teď je důležité, jak udělat z té potenciální energii, která tady je, energii kinetickou. SES je firma, která je na globálním trhu, není to lokální firma, a proto si myslím, že by měla být atraktivní pro zaměstnance, z pohledu know how i z pozice výhledu na několik let. Vidíme zcela jasně, že jsme vytížení, máme práci a teď je to otázka spíš o tom, na které trhy jít a s jakými výrobkami.

Ďakujem

Anton Pižurný

Prijatý rozvojový program a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta

Poslanci mestského zastupiteľstva prijali na októbrovej schôdzi asi najdôležitejšie dokumenty svojho pôsobenia v tomto volebnom období. Ide o tematicky previazané rozvojové dokumenty mesta, preto boli prijaté v spoločnom bode.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) mesta, zjednotený rozvojový dokument slovenských samospráv, má za úlohu načrtnúť smerovania rozvoja mesta v horizonte európskych plánovacích období, teda na 7-ročné obdobie. Dokument vypracovala konzultačná spoločnosť Tett Consult Slovakia ako nadstavbu Koncepcie rozvoja mesta Želiezovce. PHSR obsahuje krátku analýzu ekonomických a sociálnych pomerov a vzťahov mesta, náčrt hlavných problémov pomocou metódy stromu problémov, z ktorého sa vychádza pri určovaní strategických a čiastkových cieľov rozvoja.

Základným všeobecným cieľom rozvoja mesta je podľa dokumentu zlepšovanie kvality života pomocou vhodných rozvojových impulzov. Dokument označuje štyri základné oblasti – strategické ciele: rozvoj miestnej infraštruktúry, hospodársky rozvoj mesta, využitie historického a turistického potenciálu a skvalitnenie životného prostredia.

Rozvojový program mesta je vypracovaný na obdobie 2007–2010. V oblasti strategických a operatívnych cieľov vychádza z PHSR, s ktorým je úzko spätý. Do rozvojového programu sú zaradené aktivity, ktoré budú tvoriť jednotlivé projekty, predkladané k žiadostiam o nenávratné finančné príspevky EÚ. Rozvojový program bol rozdelený na tri časti. Na projekty z prvej časti budú vykonané prípravné a projektové práce, to môže samospráva garantovať, pridelenie dotácie samozrejme už nie. Pripravenosť na získanie grantov bude však možné merať existenciou technických projektov k jednotlivým aktivitám. Ďalšia skupina

aktivít je definovaná ako zásobník. K ich realizácii mesto pristúpi v prípade lepšieho plnenia garantovaných zámerov. Ďalšou skupinou sú projekty iných subjektov, ktoré sa budú realizovať na území mesta, mesto na ne nebude prispievať, bude ich však podporovať. Ako príklad je možné uviesť kanalizáciu, ktorú bude budovať akciová spoločnosť Západoslovenská vodárenská spoločnosť. Nakoniec sú evidované projekty Euroregiónu Ister-Granum, v ktorých musí mesto preukázať spoluúčasť a ktoré majú dopad na celý euroregión – ako príklad môžeme uviesť projekt tematických turistických ciest na jeho území.

Podľa primátora sa rozvojový program mesta bude každoročne vyhodnocovať a prípadne aktualizovať – najmä projekty, ktoré nezískajú nenávratný finančný príspevok a pri ktorých bude potrebné hľadať iné zdroje. „Finančná situácia mesta sa v tomto roku zlepšila, tento rok skončíme s pozitívnymi číslami. Dexia banka po preskúmaní našej finančnej situácie je ochotná poskytnúť úver vo výške asi 45 miliónov Sk. Rádovo teda môžeme počítať so sumou asi

„Po desaťročiach v podmienkach plánovaného hospodárstva niekoľko rokov prevládal názor, že trhové princípy vyriešia všetky závažné problémy, s ktorými sa musí spoločnosť popasovať. Aj tu však našťastie došlo k vytriezveniu, na vlastných skúsenostiach i pozorovaním vývoja vyspelých krajín zisťujeme, že plánovanie budúcnosti je zdravým nástrojom rozvíjajúcej sa spoločnosti. Keď sa zamyslíme, plánujeme i v rodine svoj finančný ako aj spoločenský život. Mesto, ako jeden zo zložitejších foriem spolužitia, sa určitý čas môže vyvíjať živelne, avšak dôsledky takéhoto vývoja sú tvrdé a znášame ich dodnes. Rozvojový program mesta je vlastne plánom, ktorý na nasledujúcich niekoľko rokov vypracovali volení zástupcovia mesta - primátor s poslancami - vo viere, že naše predsavzatia sa v prevažnej miere uskutočnia a mesto sa pohne dopredu. Rozvojový program hodnotím pozitívne, lebo dúfam, že v ňom definované úlohy prispedia k rozvoju mesta a skvalitneniu života obyvateľov.“

Ing. Gabriel Melczer, poslanec MsZ, rada úseku výstavby a regionálneho rozvoja

50 miliónov korún na tieto rozvojové aktivity... Samozrejme, nemôžeme sľuobiť, že preinvestujeme 200 miliónov, ale že v oblasti technických projektov a prípravných prác projektové zábery z prvej skupiny pripravíme, to sľuobiť môžeme“ vyhlásil primátor Pavel Bakonyi.

(ek)

Projekty mesta - vlastné	v tis. Sk
3.3.2. Rekonštrukcia kaštieľa Esterházyovcov	48 000
3.3.3. Rekonštrukcia budovy "Sovi dom" - Mestské múzeum	3 000
3.1.1. Vypracovanie marketingovej stratégie cestovného ruchu	300
1.2.3. Rekonštrukcia parku Franza Schuberta - Revitalizácia drevín a potoka Vrbovec	6 000
1.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov (2 CMZ, 1 Svodov, 1 Mikula)	38 000
1.2.1. Komplexná prestavba Námestia sv. Jakuba	15 000
1.1.2. Výbudovanie mestských parkovísk a garáží	7 000
4.3.3. Výstavba zelených centier v intraviláne mesta	6 000
2.2.1. Vytvorenie inkubátora pre začínajúcich podnikateľov	1 000
2.1.1. Vypracovanie projektov na umiestnenie menších priemyselných aktivít v územiach určených územným plánom ako priemyselné oblasti	750
2.3.4. Podpora aktivít pre marginalizované komunity - komunitné centrum	2 000
2.3.2. Jazykové vzdelávanie obyvateľstva	1 200
2.3.3. Vzdelávanie obyvateľstva v oblasti IT	900
2.3.1. Rekvalifikačné kurzy pre potreby miestnych podnikov	1 400
4.1.4. Program rozvoja separácie odpadu obyvateľstvom - hospodársky dvor, technológia	12 000
4.1.5. Výbudovanie kompostárne	11 000
1.4.1. Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti inovácií vo výrobe a službách	500
4.2.3. Znižovanie energetickej náročnosti budov vo vlastníctve mesta	7 000
2.3.4. Rekonštrukcie škôl a rozšírenie ich vybavenia	9 000
1.2.2. Štúdia uskutočniteľnosti využitia termálneho vrtu	500
1.4.2. Digitalizácia registra nehnuteľností a inžinierskych sietí v meste - IISÚ	3 000
1.3.8. Rozšírenie kamerového monitorovacieho systému	1 500
1.4.3. Zavedenie e-governmentu	1 200
1.2.10. Rekonštrukcia športového areálu - príprava viacúčelovej haly	3 000
1.2.6. Rozvoj funkcií mesta ako centra Dolnohronského mikroregiónu	700
1.3.7. Výbudovanie nového cintorína - dobudovanie jestvujúcich (Svodov, Mikula, Želiezovce)	17 000
4.3.2. Budovanie detských ihrísk	1 100
2.1.3. Výbudovanie centra dištančnej práce	700
2.3.5. Rozšírenie knižnice na informačné centrum - prístavba kina	5 000
1.2.9. Výstavba technickej infraštruktúry v lokalite Centrum	11 000
2.2.4. Mestská tržnica - sprostredkovateľské centrum	3 300
1.3.5. Výstavba domu opatrovateľských a stravovacích služieb - stacionár	3 500
3.2.2. Prenosná skladacia scéna (pódium, prekrytie, osvetlenie, sedenie)	700
1.4.5. Neformálne a diferencované vzdelávanie všetkých vekových skupín	1 000
3.2.1. Rekonštrukcia mestského kúpaliska a autokempingu - rozšírenie ubytovania	20 000
2.2.3. Marketingová činnosť na podporu miestnej ekonomiky	600
1.2.5. Výbudovanie kancelárie prvého kontaktu v budove MsÚ	1 500
1.2.4. Komplexná rekonštrukcia budovy a nádvorja MsÚ	6 000
1.3.1. Rekonštrukcia areálu klubovej činnosti (klub dôchodcov, Čučoriedok....)	2 000
1.3.3. Modernizácia kultúrneho domu	2 000
1.3.4. Rozšírenie a modernizácia stravovacích služieb mesta	1 000
2.2.2. Ustanovenie profesijných združení v meste	400
1.2.7. Rozšírenie a rekonštrukcia verejného osvetlenia a mestského rozhlasu	3 000
1.3.10. Budovanie bezbariérových prístupov do verejných budov	750
1.3.2. Rekonštrukcie v areáli amfiteátra	1 500
1.2.8. Výstavba sociálnych a núdzových bytov	24 000
1.2.11. Príprava výstavby zóny izolovaných rodinných domov	5 000
1.2.12. ÚPN - Z mestských častí	1 900
SPOLU	292 900

Mesto podalo projekt na kompostáreň

Mesto v spolupráci s levičkou spoločnosťou EUFC podalo projekt v rámci výzvy Nórskeho finančného mechanizmu na vypracovanie technickej projektovej dokumentácie výstavby združeného zberného dvora na zber tuhého komunálneho odpadu a kompostárne so zhodnocovaním dreveného odpadu ako biopaliva. Finančný mechanizmus Nórskeho kráľovstva spolu s finančným mechanizmom EHP (Európskej hospodárskej pomoci) vznikol ako záväzok štátov mimo Európskej únie – Nórska, Islandu a Lichtenštajnska – za výhody plynúce z účasti v Európskom združení voľného obchodu. Tieto štáty poskytnú v období od 1. mája 2004 do 30. apríla 2009 Slovenskej republike a ďalším štátom finančnú pomoc v celkovej ročnej sume 13,36 miliónov eur. Počas obdobia piatich rokov je Slovenskej republike poskytnutá celková suma 67 mil. eur, pričom 95% tejto sumy je poskytnutých zo zdrojov Nórskeho kráľovstva.

Projekt bol podaný v polovici septembra, výška žiadaného nenávratného finančného príspevku je 22 222 eur. Na mimoriadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva v Želiezovciach poslanci odsúhlasili použitie vlastných zdrojov v prípade realizácie projektu vo výške 10% z tejto sumy.

V prípade úspešnosti žiadosti o grant bude projektová dokumentácia vypracovaná do apríla budúceho roka, samotná realizácia sa môže začať po tomto termíne. Na zberný dvor bude možné zväzť TKO rôzneho druhu, napríklad nábytok, elektroodpad, pneumatiky, nebezpečný aj stavebný odpad, kompostáreň má slúžiť na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu z celého regiónu.

(ek, gm)

Región sa pripravuje na LEADER

Predstavitelia samospráv Dolnohronského regiónálneho združenia (DRZ) sa 5. novembra stretli v Želiezovciach na pracovnom stretnutí. V rámci stretnutia sa prítomným predstavila Alžbeta Sádovská, riaditeľka Regionálneho osvetového strediska v Leviciach. Predseda združenia Karol Kotora informoval starostov a primátorov o legislatívnej zmene v oblasti miestnych daní. Spomenul, že v súvislosti so zavedením eura sa očakávajú určité regulácie výšky daní z nehnuteľností v nadchádzajúcich rokoch. Prítomní sa zaoberali prípravou na projekt LEADER, v súvislosti s ktorým v novembri prebiehali workshopy po všetkých mikroregiónoch DRZ, i problematikou spoločného obecného úradu.

(ek)

Strategickým partnerom vo verejnoprospešných službách ESpinn

Poslanci Mestského zastupiteľstva v Želiezovciach sa 11. októbra zišli na svojom 4. mimo-riadnom zasadnutí pre prerokovanie dvoch dôležitých bodov. Prvým bolo vyhodnotenie ponúk výberového konania na výber strategického partnera na zabezpečenie verejnoprospešných služieb mesta, druhým diskusia k Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a rozvojového programu mesta. Ponuku do výberového konania na výber strategického partnera podali dve miestne firmy: Stavmont, s.r.o. a ESpinn, s.r.o. Poslanci po oboznámení sa s ponukami týchto firiem a rozhovoroch s ich predstaviteľmi pristúpili k výberu strategického partnera – schválili uzatvorenie spoločenskej zmluvy o vytvorení obchodnej spoločnosti so spoločnosťou ESpinn. V rámci prerokovania PHSR a rozvojového programu mesta poslanci hovorili o určovaní priorít, čo je úzko späté so smerovaním rozvoja v meste. I keď sa názory rôznili v tom, či uprednostniť priemyselné aktivity alebo cestovný ruch, predložené rozvojové dokumenty boli prijaté pozitívne. Ich schválenie si však poslanci ponechali na októbrové riadne zasadnutie MsZ.

(ek)

Problémy spôsobujú nelegálne stavby aj žumpy - mesto ponúka pomoc

Na zasadnutí rady úseku výstavby a územného plánovania začiatkom novembra sa prítomní venovali dvom zásadným otázkam: možnostiam realizácie rozvojového programu mesta a problému nelegálnych stavieb a žump na území Želiezoviec. Prítomní v rámci plnenia rozvojového programu v súvislosti s možnosťami získavania zdrojov z fondov EÚ v nasledujúcom období hovorili o potrebe rekonštrukcie školských zariadení, pretože strediskový charakter mesta po zatvorení mnohých prevádzok a páde nemocnice zabezpečujú v ostatnom období najmä školy. V rámci rekonštrukcie má byť kladený dôraz na energetickú racionalizáciu budov a bezbariérovosť, ale uvažuje sa aj o ďalších prídavných funkciách ako internát, služobné byty a pod. Obnova by sa mala týkať oboch ZŠ a oboch MŠ. Ďalším zámerom nasledujúceho obdobia je rekonštrukcia verejných priestranstiev. Týka sa to najmä Námestia sv. Jakuba, ulíc SNP, Petófiho, Mierovej a okolia svodovského a mikulského

kostola.

Problém nelegálnych stavieb bol riešený aj na jednom z ostatných zasadnutí mestského zastupiteľstva. S potrebou akútneho riešenia tejto problematiky, ktorá bola po dlhý čas v meste nedotknutá, súhlasili všetci prítomní členovia rady úseku. I keď za

stavieb môžu mať ťažkosti pri prípadnom predaji, dedičskom konaní, alebo iných úkonoch. Mesto v legalizácii takýchto stavieb ponúka pomocnú ruku. Na rokovaní sa hovorilo aj o možnosti vytvorenia pracovného miesta s náplňou práce administratívnej pomoci obyvateľom pri týchto

dodatočnú legalizáciu zákon predpisuje uloženie pokuty, jej výška je limitovaná iba hornou hranicou a určuje ju mesto, ktoré podľa vyjadrenia primátora nemá záujem na sankcionovaní občanov, ale na napravení nezákonného stavu. To by malo byť aj zámerom občanov, ktorí v prípade nelegalizovania takýchto

činnostiach. Občania, ktorí nemajú informácie o tom, či všetky stavby v ich vlastníctve sú legalizované, sa môžu oboznámiť so skutkovým stavom na portáli katastrálneho úradu, ktorý od začiatku septembra ponúka voľný prístup na webovej stránke www.katasterportal.sk.

Text a foto: (ic)

Vážení občania,

naše mesto, ako člen Dolnohronského regionálneho združenia, je zapojené do projektu „Príprava nových mikroregiónov Nitrianskeho samosprávneho kraja na integrovaný rozvoj vidieka – prístup LEADER“.

Hlavnou úlohou projektu je:

– zabezpečiť prípravu a budovanie miestnych a odborných kapacít mikroregiónov prístupom LEADER

– zabezpečiť spracovanie Integrovaných rozvojových stratégií potrebných na čerpanie pomoci z Programu rozvoja vidieka na roky 2007-2013 Os 4 – Prístup LEADER

– tvorba miestnej akčnej skupiny, ktorá bude stratégiu realizovať

Spracovateľ dokumentu bude čerpať základné informácie o meste a obciach z dostupných štatistických údajov, ročeniek a iných brožúr. Avšak na to, aby bol tento dokument kvalitne spracovaný, je potrebná aktívna účasť občanov, neziskových organizácií a podnikateľských subjektov.

Dovoľujeme si Vás preto prostredníctvom ankety, ktorá je v týchto dňoch doručovaná do Vašich domácností, požiadať o spoluprácu pri tvorbe tohto dôležitého dokumentu. **Ankety sú anonymné** a slúžia len pre potreby vypracovania dokumentu.

Spracovaný dokument bude riešiť návrh možností rozvoja mesta a celého územia budúcej miestnej akčnej skupiny ako celku pri využití dostupných zdrojov a potenciálu mesta a obcí, navrhne priority rozvoja územia a konkrétne projekty a programy pre získanie finančných prostriedkov na ich realizáciu.

Vopred Vám ďakujeme za ústretovosť a spoluprácu pri tvorbe dokumentu.

Závazky mesta sa opäť znížili

Z celkového dlhu nemocnice vo výške 27 290 452 Sk a po jeho prevzatí vykazovalo mesto k 20. októbru záväzky vo výške 6 616 741 Sk, čo znamená, že mesto do tohto dátumu uhradilo záväzky za vyše 20 555 242 Sk. Úhrada prebieha podľa schválených splátkových kalendárov. Podľa správy predloženej na októbrové zasadnutie MsZ mesto v roku 2006 a 2007 spolu uhradilo záväzky NsP vo výške 41 085 340 Sk. Správa konštatuje, že mesto ušetrilo na úrokoch z omeškania a trovách súdneho konania finančné prostriedky vo výške asi 5 miliónov Sk.

Naďalej pokračuje vymáhanie pohľadávok po zaniknutej príspevkovej organizácii NsP. Z celkovej sumy pohľadávok vo výške 10 845 570 Sk sa do 20. októbra podarilo vymôcť iba necelých 200 tisíc Sk. Nízka účinnosť pri vymáhaní pohľadávok pramení z problému chýbajúcich dokladov preukazujúcich opodstatnenosť a právny základ vzniku týchto pohľadávok.

(ek)

Bližšie k ľuďom

Rozhovor s novým náčelníkom Mestskej polície Ing. Jozefom Kováčsom

Pochádza z Juru nad Hornom, narodil sa v Želiezovciach. ZŠ absolvoval v Jure, SŠ ukončil v Želiezovciach na Gymnáziu s vyučovacím jazykom maďarským. VŠ - Poľnohospodársku univerzitu ukončil v roku 1984. Po ukončení VŠ robil 6 rokov na JRD Šarovce ako vedúci autodopravy a v r. 1990 – 2007 bol zamestnancom Colnej správy. Bol prvým vedúcim pobočky colnice na zrekonštruovanom moste Márie Valérie v Štúrove. Pracoval aj so 40-členným kolektívom v Šahách.

ŽS: Na základe výberového konania ste boli vybratý do funkcie náčelníka Mestskej polície v našom meste s nástupom do funkcie 16. novembra 2007. Koľko má v súčasnosti MsP členov a ako je organizovaná?

- Podľa mojich znalostí na 24 hodinové krytie je potrebný počet členov MsP 1 + 8. Súčasný finančný podmienky mesta naznačujú zlepšujúcu sa tendenciu a ešte v priebehu tohto roka budú prijatí noví členovia MsP. Počul som, že jedným z nich bude aj dáma.

ŽS: Zoznámili ste sa už s kamerovým systémom mesta? Ako vnímate jeho efektívnosť?

- Svoju úlohu kamerový systém plní, ale k efektívnejšiemu využitiu tohto systému by bolo potrebné „zakame-

rovať“ viac ulíc a priestorov (hlavne nákupné strediská a školy), kde je väčší počet ľudí v určitých časových úsekoch.

ŽS: Máte predstavu o tom, ako napraviť naštrbenú dôveru občanov voči Mestskej polícii?

- Moja predstava je taká, že to treba dostať bližšie k ľuďom, aby cítili, že sme jednými z nich. Je tu čo robiť. Poznám tu dosť ľudí. Verím, že ich dôveru, ako aj dôveru ostatných občanov nesklamem. Musím si zmapovať celé okolie, aby som sa dostal do obrazu.

Ďakujem

Anton Pižurný
foto: (ic)

Cesta

Vrávi sa, že cesta je cieľ. Môžeme si to vziať aj obrátene: Cieľom je cesta. Na začiatku je chodník, ktorý sa môže postupne rozširovať (ale aj zanikať).

Môžeme sa dostať až na rázcestie.

V tom bode je na nás rozhodnúť sa, ktorým smerom sa vydáme ďalej. Na rázcestí čakajú rôzne pokúšenia, na rázcestí môžeme aj padnúť, alebo ako Fénix, vzniesť sa z popola...

Môžeme sa vydáme tou nesprávnou cestou, o ktorej si budeme myslieť, že je správna. Až po čase zistíme, že sme sa mali rozhodnúť pre tú druhú cestu. Návrat býva bolestivý, ale nikdy nie je neskoro.

Je spravodlivé, že pri návrate na správnu cestu nesmieme používať skratky, pretože sa môže stať, že zabľúdime už navždy. A táto cesta cieľom nie je. Musíme ísť stále ďalej, kráčajme vždy v nádeji. To, ktorý smer je pre nás ten správny, si musíme určiť srdcom, rozumom a počúvať aj iné hlasy.

Raz sa všetci vydáme jediným správnym smerom. Tým nahor.

Anton Pižurný

Vyjadrenie Diany Csicsmanovej v súvislosti s jej odvolaním z postu prednostky MsÚ

V živote sa pozerám vpred

Uvedomila som si, že v živote platia iba dve absolútne pravdy: raz sa všetci narodíme a jedného dňa odídeme. Nezaškodí, ak sa pripravíme na tú dôležitú etapu medzi týmito zastávkami – na život – a ak si budeme všímať ľudí okolo nás.

Každý prednosta mestského úradu si je vedomý, že jeho právomoci nevyplývajú zo zákona, tie stanovuje primátor, ktorý je oprávnený rozhodnúť aj o jeho prípadnom, odôvodnenom či nepodloženom, odvolaní. O mojom odvolaní sa vlastne rozhodlo za kulisami už v momente vyhlásenia výsledkov volieb, otáznym bol iba spôsob vykonania, ktorý sa formoval 9 mesiacov. Primátor neustanovil pracovnú náplň prednostu a ani kompetencie mi nevyčlenil. Nemohla som riadiť koordinátorov (predtým vedúcich oddelení), nemohla som pripraviť ani plán činnosti zastupiteľstva. V minulosti polročné plány zasadnutí MsZ predkladal prednosta, zastupiteľstvo ich pripomienkovalo, resp. dopĺňalo. Primátor je predstaviteľom osobitného štýlu vedenia ľudí; práca bez krátkodobých plánov činnosti, nová organizačná štruktúra a poriadok, ktorý predpisuje, že predkladateľom materiálov na rokovanie je poslanec za daný úsek, spracovateľom koordinátor daného úseku. Tento systém spôsoboval umelo vytvorené konflikty a nepripravenosť poslancov a pracovníkov. Aj umelo vytvorené konflikty treba riešiť a nie z nich obviňovať iných.

Odhodlanie, precíznosť, aplikovanie predpisov a vyvodzovanie dôsledkov, nachádzanie riešenia reálnych problémov, hodnotenie argumentov, tvrdá a svedomitá práca – to všetko samo osebe nestačí na to, aby si zamestnávateľ vážil svojho zamestnanca. Primátor vo vyjadrení v súvislosti s mojim odvolaním hodnotí moju osobu v zlom svetle, uráža moju osobnosť, spochybňuje kreativitu a v súvislosti s prípravou projektu dezinformuje čitateľov, nech si celý svet myslí, že som svoju úlohu nesplnila. Tým prekročil svoju právomoc.

Svoju úlohu pri príprave environmentálneho projektu Kvalitatívny zber odpadu na úrovni samospráv som splnila. Prípravou žiadosti primátor poveril levičkú kanceláriu bratislavskej spoločnosti EUFC, s.r.o. za finančnú odmenu 70 000 Sk. Mojou úlohou bolo vypracovať informácie pre dodávateľa – to mi nespôsobilo žiadne problémy ani v oblasti otázok v oblasti životného prostredia, keďže v roku 2003 som získala diplom z environmentálneho práva. Požadované informácie som odovzdala na 13 stranách, podľa zmluvy 07-AP-013, uzavretej medzi mestom a spoločnosťou EUFC, s.r.o., v stanovenom termíne, 7. septembra 2007 poverenej pracovníčke levičkej kancelárie Ing. Eve Hrtankovej, ktorá na ich základe pripravila žiadosť projektu. Na zabezpečení potrebných príloh projektu som spolupracovala s poverenou pracovníčkou kancelárie, tromi kolegami a poslankyňou Irenou Turzovou nekonfliktne. Náš primátor podpísal záverečnú správu projektu 25. septembra 2007, v ktorej partnerská organizácia potvrdzuje, že žiadosť aj s prílohami projektu poslala poštou na Úrad vlády, fotokópie dokumentov, elektronickú verziu a podací lístok doručila objednávatelovi a v neposlednom rade vyjadruje poďakovanie pracovníkom MsÚ za odbornú prácu na vysokej úrovni. Primátor ma v ten deň, 25. septembra odvolal z funkcie s platnosťou od 15. októbra. Svoju agendu som odovzdala protokolom 12. októbra.

Mestu sa bude dariť vtedy, keď poslanci a primátor pri rozhodovaní nebudú reprezentovať záujmy svoje alebo užšej skupiny, ale verejnosti, veď na to dostali mandát. Ako ekonómka som nikdy neskrývala svoju kreativitu, schopnosť zvládania pracovného zaťaženia, rozhodovaciu schopnosť a hodnotiaci úsudok založený na zvážení okolností a možností. Ozývala som sa aj na zasadnutiach mestského zastupiteľstva, ak si to situácia vyžadovala, i keď rozhodovanie je vždy na zastupiteľskom zbore a primátorovi. Žiaľ, nie vždy to viedlo k účinku a zrodili sa aj zlé rozhodnutia.

Daň z poľnohospodárskych pozemkov by sa nemala zvyšovať

Vláda sa v programovom vyhlásení zaviazala, že prehodnotí aj daň z poľnohospodárskych a lesných pozemkov, ktoré sú príjmom samosprávy. Minister Jureňa vyslovil presvedčenie, že v priebehu štyroch rokov sa nájde systémové riešenie na zníženie dane z pozemkov.

V súčasnosti sa pripravuje zmena zákona o daniach z nehnuteľností, ktorý však nenaznačuje tento zámer vlády. Na nedávnom zasadnutí starostov regiónu odznela požiadavka na koordinované zvýšenie dane z nehnuteľností, v rámci toho dane z poľnohospodárskych pozemkov. Tieto miestne dane tvoria jeden zo stabilných a rozhodujúcich príjmov samospráv. „Každej samospráve by dobre padli príjmy navyše. Obce majú najviac príjmov najmä z pozemkov, sú na ne odkázané. Preto asi Dolnohronský región vyšiel s touto iniciatívou. Zdá sa však, že sme celkom úspešne zvládli naše finančné problémy, preto asi nie sme natoľko odkázaní na to, aby sme zvyšovali náklady poľnohospodárom, ktorí majú i tak rôzne problémy. Zvyšovanie dane z pozemkov nevidím ako šťastné riešenie,“ vyhlásil primátor Pavel Bakonyi, ktorý zvolal pra-

covné stretnutie so zástupcami miestnej poľnohospodárskej verejnosti.

Poslanec mestského zastupiteľstva a predseda Poľnohospodárskeho družstva Pohronie v Želiezovciach Ján Cserba je v zaujímavej pozícii, že vidí túto záležitosť z dvoch uhlov pohľadu – z postu predstaviteľa samosprávy i ako štatutár poľnohospodárskeho subjektu. „Na jednej strane mesto asi naozaj nestojí tak zle, aby bolo nútené ešte viac zaťažovať poľnohospodárov. Z pohľadu druhého pociťujeme daň z nehnuteľnosti ako veľkú záťaž, najmä v tom kontexte, že v okolitých štátoch, okrem Českej republiky, tieto dane neexistujú. Zdá sa mi úplne nelogické vábiť sem nových investorov, ktorým poskytujeme obrovské daňové úľavy a pritom vlastných domácich podnikateľov zaťažovať takýmito daňami. Zvýšenie dane z poľnohospodárskych pozemkov by pre nás poľnohospodárov znamenalo nutnosť hľadať možnosti znižovania nákladov, kde najjednoduchším riešením je zníženie stavu zamestnancov,“ hovorí predseda PD o kontraproduktivite takýchto opatrení. Ľudovít Kiss, jeden z najväčších súkromných poľnohospodárov na Slovensku je

v tomto pohľade ešte razantnejší: „Treba nechať posilniť poľnohospodárov, vtedy bude silný aj vidiek. Podľa mňa by sa daň z pôdy mala úplne zrušiť. Ja zaplatím daň z produkcie, takže vlastne platím daň dvakrát, pretože platím aj z pôdy. Keď zaplatím daň z príjmov, tým vlastne platím daň z pôdy.“ S tým súhlasí aj Ján Cserba: „Je zaujímavé, keď sústružník vyrobí určitý tovar, ktorý predá, zaplatí len daň z príjmov, ale nezaplatí daň za používanie sústruhu. Už sme sa s tým zmierili, keď už raz daň z nehnuteľnosti existuje. So zvýšením dane nesúhlasíme, ale rešpektujeme zachovanie tohto stavu.“

Účastníci pracovného stretnutia sa zhodli na tom, že súčasná výška dane z poľnohospodárskych pozemkov by sa nemala zvyšovať, v konečnom dôsledku však o tom budú rozhodovať poslanci na decembrovom zasadnutí MsZ. I dovtedy očakávame názory (93701@pobox.sk) tak odborníkov v oblasti poľnohospodárstva alebo daní, ako aj širokej verejnosti k téme daní z poľnohospodárskych pozemkov, veď širokospoločenská diskusia môže pomôcť našim poslancom správne sa rozhodnúť. **Ladislav Levický**

„Všetko, čo naozaj potrebujem vedieť, som sa naučil v materskej škole.“

Tento, pre niekoho viac, pre iného menej slávny výrok a zároveň titul knihy spisovateľa Roberta Fulghuma mi chodí po rozume už takmer celý september. Pre hádam väčšinu železovských rodín je to mesiac, v ktorom sa znova začína pre rodičov i deti každodenný kolotoč povinností spojených s dochádzkou do škôlky či do školy. Každodenné ranné vstávanie, stereotypný kolobeh dní a týždňov, písanie úloh a plnenie si iných školských povinností. Aj tých škôlkarských. Mnohí si ani neuvedomujeme, aké je dochádzanie dieťaťa do materskej školy významné a v dnešnej dobe, ktorá kladie na dieťa v škole stále vyššie požiadavky, i nevyhnutné.

Význam materskej školy pri socializácii dieťaťa, pri jeho začlenení sa do spoločnosti, je naozaj neodskriepiteľný. Vždy ma mrzelo, keď si rodičia mysleli, že materská škola je len akýmsi útlukom pre deti, keď ho rodičia potrebujú postrážiť. Že si neuvedomovali význam a dosah zložitej výchovno-vzdelávacej činnosti, význam až príliš dôležitého režimu dňa a pravidelnosti, ktorú každé

dieťa potrebuje na to, aby si neskôr dokázalo svedomito plniť svoje školské a neskôr pracovné povinnosti. Samozrejme, úloha rodiny je veľká a dôležitá. Ale v určitom veku je už pre dieťa potrebné aj iné sociálne prostredie, ako to mikroprostredie, v ktorom vyrastalo a vyvíjalo sa v prvých rokoch života. Dieťa musí prijať novú, inú sociálnu rolu. Rodič má zas možnosť porovnávať, konfrontovať. Vidí zrazu svoje dieťa v spoločnosti iných, jemu seberovných detí, ktoré mu vytvárajú akúsi zdravú konkurenciu.

O to významnejšie je, keď vidíte, že sa vaše dieťa do materskej školy neuveriteľne teší. Keď o nej doma vela rozpráva a keď sa vás hodinu po príchode z nej opýta, kedy tam pôjde znova. Keď začne spomínať pani učiteľku v tom zmysle, že si uvedomíte, že už nielen vy, ale i ony sú mu vzorom. A ony vedia, že raz v živote každého dieťaťa dôjde i k takej fáze v jeho citovom a sociálnom vývine. Vaše dieťa začína vnímať aj iné názory a iné vzory správania. A tak to má byť. Vstupuje do života a tento jeho vstup je spájaný práve s materskou školou. Ovplyv-

ňuje ho, formuje, pripravuje na všetko to, čo príde potom.

A preto si myslím, že slová už spomínaného spisovateľa vôbec nie sú prehnané: „Všetko, čo naozaj potrebujem vedieť o tom, ako žiť, čo robiť a akým byť, som sa naučil v materskej škole. Múdrosť nebola na vrchole hory zvanej vysoká škola, ale na pieskovisku materskej školy, kde som sa naučil: So všetkým sa podel. Hraj fér. Nebi ľudí. Vráť veci tam, kde si ich našiel. Upratuj po sebe. Neber si nič, čo ti nepatrí. Ak niekomu ublížiš, povedz prepáč. Umývaj si ruky pred jedlom. Splachuj. Teplé koláče a studené mlieko ti urobia dobre. Ži vyrovnaný život – trochu sa uč a premýšľaj, trochu kresli a maľuj, trochu spievaj a tancuj, hraj sa a pracuj. Každý deň popoludní si zdriemni. Keď vyraziš do sveta, dávaj si pozor na dopravu, chyt niekoho za ruku a drž sa vždy s ostatnými pohromade...“

Za to, že to naše deti učíte, Vám, učiteľkám v železovskej Materskej škole, za všetkých rodičov ďakujem.

Mgr. Juliana Hanzová

Termíny odvozu separovaného odpadu

Mestský úrad Želiezovce oznamuje občanom, že zber separovaného odpadu v mesiaci november sa uskutoční v dňoch:

26. novembra z rodinných domov časti Svodov a Mikula,

27. novembra z rodinných domov z ulíc: Záhradná, Hurbanova, Poľná, Fr. Kráľa, Orgovánová, Gorkého, Krátka, Tichá, Pionierska, Kossuthova, Kherndlova, Sacherovala, Potočná, Vrbová, Školská, Štúrova, Jesenského, SNP /časť Želiezovce/, Jarmočná a Cintorínska.

28. novembra z rodinných domov z ulíc: kpt. Nálepku, Ružová, Mierová, Železničná, Hviezdoslavova, Adyho, Dózsova, Fučíkova, Schubertova, Úzka, Tržná, Petőfiho, Lipová, Nezábudková, Brezová, Agátová, Tulipánová, Narcisová, Nová, Poštová, Sládkovičova, Jilemnického, Hronská, Jókaiho a Zlatnícka.

29. novembra z obchodov.

S odvážaním začíname o 8. hodine ráno, preto Vás žiadame, aby vrecia s odpadom boli vyladené včas pred VÁŠ DOM. Opäť Vás žiadame, aby ste vrecia neuväzovali.

Naši poslanci v Nitrianskom divadle

NITRA (AP) - Na pozvanie prezidentky Slovenskej sporiteľne (SLSP) Reginy Ovesny – Straka sa zástupca primátora mesta Želiezovce Pavel Polka a poslanec Ing. Cserba zúčastnili soirée v Nitrianskom divadle Andreja Bagara. Oba využili túto možnosť na bezprostredné zoznámenie sa s produktmi banky, ktoré boli ponúkané priamo prezidentkou. Program spestrili špeciality rumunskej kuchyne so živou rumunskou ľudovou hudbou. Nebola to náhoda, keďže prezidentka prítomných informovala o skutočnosti, že len pred niekoľkými dňami SLSP pod jej vedením sprivatizovala najväčšiu rumunskú sporiteľňu. Stretnutia sa zúčastnili o.i. aj primátor Levic Mgr. Mišák, aj najvyšší predstaviteľ EMO Mochovce. Veríme, že prítomnosť dvoch poslancov z nášho mesta sa priaznivo odrazí na plánovaných investíciách mesta Želiezovce do budúcnosti.

Zastavenie v čase

Vo výstavných priestoroch Mestskej knižnice v Želiezovciach bola 22. októbra 2007 vernisáž fotografií Levičana Ladislava Kuštka, člena skupiny Fotogravity. Predstavil tu dva tematické okruhy svojej tvorby. Vernisáž otvorila riaditeľka MsK Jana Beníková, zúčastnil sa zástupca primátora mesta Pavel Polka, manželka Braunová a ďalší.

Neoficiálnou časťou výstavy bola návšteva Kostola sv. Jakuba spojená s výkladom o historickom putovaní železovského sarkofágu rímskeho vojaka až na miesto oltára (viď Prima noviny, č. 45.). Levické združenie Fotogravity má 31 členov (www.fotogravity.sk), ktorí vykazujú mesačnú fotočinnosť, organizujú semináre, stretnutia, workshopy. V rámci cezhraničnej spolupráce (cez NSK) kooperujú s mestom Jihlava. A aké má Ladislav Kuštek vzory?: „Mojím vzorom je Karol Kállay, Jan Saudek sa mi zdá trochu divoký. Tibor Huszár je taký týpek, rodený fotograf... Samozrejme sa skláňam pred Martinčekom.“

17. januára 2008 by Kuštek mal v levickej Nécseyho galérii realizovať výstavu „Môj uhol pohľadu“.

Anton Pižurný

„Pochodujúce“ sochy

Tri známe sochy zo železovského parku za kaštieľom rodiny Esterházyovcov sa v týchto dňoch znova dostávajú „na svetlo božie“. Po roku 1989 boli odvezené na rekonštrukciu do Bratislavy, odkiaľ sa po niekoľkých mesiacoch vrátili, nie však na pôvodné miesta v parku. Boli uložené do depozitu Technických služieb mesta. Dňa 12. novembra 2007 bolo trojčlennou komisiou skonštatované, že sochy sú v dobrom stave. Keďže tieto skvosty (Herkules, Orfeus a Euridyka)

sa pomaly strácali z povedomia, vedenie mesta uvažuje o ich dočasnom inštalovaní vo vybraných objektoch mesta v interiéroch (napríklad školy, Dom kultúry...), čím by sa zabránilo ich možnému poškodeniu.

Pôvodná fotodokumentácia parku ešte z čias grófký Ernestíny Breunerovej – Coudenrove (poslednej miestnej grófký, majiteľky železovského kaštieľa) dokazuje, že tieto sochy boli „pochodujúce“. Teda v určitých časových intervaloch boli v intraviláne parku premiestňované. Keďže spomienky mnohých generácií sa spájajú práve s týmito sochami, je dobré, že budú znova viditeľné pre verejnosť.

(papp), foto pp

PAPRIKÁŠ

Premiéra nového kabaretného programu

23. november 2007 19.00 hod.

Dom kultúry Želiezovce

Vstupné dobrovoľné

Súčasťou programu je inštalovanie sochy Orfea

Prvá mestská aukcia obrazov

Vo štvrtok 6. decembra o 15.00 hod. sa v Obradnej sieni Mestskeho úradu v Želiezovciach uskutoční prvá mestská aukcia obrazov. Dražiť sa bude 40 olejomalieb na plátne Jozefa Kanyuka. Verejná prezentácia obrazov sa uskutoční od 29. novembra do 5. decembra vo výstavnej sieni Mestskej knižnice v Želiezovciach. Tu bude k nahliadnutiu aj katalóg obrazov. Hodinu pred začatím aukcie bude katalóg k dispozícii záujemcom v Obradnej sieni MsÚ Želiezovce. Výťažok z aukcie bude venovaný sociálne slabším rodinám regiónu. Aukciu organizujú: Mestská knižnica, Rada organizačného úseku MsÚ, Rada úseku soc. vecí a zdravotníctva MsÚ a OZ Parádajz.

(ap)

Posedenie seniorov vo Svodove

V sobotu 27. októbra patrili svodovský kultúrny dom skôr narodeným, ktorí sa tu zišli, aby sa zabavili a porozprávali, no najmä aby sa stretli. Hostom podujatia bol zástupca primátora Pavel Polka. Prítomný poslanec za mestskú časť v mene všetkých Svodovčanov od neho prevzal milý dar – mapu Svodova z r. 1842. Hovorilo sa nielen o minulosti, ale i prítomnosti a budúcnosti – a nielen Svodova.

O vydarenosti podujatia svedčí spokojnosť až nadšenie zo strany účastníkov milého a srdečného podujatia. Vydarenosť svodovských podujatí, či už pre deti, seniorov alebo pre všetkých (letný Deň Svodova) sú dôkazom toho, že keď sa v prvom rade myslí na tých, pre ktorých sa podujatie organizuje, je možné aj za menej peňazí dosiahnuť vysoký efekt. Aj organizátori veľkých mestských akcií sa od členov Občianskeho združenia Svodov majú čo učiť. Aj keď úprimnému záujmu o potreby, názory a prania obyvateľov sa naučiť nedá...

(šh)

Každý chce začať podnikat'

Počet Američanov, ktorí vlni založili firmu, bol rekordný

Tu sú dôvody, prečo „stať sa sám sebe pánom“ sa stalo národnou posadnutosťou

Dnešní podnikatelia sú pre Američanov vzorom. Takmer každý chce nejakú firmu vlastniť - od žiakov a študentov, ktorí sa zapisujú v rekordných počtoch na kurzy podnikania; tých, čo majú viac ako 65 rokov a zakladajú každým rokom viac nových firiem až po nedávnych emigrantov, ktorí v r. 2005 založili o 25 % viac firiem na osobu ako rodení Američania.

Nachádzame sa uprostred najväčšieho rozmachu podnikania, aké kedy táto krajina videla. Podľa Small Business Administration (SBA) - Úradu pre malé podnikanie, bolo v r. 2005 založených takmer 672 000 firiem so zamestnancami. A to je najplodnejší rok zrodu firiem v histórii Spojených štátov: je to o 30 000 viac ako v r. 2004 a o 12 % viac ako na vrchole internetovej hystérie v r. 1996.

A súčasný trend nevykazuje žiadne náznaky ochabovania. Bureau of Labor Statistics - Štatistický úrad práce uvádza, že v prvom štvrtroku 2006 bolo založených viac firiem, než za rovnaké obdobie v predchádzajúcom roku. Nielenže viac Američanov zakladá nové firmy, ale aj ostatní, ktorí ich ešte nezaložili, o tom premýšľajú. Podľa prieskumov verejnej mienky (Harris Interactive survey a Yahoo Small Business) až 66 % odpovedajúcich plánuje niekedy založiť vlastnú firmu a 37% verí, že sa im to

podarí do piatich rokov.

Všetky tieto novorodiace sa firmy vyžadujú služby, technológie a expertízy – požiadavky, ktorých odrazom je rozmach druhotných malých firiem, služiacich potrebám ďalších firiem. „Je to obrovský trh,“ hovorí 34-ročný Gourab Nanda, ktorý založil My-BusinessAssistant.com v minulom roku. Jeho firma poskytuje virtuálne riešenia manažmentom malých firiem. „Všetko, čo potrebujete, je len identifikovať vašich zákazníkov, poskytnúť im služby a mať nízke ceny“.

Súčasný vzostup zakladania firiem je nielen väčší ako boom v polovici 90-tych rokov, ale aj rozmanitejší. Každý sa zúčastňuje na súčasnom rozvoji – ženy, menšiny, emigranti, študenti aj bývalí utečenci z manažmentov veľkých firiem.

Táto rozmanitosť však nie je len demografická; týka sa aj priamo odvetví. Posledný veľký rozmach bol podporovaný väčšinou technologickými firmami. Aj keď sa takéto firmy naďalej zakladajú, ich počet klesol od r. 1996 do r. 2005 o 14% podľa výskumov Kauffmanovej Nadácie, ktorá sleduje a podporuje podnikanie. Popritom sa aj niektoré staré odvetvia tešia rapidnému rastu. Od r. 1996 počet zakladaných stavebných firiem vzrástol o 7 % a výrobných o pozoruhodných 43 %.

Dá sa síce o tom polemizovať, ale založiť firmu teraz je ľahšie ako kedykoľvek predtým.

Pred piatimi rokmi úrokové sadzby, ktoré klesli na úplné dno, dovoľovali novým podnikateľom ľahšie a lacnejšie si požičať počiatočný kapitál. Medzitým aj súkromné kapitálové fondy a skupiny investorov s hlbokými vreckami opäť vlievajú masívne sumy do mladých firiem.

„Prichádzame na nové spôsoby ako priniesť rastúce množstvo kapitálu pre zakladajúce sa firmy,“ hovorí Carl Schramm, vedúci Kauffmanovej Nadácie. P. Schramm poukazuje na to, že aj keď sú peniaze na podnikanie dostupnejšie, klesajúce náklady na nákup technológií umožňujú začínajúcim podnikateľom nakúpiť vykonnejšie počítače a softvér a znižujú nevyhnutnosť stále viac zaťažovať svoje kreditné karty.

Takisto je dnes už ľahšie začínajúcim podnikateľom zostať v pôvodnom zamestnaní a popritom založiť svoju vlastnú firmu. Podľa SBA celkový počet firiem bez zamestnancov narástol medzi rokmi 1997 až 2004 o 26 % na 19 miliónov. A väčšina týchto firiem má majiteľov aj s iným zdrojom príjmu.

Ak flirtovanie s podnikaním bude naďalej pokračovať, čaká Spojené štáty žiarivá budúcnosť. Napriek súťaživej reputácii podnikateľov, postupne sa začínú zaujímať aj o miestne udalosti, zastupiteľstvo, služby a dobrovoľnícke práce. A čo sa týka darov pre charity, patria k tým najštedrejším. Štúdia Bank of America a Indiana University po-

rovnávala výšku darov bohatých jednotlivcov v závislosti od pôvodu ich majetku. Tí, ktorých príjem bol z podnikateľskej aktivity, darovali v roku 2005 priemerne 232 206 dolárov. To je viac ako dvojnásobok v porovnaní s ďalšou najbohatšou skupinou, ktorá majetok zdedila. Priemerná výška ich daru bola 109 745 dolárov. A tí, ktorých majetok pochádzal z nehnuteľností, zaostávali za nimi s 11 015 dolárov.

Skutočnosť je taká, že v časoch globálnej neistoty môžu novátorskí podnikatelia podržať krajinu nad vodou. Napriek rozmáhajúcim sa ekonomikám krajín ako India a Čína, ktoré konkurujú viac a viac, krajina, ktorá by bola rivalom Spojeným štátom v podnikateľskom experimentovaní, zatiaľ nejestvuje.

„Čo je na Amerike úžasné, naša kultúra prijíma tiež risk a prijíma ľudí, ktorí sa pokúšajú o nové veci,“ povedal legendárny zakladateľ DELL Computers Michael Dell v nedávnom interview pre Forbes.

„Mnohé krajiny majú kapitál, mnohé národy majú brilantných ľudí, ale žiadny národ sa naozaj nedá prirovnať k Spojeným štátom v ochote a vôle akceptovať v spoločnosti tých, ktorí stavujú na risk.“

Phaedra Haes, Fortune Magazine
Preklad Norbert Paul, nezávislý analytik, NYSE, NASDAQ

Včelárenie v regióne upadá

Povolanie – včelár patrilo medzi najstaršie povolania starých Slovanov. Med bol ešte nie tak dávno jediným prírodným sladidlom. Ochrancom včelárov je sv. Ambróz, ktorého deň pripadá na siedmeho decembra. Včelár ako profesionalita u nás takmer nejestvuje, na Slovensku evidujú štatistiky do sedemdesiat profesionálnych včelárov. A boli to opäť peniaze a rozvoj priemyslu, ktoré vytlačili výrobou sacharózy – čiže repného cukru med zo svojich stáročných pozícií najzdravšieho prírodného sladidla.

Návratom k prírode sa však i tu pozície postupne upravujú. Repný cukor čiže sacharóza, ktorú spaľuje organizmus človeka, vo funkcii sladidla je nahradzovaný hlavne u tých vrstiev obyvateľstva, ktoré si to ekonomicky môžu dovoliť – medom. V dohľadne i je návrat medu do slovenského liekopisu. Včelárov je na Slovensku okolo 15 tisíc, napriek tomu však žijú v zabudnutí a na marketing medu sa investuje minimum. Včelársky stav obhospodaruje do 240 tisíc včelstiev a celková produkcia krajiny, v lepších rokoch, predstavuje do štyritisíc ton medu ročne. Pre nízku domácu spotrebu 20 – 30 dkg/obyvateľstvo a dovoz lacných ázijských medov je však polovica domácej produkcie odsúdená na vývoz. V našich supermarketoch je veľké množstvo lacných dovozových medov pochybnej kvality, z ktorých mnohé môžu vyvolať alergiu pre obsah nášmu organizmu cudzích peľových zŕn z kvetov pomarančovníka, eukalyptu či kivi. Človek by mal požívať potraviny dopestované maximálne tridsať kilometrov od svojho bydliska. Jeho vnútorné orgány sú na to nastavené – hovoria biolievčelia.

Základná organizácia Želiezovce združuje včelárov z okolitých obcí – od Jura nad Hronom po Čatu a od Zalaby po Farnú. Je nás deväťdesiatosem a v našich úľoch držíme do 2 500 včelstiev. Za posledných osem rokov sme však upadli o vyše päťdesiat včelárov a tisíc

včelstiev. Za všetko hovorí priemerný vek nášho včelára – 64 rokov. Včelstvo, ktorého početnosť dosahuje v letných mesiacoch i osemdesiat tisíc jedincov, ošetrí alebo potrebuje k svojmu životu jeden km² plochy, vytvorí za vegetačné obdobie spoločenský prínos v hodnote 50 tisíc korún v opelení divo žijúcich rastlín a poľnohospodárskych kultúr. Tieto hodnoty vytvára včelár pre spoločnosť, či bioflóru svojho regiónu tým, že sa o včelstvá stará. Honorovaný je iba za prínos medu, ktorého cena po vstupe do EÚ klesla vďaka dovozu medov

(z Číny, Argentíny či Čile), ktoré sú pre nižšiu a často až podradnú kvalitu vylepšované medom miestnej produkcie. Ako krajina pôvodu sa na štítiku obalu uvádza: ZMES MEDOV Z KRAJÍN EÚ A Z KRAJÍN MIMO EÚ. Týmto je naplnená legislatíva EÚ

ale obsah takejto fľaše obsahuje všetko, len nie pravý med. V s a m o t n o m meste Želiezovce chová včely len zo päť včelárov. Samotné mesto Želiezovce je bez včelstiev. Včely do Želiezovských záhrad zalietavajú z Mikuly, kde sú štyria včelári a celá početnosť včelstiev mesta má svoje trvalé stanovište práve tu. Vyše dve tretiny z nich z a č i a t k o m mája opúšťajú intravilán mesta a putujú najmä za

poľnohospodárskymi kultúrami. Mestská časť Svodov je skoro bez včelstiev. Niekoľko (3–5)

včelstiev chová neregistrovaný včelár v strede obce. Napriek tomu je plocha mesta dostatočne zavčelená, pretože včela za nektárom a peľom za priaznivého počasia zaletí i do vzdialenosti piatich kilometrov. Veľké škody na včelstvách

u nás i v celej strednej Európe narobili tohoročné extrémne letné horúčavy a nemedovanie snečnice. Príčinou je oslabenie imunitného systému včelstiev následkom nedostatku zásob, ktoré sa v tomto období dostali skoro na nulu. Včelári, ktorí v tom období nekrmili, čo je však na toto časové obdobie neobvyklé, postupne prichádzali o svoje včelstvá. Už v strede septembra mali prázdne úle. Z hľadiska opelovacej činnosti našich záhrad (ovocné stromy) má intravilán mesta, ale poľnohospodárskych kultúr (repka olejná, snečnica) extravilán mesta potrebu prítomnosti minimálne dvesto včelstiev. Pri poklese pod sto včelstiev sa to už citelne začne odrážať na úrode ovocia – hlavne jablák. Včela je i monitorom čistoty životného prostredia. Tam kde vypadne z reťazca živočíšstva, je už dávno zle. Veľký fyzik Albert Einstein kedysi povedal: „Keď padne posledné včelstvo, ľudstvu zostávajú ešte štyri roky“.

Ing. Tibor Jókay,
predseda včelárskej
organizácie Želiezovce

Na podporu včelárenia a propagáciu medu a ostatných včelích produktov usporiada základná organizácia včelárov v Želiezovciach:

MEDOVÉ DNI SV. AMBRÓZA

8. DECEMBER 2007 v čase od 08.30 hod. do 15.30 hod.

KULTÚRNY DOM V ŽELIEZOVCIACH

Termín:

Miesto:

PROGRAM:

- Otvorenie výstavy o 08.30 hod. – vestibul KD
- Výstava úl'ových systémov peľ'ochytov
- Ukážka veľkokapacitného medometu, odvčel'ovača plastov a ostatného náradia používaného na získavanie medu, peľ'u, propolisu
- Ochutnávka a predaj rôznych druhov medu, peľ'u, medoviny a medovej pálenky /bezplatne/. Poskytnutie bezplatného poradenstva a výkladu k jednotlivým včelím produktom a ich užívania zo stany miestnych včelárov.

ODBORNÉ PREDNÁŠKY:

- 11.00 hod.
Začiatok prednášok v Malej sále KD
- 11.05 hod. - 12.30 hod.
Nové úl'ové technológie orientované na zvýšenie rentability produkcie medu.
Prednášajúci: ANTON TURČANI, Závada, okres Veľký Krťiš
- 12.45 hod. - 15.00 hod.
Produkčné obdobie na včelnici . Ako včeláriť efektívne a rentabilne.

Prednášajúci: **BUHINGER GYÖRGY**, Salgótarján, Maďarsko

Pozývame všetkých priaznivcov medu, ostatných včelích produktov a zdravého životného štýlu, priateľov včiel ako i mládež zaujímajúcu sa o včelárenie.

Vstup je bezplatný. Program je podporovaný z prostriedkov EÚ.

Základná organizácia
Slovenského zväzu včelárov Želiezovce

Nezabíjajme sa navzájom alebo Kam s bioodpadom?

(Pokračovanie z minulého čísla.)

V októbrom čísle sme sa (dúfam, že aspoň niekoľkí z nás) nechali inšpirovať a rozhodli sa založiť si kompostovisko. Po úvode by bolo už načase prejsť aj k samotnému návodu. Tak najskôr:

1. Vybrať miesto pre kompostovisko - asi by sa návšteva dosť prekvapila, keby ste ju zaviedli do záhradky, kde by sa uprostred, hneď vedľa drobnej záhradnej architektúry, týčila kopa rozkladajúceho sa ťažko identifikovateľného materiálu. Myslím, že to naše milé kompostovisko sa uspokojí aj s nejakým decentným miestečkom v rohu záhradky, nemusí byť dominantou ako Eifelovka v Paríži. Je vhodné, aby bol zabezpečený kontakt so zemou, aby bol kompost prístupný pre mikroorganizmy napomáhajúce procesu rozkladu (t.j. dažďovky a roztoče nám pomôžu, keď budú informované, že niekde nad ich príbytkom sa nachádza vhodná potrava. Ak však bude kompostovisko umiestnené na betóne alebo inom spevnenom základe, dažďovky si môžu rozmyslieť, či prídu na návštevu).

Je vhodné, aby prístupová cesta ku kompostovisku bola spevnená, aby sme sa k nemu mohli dostať aj počas daždivých dní (a nemuseli sa boríť cez blato). Malo by byť v polotieni, aby nebolo príliš vysušané slnkom a aby bolo chránené pred nadmerným prevlhčením dažďom. Na tento účel môžeme použiť aj tekvicu, ktorá svojimi veľkými listami na jednej strane bráni prístupu dažďa a na druhej bráni slnku pri vysušovaní materiálu. Dokonca v niektorých mestách prebiehajú aj súťaže o najväčšiu tekvicu dopestovanú na kompostovisku. Je možné použiť aj špeciálnu textíliu na prikrytie, ktorá prepúšťa vzduch,

no nie vodu, alebo aj poklop, ktorý v prípade dlhotrvajúcich dažďov možno položiť na zásobník;

2. Vybrať spôsob kompostovania

a) Kompostovanie v hrobli - tento spôsob sa používa tam, kde je dostatok priestoru.

Materiál stačí vhodne upraviť a navrstviť do požadovaného priestoru;

b) kompostovanie v zásobníkoch - najlacnejší a najúčelnejší býva drevený zásobník, ktorý pri troške šikovnosti môže byť aj pekný, ale používajú sa aj iné materiály, napr. plast, pletivo, kov, a pod.

3. Ako začať - dno kompostovacej kopy treba vysypať hrubším materiálom (posekané drevo, konáre), aby sme zabezpečili cirkuláciu vzduchu;

4. Čo možno kompostovať

a) odpad zo záhrad: zvyšky rastlín, buriny, kvety, listie, pokosenú trávu, rozdrvené drevo, zhnité ovocie;

b) kuchynský odpad: zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny, zvyšky jedál, kávový lúh, čaj, potravinami znečistený papier;

c) iný organický odpad: popol z dreva, hobliny, drevené piliny, hnoj a trus, vlasy, perie, papierové obrúsky a servítky;

5. Čo nemožno kompostovať

a) druhotné suroviny: kovy, plasty, sklo, textil, papier;

b) problémové látky: farby, lieky, staré oleje, chemické prostriedky;

c) iné: prach zo smetí a vysávania, kosti a mäso, mliečne výrobky (ak nechceme, aby sa nám v kompostovisku prehrabávali naši domáci miláčikovia, prípadne i tí susedovi);

6. Ako postupovať - materiál neukladáme do kompostoviska vo vrstvách ale zmiešavame, pričom dusíkaté látky (hnoj, trus, pokosená

tráva, kuchynský bioodpad), ktoré sú zväčša mäkké a šťavnaté, zmiešavame s uhlíkatými (drevná štiepka, piliny, slama listie), ktoré sú suché, hnedé a savé.

7. Zásady pri kompostovaní

- počas celého procesu kontrolovať vlhkosť kompostu (nesmie byť príliš vlhký ani príliš suchý - ak stlačíme materiál v dlani, nesmie z neho vytekať voda ale materiál by mal zostať stlačený a nerozsypať sa);

- zabezpečovať dostatok kyslíka a urýchľovať rozklad prekopávaním (občas trochu prehrabať a premiešať materiál);

- premiešavať s malým množstvom zeminy, čo napomáha rozkladným procesom, viaže vlhkosť a zápach;

- pri kompostovaní listia napadnutého parazitmi alebo chorobami zmiešať s vápnom a navlhčiť;

8. Fázy kompostovania

- odbúravanie: 1.-3. týždeň, rýchlo stúpa teplota (až okolo 70°C), rozmnožujú sa baktérie;

- prestavba: 3.-7. týždeň, teplota klesá (30-40°C), hromada klesá tiež, je vhodné ju prekopávať;

- výstavba: 8.-12. týždeň, tvorba humusových látok, prichádzajú dažďovky;

- stabilizácia a dozrievanie - 6.-12. mesiac, dažďovky opúšťajú kopy, tvorba humusu sa končí, nie je potrebné prekopávať;

9. hotový kompost - vyzretý kompost nepáchá, ale vonia ako humus a obsahuje veľké množstvo výživných látok.

Tak s chuťou do kompostovania a myslíme na to, že pomôžeme nášmu zdraviu, našej záhradke a aj našej peňaženke.

Ing. Gabriela Michlová

K jednej priorite

Samej o sebe (an sich). Čakajúcej. Na oddelenie mesta a jeho revitalizáciu, prebudenie záujmu a svoj čas už oddáva.

Je neosobná. Ako budík.

Kaštieľ sa zrekonštruje citlivo k jeho historicite a slohovým zvláštnostiam pre

a) umiestnenie útvaru primátora mesta s príslušenstvom,

b) viacúčelové využitie areálu budovy a parku.

Polyfunkčné možnosti sa črtajú

a) v plnení štandardných úloh primátora, prezentácie a reprezentácie na najvyššej mestskej úrovni, obradoch a slávnostiach, rokovaniach zastupiteľstva, obchodných a zmluvných rokovaniach, prijímaní oficiálnych návštev a hostí mesta a ostatných, pre mesto a občanov významných podujatí,

b) v oživení poznania histórie rodu Esterházy, znovuvzkriesení genius

loci Franza Schuberta, periodických hudobných slávnostiach, koncertoch, schubertovských interpretačných súťažiach, muzikologických prednáškach, seminároch a kolokviách s dôrazom na osobnosť, dielo a význam skladateľa (!) aj so zahraničnou účasťou protagonistov, printových médií a televízie, zvukového záznamu a dokumentácie, internetu, dôstojnom domove a cvičebni Zmiešaného zboru Franza Schuberta, hudobnej knižnici so študovníou, zvukovom a grafickým archíve skladateľa, sídle alebo odbočke (?) Schubertovej spoločnosti.

Súčasná budova MsÚ sa podrobí stavebným úpravám s ohľadom na potreby

a) ostávajúcej matriky, útvaru prednostu s príslušenstvom a prvého kontaktu s občanmi,

b) stálej expozície histórie a tradícií mesta s kronikou,

c) ubytovacích priestorov hotelového (?) typu vo výlučnom (!) vlastníctve mesta,

d) prenájmu (nie predaja!) nadbytočných priestorov inštitúciám a podnikateľským subjektom (nie ad hoc!).

Začatie prác na projekte. Konzultácie. Kvalifikovaný poradný zbor.

Franz Schubert je živá realita. Blúdiaci duchovný poklad (nie Holanďan!) v železovskom kaštieli, Sovom zámočku, parku, popri Hrone, v Sikenici a okolitých majeroch...

Projekt umožní rozvoj podnikateľských aktivít v cestovnom a turistickom ruchu. Garantuje trvalú návratnosť investícií do mestskej pokladnice. Vzostup duchovnej a kultúrnej úrovne mesta. Rast jeho nadregionálneho európskeho významu, autority a vážnosti. Jasné a zreteľné zviditeľnenie.

Vďачný záujem, pomoc a spolupráca hudobných historikov, schubertológov, muzikológov, interpretov, hudobných kritikov, estetikov, publicistov, vydavateľov, producentov a celej hudbomilovnej verejnosti.

Podmienkou (condicio sine qua non) je úprimné, poctivo a zdravo asertívne odhodlané zodvihnutie rukavice bez vízií provízií a lacného zisku za korunu. Práčne tímové úsilie po dobu viacerých volebných období a v časti „Schubert“ kontinuálnej súčasti volebných programov mesta. Trpezlivosť a vytrvalosť v postupnosti krokov a zhmotňovanie ducha jednotlivých cieľových vízií.

Keby bolo po mojom, idem do toho. Keďže ilúzie už nemám, nech je po vašom.

Múdremu napovedz...

Mgr. Juraj Režo

Chráňme prírodu pre ľudí, nie pred ľuďmi

So záujmom som si prečítal príspevok RNDr. Gézu Horvátha s názvom **Lesníctvo kontra ochrana prírody**! Z článku cítiť, že ide o človeka, ktorý má rád prírodu a pozná prírodné zákonitosti, o človeka, ktorý vie o čom píše.

Takmer so všetkými skutočnosťami, ktoré uvádza, možno súhlasiť. Škoda len, že ide o pohľad z jednej strany, že zabúda na širšie súvislosti a v jeho chápaní človek nemá v prírode miesto.

Má pravdu v tom, že les je biotop, v ktorom panujú krehké zákony. Ale zabúda na to, že lesníci sa naučili tieto zákony rešpektovať. Pretože počas niekoľko storočí prebiehajúcej hospodárskej ťažby dreva aj v okolí Želiezoviec biotop lužného lesa ostal zachovaný.

Má pravdu v tom, že lužné lesy majú „vysoko cenenú funkciu“, presne tak, ako suché dubiny, živné bučiny, či horské smrečiny. Má pravdu v tom, že „častočný výrub“ neznamená pre ne väčšie nebezpečenstvo, ale zabúda, že holorub veľký len niekoľko hektárov je „častočný výrub“. Príroda pracuje obdobne. Veď veterné kalamity, požiare a pod. vytvá-

rajú ekosystémy, ktoré sa veľmi podobajú na holorub. A ich veľkosť často prevyšuje veľkosť holorubu stanovenej zákonom. Zabúda aj na to, že niektoré dreviny, napríklad topoľ a agát nie je možné obnoviť inak, ako holorubom.

Má pravdu v tom, že prirodzený úhyn stromov nie je nebezpečný. Pokiaľ nejde o prípad, že príčinou hynutia stromov je rýchlo sa šíriaca nákaza. Naši potomkovia nám tak ľahko neodpustia, že sme Tatranské lesy degradovali na krmivo pre podkôrny hmyz. Nad fotografiami z minulosti budú rozmýšľať, akú silu malo niekoľko ekologických aktivistov, ktorí zabránili ťažbe stromov šíriacich nákazu vtedy, keď sa ešte dala zastaviť.

Má pravdu, že „lužné lesy hrajú nenahraditeľnú úlohu v prirodzenej regulácii stavu hladín tokov“. Ale zabúda, že tým, že spomaľujú odtok vody z krajiny, vlastne zvyšujú riziko záplav. Najmä ak ide o „nepestované“ lesy, s množstvom dreva na zemi, brániaceho odtoku záplavovej vody. Záplavová vlna sa totiž netvorí v lužných lesoch, ale ďaleko od nich, väčšinou v horských oblastiach povodí riek, ale rozleje sa až tam, kde narazí na prekážku.

A teraz pohľad z druhej strany, ktorý mi v úvahe pána RNDr. Gézu Horvátha chýba. Čím nahradiť drevo v našom živote? Mali by sme si byty zariaďovať plastovým nábytkom? Mali by sme používať plastový papier? Mali by sme kúriť len uhlím, či plynom? Ak nahradíme drevo v našom živote plastom a kovem, bude to ekologickejšie riešenie? Alebo je lepšie doviesť drevo vyťažené kdesi v brazílskych pralesoch a naše nechať hniť za plotom?

Na záver by som sa chcel poďakovať lesníkom, ktorí pred desiatkami rokov zalesňovali poľnohospodársku pôdu v okolí Hrona a les pestovali a vychovávali tak, že okrem dreva nám poskytujú aj priestor na rekreáciu, chránia pôdu pred vetrom, reguluje vodu v krajine a poskytuje domov živočíchom a rastlinám. Poďakovať sa za to, že sa dokážu pozeráť na les z oboch strán – hospodárskej i ekologickej.

Lesníci sú ochrancami prírody, aj keď si na živobytie zarábajú sekerou, či motorovou pilou. Našou víziou je chrániť prírodu pre ľudí, nie pred ľuďmi. Ďakujem.

Ing. Dušan Krajniak

Ešte raz v záujme ochrany lesov, alebo v prospech človeka

Keď reagujeme na niečí článok, je dôležité, aby sme ho správne chápali. Aj novinárska etika si žiada nedeinformovať čitateľov. Kto si v novembrovom čísle našich novín prečíta názor Ing. Dušana Krajniaka ako reakciu na môj článok z októbra s názvom **Lesníctvo kontra ochrana prírody** a neprečíta si ho v tomto kontexte, bude predpokladať, že som sa k téme vyjadril diletantsky. Nereagujem však kvôli tomu, ale kvôli nebezpečnému úkazu. Znepokojuje ma, že existujú lesníci, ktorí verejne prehlasujú, že bez mihnutia oka prestúpili od ochrancov lesov k ich klčovateľom.

Môžem si dovoliť citovať len niekoľko viet z pera pána inžiniera, veď vážení čitateľa majú možnosť prečítať si celý článok. Píše: zabúdam na to, že „holorub veľký len niekoľko hektárov je častočný výrub“. Po prvé: pri lužných lesoch nerozmýšľame v hektároch, veď tieto lesy sledujú rieky v šírke len niekoľko desiatok metrov. Ak sa uskutoční holorub len na rozlohe jedného áru, i tak nenahraditeľne zmizne životný priestor pre väčšinu tam žijúcich zvierat a rastlín. Najmä ak si uvedomíme, že holorub zvykne byť realizovaný ťažkými mechanizmami. Po

ich odchode zostáva na mieste bývalého lesa len mesačná krajina. Po druhé: holorub a častočný výrub sú sebe odporujúce výrazy. Po tretie: „...holorub je postup, pri ktorom sa v určitej časti lesa uskutoční výrub všetkých stromov naraz. Je opodstatnený v prípade výsadby mladiny, avšak ako nevýsypý spôsob produkcie dreva sa ho lesohospodári snažia nevyužívať“ (Nový maďarský lexikón, Akadémia Kiadó, Budapešť, 1962). Aj z toho je zjavné, že rúbanie lesa je holorubom nie preto, že sa aplikuje na celý les, ale preto, že v danej oblasti sa vyrúbe každý jeden strom. Bezducho, mechanicky, pričom podrast je pošliapaný do zeme, bez ohľadu na zákonitosti prírody.

Je nešťastné a nevhodné uviesť príklad pre ochrancov prírody, že rýchlo sa šíriaca nákaza môže spustošiť celý les. Je to hrubá poloprávda. Náказы ohrozujú najmä homogénne lesy, vysadené človekom na hospodárske účely. Lužný les nikdy nie je homogénny a je považovaný za taký komplexný biotop, ktorý – ak doň nezasiahnu – si s chorobami poradí. Má iba jedného nepriateľa: ľudskú nenávisť.

Reagujúci píše, že (lužné lesy) „tým, že spomaľujú odtok vody

z krajiny vlastne zvyšujú riziko záplav“. Nevie, či chcel touto vetou vedome dezinformovať čitateľov, alebo tomu naozaj verí. Dovoľte mi, aby som zopakoval v októbri už napísané: „Lužné lesy hrajú nenahraditeľnú úlohu v prirodzenej regulácii stavu hladín tokov. Pod nimi sa totiž vytvoria tzv. vodné kopce, ktoré počas povodní zachytávajú vodu na území lesa na spôsob špongie, počas klesania hladiny z nich nadbytočná voda steká späť do rieky. Výrub lužných lesov spôsobuje radikálnejšie zmeny hladín tokov, nepriamo teda prispieva k zvyšovaniu povodňových škôd.“ K tomu môžem pridať len toľko, že vodné kopce sa vytvárajú počas viacerých desaťročí, ale ak nad nimi vyrúbeme les, za dva-tri roky zmiznú. Na ich opätovné vytvorenie treba čakať desaťročia.

Priznám sa, veľmi som sa ani neprekvapil otázkou Ing. Krajniaka typu technokratických fráz: „Čím nahradiť drevo v našom živote? Mali by sme si byty zariaďovať plastovým nábytkom?“ Ani slovom som sa nezmienil o tom, že produkcia dreva nie je potrebná. Mój článok od začiatku po koniec hovorí o tom, že na tieto účely netreba využívať lužné lesy, po druhé o tom, že holorub nie je najmodernejšou metódou pro-

dukcie dreva. Na druhej strane: časom vyrúbme (postupne) stromy, ktoré sme sami zasadili, ale pokiaľ možno nedotýkajme sa necitlivo tých, ktoré „zasadila“ príroda. Môžem nájsť dostatok príkladov hodných nasledovania. V niektorých severských krajinách je rozloha lesov oveľa väčšia ako na Slovensku, a predsa sa nevytvára holorub.

Priam urážkou na cti je veta pána Krajniaka: „Škoda len, že ide o pohľad z jednej strany, že zabúda na širšie súvislosti a v jeho chápaní človek nemá v prírode miesto.“ Žiadam vážených čitateľov, aby si prečítali môj článok z októbra a snažili sa nájsť vetu, v ktorej som to tvrdil. Ak by som mal na to právo, technokratických drevorubačov by som naozaj vyhnal z lesa. V prospech prírody a ľudí dobrej vôle.

A nakoniec: úplne protichodným je aj nadpis článku: „**Chráňme prírodu pre ľudí, nie pred ľuďmi**“. Veď prírodu vždy chránime pre ľudí. Nikdy nie pred ľuďmi. Prípadne pred niektorými, ktorí ešte neboli schopní si uvedomiť, že budúcnosť je v rukách súčasnej dospelej generácie.

RNDR. Géza Horváth

*Želiezovské spomienky***Protištátna organizácia „Juh nespí“**

Často sa stáva, že bežní ľudia doplácajú v rôznych politických systémoch na politické hry a rôzne aféry. V povojnovom období v strednej Európe je na to nespočetné množstvo príkladov.

Jeden taký sa stal aj v našom regióne. Všetko sa to odohralo len 4 roky po II. svetovej vojne. Vyšetrovacie orgány záležitosť pomenovali ako tajnú organizáciu „Juh nespí“. Len rok po prevzatí moci v štáte komunistami stačil na to, aby si takpovediac nepriateľa začali hľadať medzi vlastnými občanmi. Preto sa mohol udiť aj v našom meste tento pravdivý príbeh, ktorý zmenil osudy desiatok ľudí na obdobie ich celého života. V mikulskej časti Želiezovciach žil krčmár Július Weisz. Prenajímali si tam krčmu, ktorej budova aj dnes schátralo stojí pri mikulskej autobusovej zastávke. Bol to úspešný a obľúbený krčmár. Čestne vychovával v katolíckej viere aj svojho nadaného syna Júliusa Weisza ml., narodeného v roku 1922. Mladý Weisz po

úspešnom ukončení strednej školy prejavoval mimoriadny záujem o umenie, kultúru a ako nemnohí z nášho regiónu, úspešne študoval v Prahe v odbore filmový režisér u toho času známeho režiséra Václava Krška. Bol už tesne pred ukončením štúdií, keď ho po študentskej kritike vtedajšieho komunistického režimu na rok zaistili v pražskej väznici Pankrác. Tam sa zoznámil so spoluväzňom Otom Pavelcom. Počas väznenia často spolu kritizovali komunistický režim. Július Weisz Pavelcovi opakovane pripomínal, že aj v jeho rodných Želiezovciach má mnoho priateľov, ktorí sa tiež kriticky stavajú k prebiehajúcim čistkám a deportáciám v štáte. Po uplynutí väzby sa vlakom ponáhlal k svojim blízkym a priateľom. Už na železničnej stanici v Štúrove sa stretol s niekoľkými známymi. Veď ako 27-ročný mladý, vzdelaný a dobre vyzera-

júci, mal nemálo sympatizantov. V štúrovskej reštaurácii sa dlhšie porozprával aj s čašníkom Ladislavom Kováčom, ktorého poznal ešte z Levíc. Súčasne Kováča pozval na posedenie a na politickú debatu s rovnako

býval v cele spolu s bývalým poslancom Jánom Esterházym. Mnoho hodín debatovali o demokracii a o právach občanov. Všetci menovaní si svoje tresty odsedeli, kratšie alebo dlhšie... Weisz najdlhšie. Až 28 júla 1969

Július Szendrei a Imrich Farkas

Štátna prokuratúra,
oddel. Bratislava

Podat. 10 XII. 1949

Dot. III 471/49

Dôverne!

Štátnemu súdu, oddel.
v Bratislave.

Podávam
obžalobu

na:

I. Júliusa Weisza, narodeného dňa 24. októbra 1922 v Bokovciach, okr. Krupina, bytom v Hronskej Mikule š.d.1, okr. Želiezovce, slobodného, vysokoškolského a filmového režisérského eláva, majetného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,

II. Stefana Mikišera, narodeného dňa 23. augusta 1923 v Leviciach, bytom v Leviciach ul. ČA š.p.2, majetného, slobodného, mzdového ústovníka ČSSZ, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho príslušníka, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,

III. Alexandra Janáka, narodeného dňa 18. januára 1907 v Bratislave, bytom v Hronskej Mikule š.d.112, okr. Želiezovce, ženatého, eigánskeho hudobníka, nemajetného, netrestaného, národnosti slovenskej, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,

IV. Alexandra Solčanského, narodeného dňa 3. októbra 1924 v Leviciach, bytom tentiež, Legionárska ul. š.d.4, slobodného, súkromného úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,

V. Ladislava Kováča, narodeného dňa 24. marca 1925 v Leviciach, bytom v Štúrove, Rooseveltova ul. š.d.655, ženatého, vrchného číšníka, nemajetného, netrestaného, národnosti slovenskej, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,

VI. Júliusa Scandereho, narodeného dňa 16. júna 1909 v Budapešti /Maďarsko/, bytom v Hronskej Mikule š.d.39, ženatého, posledné zamestnanie ako vedúci závodnej kuchyne ČSSZ v

zmýšľajúcimi do mikulskej krčmy svojho otca. Azda po mesiaci sa tak aj stalo. Tam už bol okrem menovaných aj Želiezovčan Ernest Končal, ale i rozhladene zmýšľajúci Ľudovít Ferenci. Pri pive a kartách pri nich sedel aj spolužiak z levicej meštianskej školy Alexander Szolcsánszky. K debatujúcej partii si niekoľkokrát prisadli aj Želiezovčania – Mikulčania: Imrich Farkaš, Ján Juhász, Ján Tóth, Július Szendrei, Aurel Nagy či hudobník Alexander Lakatos. Vtedy si ani jeden nemyslel, že sa týmto dopustili vlastizrady a že sa pokúsili zvaliť ľudovodemokratické zriadenie. Takéto debaty o politike, o pravde či nespravodlivosti sa v roku 1947 opakovali niekoľkokrát. Až 11. septembra uvedeného roka menovaného Alexandra Szolcsánszkeho a Júliusa Weisza, nezávisle od seba, pozvali do krajskej Nitry pod zámienkou prác na pripravovanom filmovom dokumente. Stretli sa za Nitrou, v jednom zoborskom kláštore. Samozrejme nešlo o žiaden film. Szolcsánszky sa domov vrátil po 4,5 rokoch. Július Weisz si odsedel v rôznych väzniciach, najmä v Čechách, 18 rokov. Mikulčan Weisz niekoľko mesiacov

sa po dvadsiatich rokoch všetci zišli na krajskom súde, už nie ako obvinení, ale ako žalobcovia. Odvolací súd skonštatoval, že pred dvadsiatimi rokmi nedošlo k trestnému činu vlastizrady. Vysvitlo totiž, že to nebola náhoda. Už pri prvom Weiszovom zadržaní Oto Pavel – osoba, ktorá nabádala Weisza ku kritike režimu, bol riadeným agentom štátnej bezpečnosti. ŠtB všetko dopredu rozpracovala a politickú návnadu neskoršie obete, žiaľ, nezaregistrovali. Weisz v Želiezovciach pobudol len niekoľko mesiacov, v Budapešti si predplatil výlet loďou do Viedne a emigroval do USA, kde v zatrpknutosti pred dvomi rokmi umrel.

Tento prípad bol len jedným z nespočetných provokácií vtedajšieho režimu proti inak zmýšľajúcim. Uvedení naši spoluobčania Weisz, Končal, Tóth, Farkaš či Szendrei už nežijú, ale v spomienkach Želiezovčanov sa aj po väzenských rokoch zapísali ako čestní a svedomití ľudia. Iní boli len tým, že už v tom čase, ako i neskôr, mali ľudskú odvahu veci pomenovať pravými menami.

Pavel Polka

Nyrwest aréna otvorená

Nýrovce sú bohatšie o novú atrakciu

Zdá sa, že v našom regióne sa westernové jazdenie úplne udomácnilo. Nová bašta tohto športu bola vybudovaná v Nýrovciach, kde od jari tohto roka funguje oddiel westernového jazdenia s názvom Nyrwest a od októbra je prístupná aj jazdecká dráha. Dňa 13. októbra slávnostne otvorila svoje brány Nyrwest aréna. Pri tejto príležitosti bola zorganizovaná súťaž westernového jazdenia typu C. Otvorenie dráhy pri hlavnej ceste medzi stromami blízko obecného úradu privábilo množstvo návštevníkov, obec s asi 500 obyvateľmi v tento deň zápasila s „veľkomestskými“ problémami, ako nedostatok parkovacích plôch, občasné dopravné zápchy a podobne. Aj to svedčilo o obľube tohto športu v regióne. Opodstatnenie dráhy teda nie je otázne. Na slávnostnom otvorení arény bol prítomný aj starosta obce Zoltán Fekete, ktorý v ostatnom období tiež podľahol čaru westernového jazdenia. Spýtali sme sa ho, ako prebiehala výstavba dráhy a aké sú ďalšie ciele s ňou spojené.

Podľa pôvodného plánu mal byť na mieste súčasnej arény

iba parčík, vybuďovala sa však atrakcia regiónu. Čomu za to vďačíme?

– Naozaj, pôvodne sme chceli len vyčistiť zarastený areál a vybudovať park. Ešte pred niekoľkými

rokmi sme plochu vyčistili a rastlinstvo trochu preriedili. V obci je viac jazdcov, ja sám som vlni tiež dostal do daru koňa. Sú medzi nami aj skúsení jazdci, ktorí sa už zúčastnili aj mnohých súťaží. Založili sme občianske združenie Nyrwest – oni ma učili jazdiť, ja som im z pozície starostu pomáhal pri vybavovaní úradných záležitostí a pri výbere vhodnej lokality, ako aj

pri organizovaní tohto podujatia. Vybudovanie areálu je teda sponzátnou občianskou iniciatívou.

Pôvodne sme ho chceli vybudovať v inej lokalite, avšak vhodné podmienky boli dané práve tu,

vlastnícke vzťahy boli vysporiadané, nevýhodou bola iba práca naviac pri jeho príprave. Práce sa začali v júli a v priebehu troch mesiacov sa nám podarilo túto arénu vybudovať.

Pozemok patrí obci?

– Je v štátnom vlastníctve, ale v dlhodobom užívaní obce. V rámci prípravy územného plánu by sme chceli dosiahnuť, aby sa dostal do obecného vlastníctva.

Predstavte nám jazdecký oddiel Nyrwest.

– Oddiel, alebo vlastne občianske združenie, sme založili šiesti: Ľubomír Merva (na snímke), Zsolt Varga, Igor Nevizánsky, Alica Fekete, Janka Bakonyiová a ja. Čakáme aj ďalších záujemcov o členstvo, aj deti, pre ktoré chceme vytvoriť školu jazdenia, takže v budúcnosti sa budeme venovať okrem súťaženiu aj výchove mládeže.

Aká je odozva vašej činnosti v okolí?

– Na základe doterajších skúseností môžem vyhlásiť, že dobrá. Napriek tomu, že naše združenie pôsobí len krátko, mnohí práve prostredníctvom nás mohli spoznať tento pekný šport. Mňa samého uchvátil, vidím, že má mnoho priaznivcov. Toto slávnostné podujatie tiež prispeje k popularizácii westernového jazdenia. Pri tejto príležitosti sme zorganizovali aj súťaž typu C, do ktorej sa môžu prihlásiť evidovaní jazdci aj amatéri, súťaže typu A a B sa zarátavajú do majstrovstiev Slovenska, ktoré sa tiež organizujú v tomto odvetví. V budúcnosti plánujeme organizovať viac súťaží typu C a podľa predbežných informácií budú v Nýrovciach usporadúvané aj parkúrové súťaže.

Ladislav Levický

V septembri sa uskutočnil futbalový zápas bývalých hráčov Želiezoviec pri príležitosti 50. narodenín bývalého hráča MŠK Želiezovce Miroslava Kokošku. Zápas sa skončil výsledkom 7:1 pre žltó-čiernych, čo ale v tomto prípade nebolo príliš dôležité. Oslávenec si zahral za obidve mužstvá. Po zápase sa účastníci zišli na oslave pri burčiaku a pive, dobrom guláši a fantastických pečených rybách Ladislava Dostála, dobrá nálada sa stupňovala pri spoločnom spevaní slovenských a maďarských pesničiek pod taktovkou Jozefa Záhorského.

(ic, mk)

V Trstenej sa začiatkom novembra opäť konal tradičný turnaj v kolkoch. Zúčastnili sa ho družstvá zložené zo zamestnancov mestských úradov, poslancov zastupiteľstiev z partnerských miest Trstenej – Želiezoviec, Žarnovica a Jablonky a dve domáce družstvá. V kategórii mužov získali Želiezovčania krásne 3. miesto, medzi ženami sme skončili na 4. mieste, medzi primátormi sa Katarína Mocsyová umiestnila ako tretia. Účastníci si pochvalovali pohostinnosť domácich, sprevádzajúcu podobné podujatia. Družstvo Želiezoviec (na fotke) tvorili Ján Cserba, Katarína Cserbová, Miroslav Kokoška, Katarína Mocsyová, Vojtech Tomašovič.

Deportácie očami účastníka

Príbeh Štefana Molnára

V minulom čísle sme uverejnili článok o pamätom podujatí organizovanom pri príležitosti okrúhleho výročia deportácií a vysídlení. Teraz prinášame spomienku na tieto udalosti z pohľadu účastníka Štefana Molnára, ktorý bol s rodinou deportovaný na nútené prácu v Česku.

„Pred 60 rokmi žilo v Mikuli 630 obyvateľov. Do Česka bolo deportovaných 29 rodín, presne 123 ľudí. Mnohí boli vysídlení do Maďarska, takže v mojej rodnej obci zostalo iba 267 obyvateľov. Nás, našu rodinu s mnohými ďalšími deportovali 21. januára 1947, odchádzali sme zo železovskej železničnej stanice v popoludňajších hodinách. Prvýkrát sme sa zastavili v Galante. Na druhý deň nás už v Česku čakalo husté sneženie. Niekoľko minút sme pobudli v Jihlave, potom nás dopravili do Pelhřimova. Tam odpojili 9 vagonov a nás brali ďalej, do Pacova. Jedna rodina bola zo Želiezoviec, ostatné z Mikuly. Nás, spolu s rodinami Kollárovcov, Némethovcov a Pozsgaiovcov umiestnili v Lukavci. My sme boli prví, takže sme si mohli vybrať zo štyroch bytov. Náš nový domov pozostával z izby, kuchyne a chodby a mali sme aj chlievy, mohli sme si doviezť so sebou dve prasiatka. Český gazda hospodáril na 250 hektároch pôdy a vlastnil aj lesy, pílu a stolársku dielňu. Vyrábali sme pivo a mliečne prepravky a chlievy pre hydiny.

V pondelok sme nastúpili do práce. Ja som mal 16 rokov, pracoval som ako povozník. Už aj doma som pracoval, takže som bol privyknutý

na záťaž. Česi nás brali za kolaborantov, do apríla s nami zaobchádzali veľmi zle. V apríli sme dostali prvú výplatu, môj otec 600–700 korún, ja, ktorý som robil na hodinovú mzdu, som si zarobil 1500 korún. Po výplatu som šiel spolu s ujom Gézom Hornyákom. Ako mladistvého ma ostatní v rade pustili pred seba. Účtovník vypočítal moju plácu a na moje prekvapenie mi namiesto 1500 korún vyplatil 1800. Neovládal som štátny jazyk, tak som sa rukami snažil ukázať, že som dostal viac, než mi patrí. Odložil som 1500, ostatné som vrátil nízkemu ryšavému účtovníkovi. Keď sa ostatní pýtali, prečo som to urobil, odvetil som, že my, Maďari, sme čestní ľudia, nie grázli. Odvtedy s nami začali zaobchádzať lepšie. Už od čias prvej svetovej vojny sa tam zdržiaval ruský utečenec, ktorý tam pracoval a keď odišiel na dovolenku, dal mi kľúč od pily a skladu, dokonca mi nechal aj hotovosť. Otec už v 20-tych rokoch minulého storočia vlastnil sústruh, ktorý vlastnil v tom čase len kolári, a tak aj počas tamojšieho pobytu zhotovoval pekné predmety. Medzitým prešlo prvých 12 mesiacov. Dostali sme nové rozhodnutie, podľa ktorého sme mali zostať ďalší polrok. Dokumenty sme však neprevzali. Otec spolu s Ernestom Bukóm vycestovali do Prahy na ministerstvo, lebo sme nechceli zostať ďalej. Onedlho prišli tri luxusné Tatrovky do obce a dohodli sme sa s úradníkmi, že keď ukončíme žatvu, môžeme sa vrátiť do rodnej obce. Tak sa aj stalo, na nákladných autách odviezli domov náš

nábytok, skrine a posteľ. Ja a môj mladší brat sme už na druhý deň nasadli na vlak smerom do Mikuly. V Pacove som si kúpil lístky do Jihlavy, odtiaľ do Brna, potom do Bratislavy, Štúrova a Želiezoviec. Obával som sa, že nás vysadia, lebo sme nemali žiadne dokumenty totožnosti. Mal som pred sebou české noviny, celú cestu som sa do nich pozeral, ani slovka sme medzi sebou po maďarsky neprehovorili, báli sme sa. My sme sa vrátili v júli 1948, otec a ostatní po žatve, v auguste toho istého roka.

Vrátili sme sa do rodnej obce a takmer nikoho sme nepoznali. Bolo tu veľa cudzincov, presťahovaných. Keď som sa stretol s cudzincom, išiel som ďalej, bol som zmätený. Väčšina z nich bola z Vyšných Hámrov. Tých, čo bývali v našom dome, sme neustále nabádali, aby odišli, čo nakoniec aj urobili. V roku 1948 nám priznali určité práva, ale občianstvo nie. Mohli sme sa vrátiť domov, ale tri kone, päť kráv a krásnu ošipanú sme už nenašli v stodole a chlieve. Vláda z nás spravila chudákov, aj „veľký“ sovietsky vodca Stalin povedal: maďarská otázka je otázkou vagonov. Po návrate domov som pôsobil ako súkromne hospodáriaci roľník, neskôr, v roku 1959 som sa zamestnal vo veľkostatku, kde som odpracoval 27 rokov. Do dôchodku som odchádzal z podniku verejnoprospešných služieb. Vďaka Bohu mi to zdravotná situácia dovoľuje, takže dodnes chovám dobytok a pracujem v záhrade.“

Zaznamenal: *Gábor Ábel*

Nímandom a niktom, všade bez domova

Od bratranca zo Želiezoviec sa mi pred časom dostali do rúk noviny z apríla 2004. Po viacnásobnom prečítaní článku Spomínajme na martýrov som sa takmer rozplakal. Prečo? Kvôli vnútornému napätiu uchovávam tieto noviny už roky v šuflíku svojho písacieho stola. Občas sa do nich pozriem, ale teraz som sa rozhodol. Napíšem... Volám sa Károly János Váray, narodil som sa 4. marca 1949 v Barcsi. Osud a prenasledovanie našej rodiny chcem opísať v práve pripravovanom románe, teraz vás len stručne, skicovito oboznámim s udalosťami, ktoré postihli našu rodinu.

Môj otec Károly Váray sa narodil 15. augusta 1910 v Želiezovciach, jeho dve sestry, 16-ročná Anna Váray a 17-ročná Mária Lujza Váray sa stali obeťami onej žandárskej salvy z 21. marca 1919. Anna a Lujza boli odeté v šatoch v národných farbách, v ruke mali trikolóru a obrovskú kyticu, stáli na čele zástupu tiahnuceho sa od Mikuly. Po ich bokoch stáli dvaja muži s maďarskou vlajkou, vtedy

ich zasiahli smrtiace strely. Brat môjho otca, Lajos Váray zahynul v druhej svetovej vojne. Moji rodičia boli v decembri 1947 vysídlení do Barcsu, podľa mojich spomienok náš dom, ktorý vtedy nazývali Várayho roh, nám zobrali, namiesto neho sme v Barcsi dostali dom po Nemcoch. Ten dom sa nikdy nestal naozaj našim majetkom. Doliehal tam na nás obrovský tlak, už v detstve som si zvykol: bol som nímandom. Tak ma nazývali, i keď význam tohto slova som nechápal. Neskôr ma volali bozogorom a robili všetko pre to, aby nám zabránili adaptovať sa. V r. 1956 niekto udal môjho otca s obvinením, že ukrýva zbrane. Ako miesto označil starú jamu plnú stavebných sutín. Otec musel vykopať tri metre kubické kamenistej zeme, pričom na neho dohliadalo 6 ozbrojených strážcov. U nás doma vykonali domovú prehliadku, všetky periny, vankúše nám rozrezali, hľadali tajné dokumenty. Pri prehliadke nám zmizli všetky šperky a historické knihy. Zostal jeden lexikón a biblia, ktorú

uchovávam dodnes. Samozrejme, nič nenašli. Otec potom zmizol na niekoľko rokov, mama zostala s tromi maloletými deťmi sama. Otec sa z času na čas zjavil, vychudnutý na kosť, s krvnými podliatinami na tele. Až neskôr som pochopil, že to sú znaky ľudskej krutosti. V škole nás volali nímandi, spolu s niekoľkými spolužiakmi „56“-kami sme boli vylúčení z kolektívu, najmä zo strany učiteľov priveľmi lojálnych k vtedajšej moci. Je pochopiteľné, že diplomy som získal až ako dospelý, keďže predtým mi na prihláškach chýbala pečiatka onej všemohúcej strany. Napokon som sa stal učiteľom.

Za pomoci mnou zakladaného spolku bola 23. marca 1994 osadená mramorová pamätná tabuľa na počesť obetí žandárskej salvy (na dom Puhinszkých).

Ďalej už dátumy neuvádzam. Po zmene režimu som vypracoval teóriu autonómneho prstenca na spojenie maďarského tela a ducha. Nakoniec dozrel čas: Želiezovce a Barcs sa stali družobnými mesta-

mi. Bola by to nádherná vec. Lenže: ozajstní príbuzní zostávajú naďalej izolovaní od seba, lebo družobné styky udržiavajú tí, ktorí so Želiezovcami nič spoločné nemajú. Výhody týchto stykov si užívajú tí, ktorí, alebo rodičia ktorých nás mali za nímandov, návštevám príbuzných nariadili vízovú povinnosť, vytlačili nás zo štátnych funkcií. Oni si družobné styky užívajú za verejné zdroje, my za vlastné. Sú to oni, ktorých vychoval Rákosiho a Kádárov režim aj za naše peniaze (dodnes vlastnime vkladné knižky zo Želiezoviec – časť našich vkladov vtedajšie Československo previedlo maďarskej vláde, lenže peniaze sa k nám nikdy nedostali. Boli z nich financované zložky ÁVO (alternatíva ŠTB – pozn. red.) a výchova kádrov, kým ja som mohol byť len nímand). Hrobové križe Anny a Lujzy – hrdiniek – boli zo železovského cintorína vyhodnené. Tak som sa stal tam nímandom, tu niktom. Možno mi pomôže únia a pôjdem si hľadať nový domov...

Károly János Váray

List čitateľa

HUDBA

Anton Iron

Pekná blondínka
so živým psíkom
cez plece
vchádza do kaviarne
(iná pekná kdesi práve
vlieza do kabínky kamionistu).

Z reproduktora
v okne kaviarne
hrá smutná
smutná hudba...

Totálny nihilizmus

Anton Iron

Prišiel
celkom obyčajný
Nikto.

Sadol si
za stôl
a povedal:
- Nič.

Dosek Ildikó

Teraz

V zaprášenej hmle počujem tvoj
hlas.
Mám z toho osvojené kúsky
zas.
Bola by som roztrhala oblečenie kvôli
smútku.
Hľadáš výraz v tvári, vidíš iba seba, v ná-
ručí
strachu.
Samota je tu pre nás
Oboch.

Már mi

Hangod hallom az elporhadt
homályban.
Megmaradt bennem, belülded egy-két
foszlányban.
Megtépném ruhám e sajátos gyász
miatt.
Visszanézel rád, saját arcod
riadt.
Magányunk
Közös.

Kronika - Krónika

Sľúbili si vernosť - Házasságot kötöttek

20. 10. Marek Hečko (Želiezovce) a Martina
Stanková (Želiezovce)

Gratulujeme - Gratulálunk

50
Magdaléna Vincúrová 09. 11.
Ildikó Szúnyoghová 11. 11.
Katarína Sunyíková 11. 11.
Štefan Kardoš 12. 11.
Ľudovít Gubík 12. 11.
Magdaléna Vykukelová 16. 11.
Eva Mlynárová 17. 11.
Koloman Mácsai 20. 11.
Ružena Líšková 21. 11.

60
Margita Hlošková 05. 11.
Anna Liptáková 06. 11.
Emil Rotík 12. 11.
Jozef Králik 18. 11.
Dezider Adamcsek 23. 11.
Štefan Brachna 29. 11.

70
Štefan Hudec 09. 11.
Ján Patai 12. 11.
Alžbeta Demčáková 23. 11.
Marta Szabóová 29. 11.

80
Irena Jakobová 12. 11.

Opustili nás - Elhunytak

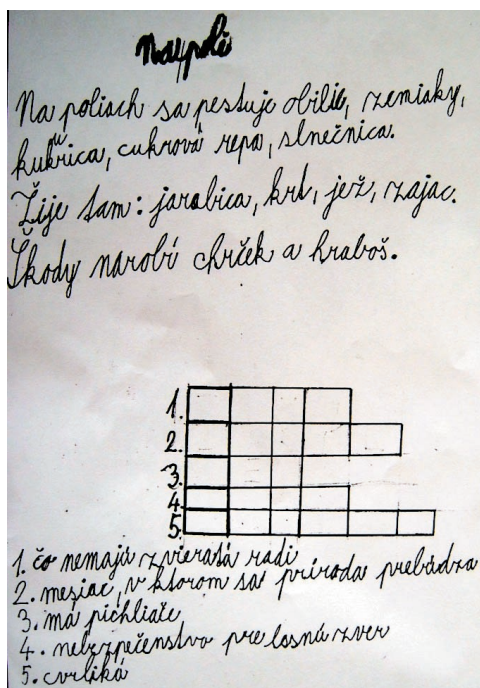
23. 10. Júlia Petríková (Farná, 81 r.), 26.
10. Helena Šálová (Želiezovce, 66 r.), 31.
10. Ing. Vojtech Sipos (Želiezovce, 42 r.), 5.
11. Vojtech Virág (Želiezovce, 58 r.), 27. 10.
Tibor Bednár (Sikenica, 39 r.)

Stretnutie so spisovateľom

Dňa 17. októbra sa konalo 41. podujatie Literárnej kaviarne, organizovanej Mestskou knižnicou v Želiezovciach. Hostom bol spisovateľ a básnik Zsolt Százdi Sztakó, ktorý napriek svojej odkázanosti na vozík je tvorivým literátom. Na podujatí predstavil svoju knihu s názvom 1552.

Etela Adamcseková

Tajnička je dielom detí - žiakov
prvého stupňa ZŠ v Želiezovciach.

Želiezovský spravodajca

Vydáva: Samospráva mesta Želiezovce

Číslo registrácie: OÚ 1/99

Šéfredaktor: Ladislav Levický

Redakčná rada: Gábor Ábel, MUDr. Imrich Beszédes, Jozef Benyák, Mgr. Nada Koncsalová, PaedDr. Žaneta Líšková, PaedDr. Ferenc Nyustyin, Pavel Polka, PaedDr. Jozef Výboch

Jazyková úprava: RNDr. Géza Horváth, Štefan Hečko

Kontakt: Mestský úrad Želiezovce, SNP 2, 036/772 11 70, 93701@pobox.sk

Tlač: LVT Levice

Názory uverejnené v novinách nemusia odzrkadľovať stanovisko redakcie.

Zselízi Hírmondó

Kiadó: Zseliz Város Önkormányzata

Nyilvántartási szám: OÚ 1/99

Főszerkesztő: Levický László

Szerkesztőbizottság: Ábel Gábor, MUDr. Imrich Beszédes, Benyák József, Mgr. Nada Koncsalová, PaedDr. Líška Zsanett, PaedDr. Nyustyin Ferenc, Pavel Polka, PaedDr. Jozef Výboch

Olvasószerkesztők: RNDr. Horváth Géza, Štefan Hečko

Szerkesztőség: Zselizi Városi Hivatal, Sznf u. 2, 036/772 11 70, 93701@pobox.sk

Nyomda: LVT Léva

A lapban közölt vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség véleményét.

Nakladané baklažány

(originálny recept zo Sicílie)

Baklažány (najlepšie tvrdé, lesklé) ošúpeme a nakrájame na polcentimetrové plátky aj so semiačkami a na 24 hodín uložíme do soli. Pustia typickú horkú šťavu, ktorá sa odleje. Na ďalších 24 hodín sa táto zmes postupne poukladá do nádoby, ktorú zalejeme octom, od čoho dužina zmäkne. Plátky sa jemne opláchnu a na textílii osušia. Potom začneme so samotným nakladaním do nádob. Pomerne husto pridávame medzi vrstvy baklažánu na plátky narezané kúsky cesnaku a vňate petržlenu. Našinec privíta aj farebný efekt, tvorený zelenými, alebo červenými chilli papričkami. Keď je nádoba skoro plná, zaleje sa jedlým olejom. Dbá sa na to, aby neboli vzduchové bubliny. Prikryjeme a odložíme na chladné tmavé miesto. Konzumovať by sa mali minimálne po mesiaci, ale aj autor receptu sa priznáva, že už po týždni sa to dá jesť. Je to pravá chuť Stredomoria. Pravý gurmán si pri konzumácii priloží aj vetvičku bazalky, alebo mäty.

(papp)

Ž a l ú z i e

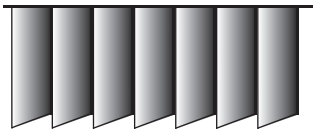
▪ Horizontálne a vertikálne látkové

- exteriérové
- medziokenné
- interiérové

▪ Protihmyzové siete

▪ Silikónové tesnenie okien a dverí

▪ Plastové zhrňovacie dvere

(04-2)

LUNAP - NÉMETH 036/773 91 91 0905 42 00 44

Vykupujem starožitnosti rôzneho druhu

napr. nábytok (aj v poškodenom stave), obrazy, hodiny, porcelán, striebro, lustre, šable, bodáky a iné zbrane.

Plátim v hotovosti.

036/622 35 96, 0903 439 094

Felvásárolok mindenféle régiséget

pl. bútort (sérült állapotban is), képeket, órákat, porcelánt, ezüstöt, csillárokat, kardokat, szuro-nyokat és egyéb fegyvereket.

Készpénzben fizetek.

(04-3)

Programová ponuka Domu kultúry v Želiezovciach

6. decembra: Mikulášsky program na námstí

8. decembra: Drišlakoviny

10. decembra: Pamätný večer - Zoltán Kodály

15. decembra: Rockové Vianoce so skupinou Nautilus

16. decembra: Čakanie na sviatky - Ünnepváró (podujatie Fondu Čistý prameň - Tiszta Forrás Alap)

31. decembra: Silvestrovský ples

Dobrý človek ešte žije...

Áno, je to viceprimátor mesta Želiezovce, pán P. Polka, ktorému vzdávame úctu a poďakovanie za obetavú a nezištnú pomoc, za dôstojnú pohreb nášho krstného otca a synovho strýka, p. L. Orosháziho z Pohronskeho Ruskova.

Závidím Želiezovčanom tohto vysoko empatickeho vice-primátora. Úprimná vďaka a veľa šťastia, pán Polka.

PaedDr. Mária Rosivalová a MUDr. M. Rosival

Prekvapte svojich najbližších vianočnou darčkovou poukážkou alebo výhodnou dekoratívnou kozmetikou

Katarína Mocsyová
Kozmetický salón Díva
Dom služieb – prízemie
0908045488

(07-38)

Kníhkupectvo pri knižnici ponúka všetkým krásne knižné darčeka, vhodné aj ako mikulášske prekvapenia.

Teraz ponuka zlacnených kníh.

Spomienkové darčeka a suveníry z mesta Želiezovce – s erbom: tričká, hrnčeky, šiltovky, kľúčenky, keramika.

V decembri po Mikulášii budeme mať otvorené

aj v sobotu dopoludnia.

Kníhkupectvo pri Mestskej knižnici (☎7711000) ponúka:

D. Burnie: Riša zvierat

349 Sk

Zoznámte sa s vývojom zvierat, stavbou tela cez 1500 farebných fotografií z tohto lexikónu.

W. Disney: Princezná

269 Sk

Pred dávnymi vekmi žilo v ďalekých rozprávkových kráľovstvách 6 krásnych princezien.

Sny vianočného stromčeka

129 Sk

V rozprávkovom lese vyrástol krásny vianočný stromček. Leporelo s veršíkmi, farebnými obrázkami pre najmenších

A Városi Könyvtár könyvkereskedésének (☎7711000) ajánlata:

Gágyor J.: Édes kincsem, kis virágom

178 Sk

Édesanyák könyve, játékok csecsemőkkel.

A majomkirályfi

249 Sk

Gyönyörű mesék a Fülöp-szigetéről.

Nodmann: Vízi és szárazföldi állatok képeskönyve

669 sk

Földünk állatvilágát bemutató könyv, szép ajándék a karácsonyra.

Molnár István visszaemlékezései

„Hatvan évvel ezelőtt Garammikolán 630 személy élt. Csehországra 29 családot deportáltak, ami konkrétan 123 személyt jelentett. Sokan Magyarországra kerültek kitelepítettként, így szülőfalumban mindössze 267-en maradhettek. Apámat, anyámat, öcsémet és a többi sorstársamat 1947. január 21-én a délutáni órákban vitték Csehországra a zselízi állomásról. Szerelvénnyünk először Galántán állt meg, másnap Csehországban hatalmas hóesés fogadott. Néhány percet Jihláván töltöttünk, majd Pelhřimovba szállítottak. Itt lekasztottak kilenc vagont a szerelvény végéről, és vittek bennünket Pacovba. Egy család volt Zselíztől, a többi Garammikoláról. Minket a Kollár, Németh és Pozsgai családdal együtt Lukavce-re helyeztek át. Minket vittek elsőnek, így a négy rendelkezésre álló lakásból egyet választhattunk. Új otthonunk szobából, konyhából és folyosóból állt, két gyönyörű malacot is vittünk magunkkal, így ólakat is kaptunk. A cseh gazdának 250 hektár földje és több erdeje is volt, mindemellett fűrészteleppel és asztalosműhellyel is rendelkezett. Sörös- és tejesrekeszeket, valamint baromfiókat gyártottunk. Hétfőn munkába is léptünk. Jőmagam 16 évesen kocsikísérő lettem, már otthon is dolgoztam, így hozzá voltam szokva a megterheléshez. A csehek kollaboránsokként kezelték bennünket, úgy ápriliséig nagyon csúnyán bántak velünk. Áprilisban kaptuk az első fizetést, apám 600-700 koronát kapott, én, aki órábérre dolgoztam, 1500 koronát vihettem haza. Hornyák Géza bácsival mentem a béremért. Mint kisko-

rút, előreengedtek a sorban állók. A könyvelő kiszámolta a jutalékot, s nagy meglepetésemre az 1500 korona helyett 1800-at kaptam. Mivel nem bírtam az államnyelvet, kézzel mutogattam, hogy többet kaptam. Eltettem az 1500 koronát a többi visszaadtam az alacsony, vörös hajú bérelszámolónak. Amikor a többiek megkérdezték tőlem, miért cselekedtem így, ezt válaszoltam: mi magyarok becsületesek vagyunk, nem gazemberek. Ettől kezdve másként kezelték bennünket. Már az I. világháborútól ott tartózkodott egy orosz menekült, s amikor elment szabadságra, a fatelep és a raktárak összes kulcsát is rám bízta, sőt még készpénzt is hagyott ott. Apámnak már a húszas években is volt esztergapadja, ami akkortájt csak a bognároknak volt, így új lakhelyünkön is fűrt, faragott, gyönyörű munkát végzett. Közben letelt az első tizenkét hónap, s megkaptuk az újabb hivatalos határozatot, ami további fél év ott-tartózkodást jelentett. Mi azonban nem vettük át az okmányokat. Apám Bukó Ernővel felutazott a minisztériumba Prágába, mivel tovább nem akartunk dolgozni. Jött is rövidesen három Tatraplán luxuskocsi a községbe, s megegyeztünk a hivatalnokokkal, hogy befejezzük az aratást, és hazatérhetünk szülőfalunkba. Úgy is történt, egy három és féltónás Tudebakkeron hazaküldték bútorainkat, a szekrényeket és ágyakat. Öcsém és én már másnap vonatra ültünk, irány Garammikola! Úgy váltottam jegyet, hogy Pacovból Jihlávára, majd Jihlávából Brünne, Brünneből Pozsonyba, Pozsonyból Párkányba, s

onnan Zselíze. Azért döntöttem így, mivel féltem, hogy valahol le szállítanak, ugyanis akkor semmiféle hivatalos okmánnyal nem rendelkezünk, amely személyazonosságunkat igazolta volna. Előttöm egy cseh újság volt, egész úton azt böngésztem, egymással egy szót nem váltottunk magyarul, úgy féltünk. Mi 1948 júliusában, édesapámék pedig az aratás befejezése után, augusztusban tértek haza. Hazajöttünk szülőföldünkre, és jóformán senkit sem ismertünk. Itt volt a sok idegen, a betelepítettek, ha nem idevalóval találkoztam, tovább mentem, teljesen meg voltam zavarodva. A legtöbben felsőhármoriak voltak, a mi házukban lakókat állandóan nyaggattuk, hogy menjenek már el, ami meg is történt. 1948-ban már kaptunk némi jogokat, de az állampolgárságunkat nem adták vissza. Házunkba visszatérhettünk, de az itt hagyott három lovat, öt tehenet és egy gyönyörű anyadisznót már nem találtuk az istállóban és az ólban. A hatalom földönfutóvá tett bennünket, még a »nagy« szovjet vezető, Sztálin is azt mondta: a magyar kérdés csupán vagonkérdés. Hazatérésünk után magángazdaként tevékenykedtem, később, 1959-ben egy kereskedelmi nagyraktárban kezdtem dolgozni, ahol huszonhét évet húztam le. Végül is a közterület-fenntartó vállalatnál mentem nyugdíjba. Hál' istennek egészségügyi állapotom megengedi, hogy még ma is állatokat neveljek, s kerti munkát végezzek.”

Lejegyezte: Ábel Gábor

Itthon Niemand, otthon nikto!

Zselízen élő unokatestvéreimtől megkaptam a Zselízi Hírmondó egy régebbi számát. Az *Emlékezzünk mártírjainkra!* c. cikk ötszöri elolvasása után szinte sírógörcsöt kaptam. Miért? A bennem rejlő feszültségek miatt két éve íróasztalom fiókjában fekszik a lap. Bele-bele nézegettem, és most döntöttem. Írok. Nevem Váray Károly János, 1949. március 4-én születtem Barcson. Tekintettel hazafias érzelmű családnak likvidálására, ill. meghurcoltatására, amit most készülő regényemben dolgozok fel, csak vázlatosan ismertetem a történeteket: Mit érünk el a nagy magyarságunkkal?

Édesapán Váray Károly, született Zselízen, 1910. augusztus 15-én, akinek testvérei, a 16 éves Váray Anna és a 17 éves Váray Mária Lujza az 1919. március 21-ei csendőrsortűz áldozatai voltak. A leírattal ellentétben Anna és Lujza az élen haladtak Mikola felől magyar ruhában, hatalmas virágcsokorral a kezükben, piros-fehér-zöld szalaggal pántlikázva, két férfi mellett, akik magyar zászlót vittek, és ott is lelték rettenetes halálukat. Édesapám testvére, Váray Lajos a második világháborúban lelte halálát. Édesapámék 1947 decemberében telepítették át Barcsra, gyermekkori emlékeim szerint a Váray-saroknak nevezett házat elvették tőlük, ott egy sváb házat kaptak cserébe. Természetesen a ház csak névlegesen lett a mienk, mert az igazi tulajdonosi jogainkat soha sem gyakorolhattuk. Rendkívüli nyomás nehezedett ránk, így már gyermekkoromban

megszoktam: niemand lettem. Igen, szó szerint így neveztek, bár jelentését nem nagyon értettem. Később bozognak neveztek, és mindent elkövetek a beilleszkedés megakadályozására. 1956-ban édesapámat fegyverrejtegetésért feljelentették. A feljelentők egy világháború előtti szemetes gödröt jelöltek meg, ahová állítólag a fegyvereket elrejtették. Természetesen mi sem tudtuk, hogy ott sitt és szemét van elásva. Édesapámmal több mint három köbméter törmelékot szedettek ki egyetlen ásóval, miközben hat géppisztolyos vigyázott rá. Lakásunkban házkutatást tartottak, minden dunyhát, párnát késsel felvágta, titkos iratokat kerestek. A házkutatás után minden ékszerünk és történelmi könyvünk eltűnt. Egy lexikon és egy biblia maradt meg, amit a mai napig őrzök. Természetesen semmit nem találtak. Édesapám ezt követően évekig eltűnt, édesanyám három kiskorú gyermekkel maradt egyedül. Édesapám azért időnként megjelent, csontsoványan és véraláfutásokkal a testén. Csak később értettem meg a kegyetlenség jeleit. Az iskolában niemand voltam, több más „56-os” osztálytársammal együtt szinte kiközösítettek, főleg a lojális „vörös” tanárok. Így aztán érthető, hogy csak felnőtt koromban szereztem több diplomát, hiszen a pártbizottság mindenható pecsétje nem került fel a jelentkezési lapomra. Végül is tanár lettem.

1994. március 23-án egy általam alapított társaság segítségével elkészített márvány emléktábla került felavatásra a csendőrsortűz áldozatainak

emlékére (a zselízi Puhinszky-ház falán).

Továbbiakban már a dátumokat mellőzöm. A rendszerváltásnak nevezett időszakban az általam kidolgozott Autonómgyűri-elmélettel próbáltam a magyar testet és lelket egyesíteni. Végre megértett az idő: Barcs és Zselíz testvérváros lett. Ez egy csodálatos dolog lenne. Csakhogy, akik igazán testvérek, azok továbbra is elválasztottak maradtak, hiszen a testvérvárosi kapcsolatokat azok ápolják, akiknek semmi közük nem volt Zselízhez. Azok élvezik a kapcsolatok örömeit, akik, vagy akiknek szülei minket „leniemandoztak”, vízumkötelessé tették a testvéri látogatásokat, kirekesztettek állami pozíciókból stb. Ők közpénzen, mi a saját pénzünkön élvezzük a testvérkapcsolatot. Azok, akiket a Rákosi- és Kádár-rendszer kitanított – részben a mi pénzünkön (ma is örizzük a még Zselíztől hozott betétkönyveinket – a betétek egy részét az akkori csehszlovák állam átválta a magyar kormányra, csakhogy a pénz sosem jutott el az egykori felvidéki tulajdonosaihoz. Ebből hozták létre az ávó-t, finanszírozták a káderek taníttatásának egy részét, miközben én csak niemand lehettem). Most jó vadászkalandok mellett talán azt is elmesélik: na lám, kellett nekik a magyarság... Anna és Lujza sírkészletjeit – akik hősök voltak – a zselízi temetőből kidobták. Így lettem itthon niemand, otthon nikto. Talán az EU segít, elindulhatok végre új hazát keresni...

Váray Károly János

* Sport *

Nyírágó újabb látványossággal lett gazdagabb

Megnyílt a Nyrwest Aréna

A jelek szerint régiókban meghonosodott a westernlovaglás. Újabb bástyája e sportnak Nyírágón épült ki, ahol tavasztól működik a Nyrwest elnevezésű lovasszakosztály, és októbertől lovaglópályával is rendelkezik. Október 13-án ünnepélyes keretek közt nyitotta meg a községben kapuit a Nyrwest Aréna. Ez alkalomból bemutatót és bejegyzett C típusú versenyt is rendeztek a szervezők. A főút mellett a fák között kialakított pályaavató nagy érdeklődésnek örvendett, az 500 lelket számláló falu e napon rendkívüli, „nagyvárosi” gondokkal küszködött, mint például a parkolóhiány, forgalmi dugók. Ez arról árulkodott, hogy van érdeklődés a környéken a westernlovaglás iránt. A sok munkát és lelkesedést igénylő pálya megalapozottsága tehát nem is kérdéses. Az ünnepélyes megnyitón jelen volt Fekete Zoltán polgármester (felvételünkön) is, aki a közelmúltban vált a lovassport szerelmesévé. Vele beszélgettünk a Nyrwest Aréna előkészületeiről és a jövőre irányuló tervekről.

Az eredeti terv szerint park

létesült volna a Nyrwest Aréna helyén, helyette most a környék egyik attrakciója épül. Minek köszönhető ez?

Először egyszerű parkot szerettünk volna itt kialakítani, csupán kitisztítani a sűrűn benőtt területet. Még néhány évvel ezelőtt elüntettük a szemetet, megritkítottuk a növényzetet. A faluban több lovas is volt, és én magam is kaptam tavaly egy lovat. Összeálltunk néhányan, megalapítottuk a Nyrwest nevű polgári társulást. Vannak köztünk tapasztalt, sok versenyt megjárt lovasok. A többiek tanígtattak engem lovagolni, én meg polgármesteri pozícióból kiindulva segítettem az intézkedésben, a pálya helyének kiválasztásában és ennek a versenynek a megszervezésében is. A pálya létrejötté tehát spontán, polgári kezdeményezés, nem erőltetett folyamat volt. Eredetileg máshol szeretnénk volna megépíteni, viszont itt voltak adva a feltételek, rendezettek a tulajdonjogi viszonyok. Hátránya csupán az volt, hogy sokkal több munkával járt a pálya előkészítése. A munkát júliusban kezdtük el, e szűk három hónap alatt kitakarítottuk a terület másik, érintetlen részét is.

A terület a községé?

A telek állami tulajdonban van, a község hosszú távú bérleti szerződés alapján használja, ám a területrendezés során szeretnénk megszerezni.

Mit lehet még tudni a Nyrwest lovasszakosztályról?

A szakosztályt, illetve polgári társulást hatan alapítottuk: Merva Lubomír,

Varga Zsolt, Nevizánsky Igor, Fekete Alica, Bakonyiová Janka és jómagam.

Várjuk új tagok jelentkezését is, gyerekeket is, akik számára lovaglőiskolát szeretnénk nyitni. A jövőben tehát nemcsak a versenyzésre, hanem az utánpótlás nevelésére is odafigyelünk.

Milyen a tevékenységük visszhangja a faluban és a környéken?

Az eddigi tapasztalatok alapján úgy érzem, nagyon jó. Annak ellenére, hogy rövid ideje működünk, nagyon sokan megismerték

ezt a sportot. Engem mindenestre magával ragadott, és látom, hogy sok követője van. Ez az ünnepélyes megnyitó is nagyon jó alkalom arra, hogy az emberek megismerjék a westernlovaglást. A megnyitó alkalmából versenyt is szerveztünk, úgynevezett C típusú rendezvényt, amelybe amatőr és bejegyzett versenyzők egyaránt

benevezhetnek. Az A és B típusú versenyek már beszámítanak az országos bajnokság pontjaiba. A jövőben több C kategóriás versenyt is szeretnénk rendezni, és a jelek szerint a jövő évben díjugrató-versenyt is szervezhetünk Nyíren.

Levicky László

Szeptemberben a helyi sportpályán barátságos labdarúgó mérkőzést játszott a zselízi öregfiúk két csapata a klub volt játékosának, Miroslav Kokoškának 50. születésnapja alkalmából rendezett ünnepség keretében. A mérkőzést 7:1-re a sárga-feketék nyerték, de ezúttal ez nem játszott szerepet. Az ünnepelt mindkét csapat színeiben pályára lépett. A találkozót követően közös ünnepség következett murci és sör, ízlete gulyás és Dostál László remek sült halai mellett. A jókedvet a közös éneklés fokozta Záhorsky Jozef vezetésével.

(ic, mk)

Trstenán november elején idén is teketornát tartottak a testvérvárosok küldöttségeinek részvételével. A küldöttségek tagjai – a városi hivatalok alkalmazottjai és a képviselő-testületek tagjai – alkották a résztvevő csapatokat, ezúttal Zselíztől, Zsarnóváról és Jablonkáról érkeztek; a hazaiak két csapattal indultak. A férfiak kategóriájában a zselízi csapat a 3., a nőknél a 4. helyet szerezte meg, a polgármesterek versenyében Mocsy Katalin a 3. helyen végzett. A zselízi csapat tagjai (felvételünkön): Cserba János, Cserba Katalin, Miroslav Kokoška, Mocsy Katalin és Vojtech Tomašovič.

Zselízi visszaemlékezések

„A dél nem alszik” államellenes szervezet

Gyakran előfordul, hogy egyszerű emberek ráfizetnek különböző politikai rendszerekben a politikai játékokra és különféle ügyekre. A háború utáni Közép-Európában nem egy példát láthattunk erre. Egy eset a mi régióinkban is történt. Ez négy évvel a II. világháború után játszódott le. A nyomozóhatóság *A dél nem alszik* elnevezésű titkos szervezet ügyeként emlegette. A kommunistáknak a hatalomátvétel után egy év elegendő volt ahhoz, hogy ellenségeket találjanak saját polgáraik között. Ezért történhetett meg a mi városunkban is ez a történet, amely sok ember sorsát pecsételte meg egész életre. Garammikolán élt Weisz Gyula kocsmáros. Kocsmát bérelt abban az épületben, amely most is ott áll a mikolai autóbusszmegállónál. Sikeres és közkedvelt kocsmáros volt. Becsületesen, katolikus hitben nevelte 1922-ben született fiát, ifj. Weisz Gyulát. A fiatal Weisz sikeresen befejezett középis-

kolai tanulmányai után nagy érdeklődést mutatott a művészet és a kultúra iránt. Sikeresen folytatta tanulmányait Prágában, filmrendező szakon, az ismert rendezőnél, Václav Krškánál. Tanulmányai befejezése előtt állt, amikor diákként bírálta az akkori kommunista rendszert. Ezért egy évre a prágai Pankrác börtönbe zárták. Ott ismerkedett meg Otto Paveccel. Együtt gyakran bírálták a kommunista rezsimet. Weisz Gyula Pavelecnek ismételtlen megemlégette, hogy szülővárosában, Zselízen sok barátja van, akik hasonló nézeteket vallanak az államban történő tisztogatásokról és deportálásokról. Fogsága letöltése után vonaton sietett közeli barátaihoz. Már a párkányi vasútállomáson találkozott néhány ismerőssel. 27 éves fiatal, művelt és megnyerő külsejű emberként sok szimpatizánssa volt. A párkányi étteremben

hosszan elbeszélgetett Kovács László pincérrel, akit még Léváról ismert. Kovácsot is meghívta egy politikai társalgásra apja mikolai kocsmájába. Körülbelül egy hónap múlva jöttek össze. Már ott volt a fent említetteken kívül a

át beszélgettek demokráciáról és emberi jogokról. A mikolai találkozók összes említett résztvevőjét hosszabb vagy rövidebb szabadságvesztésre ítélték. Weiszet a legsúlyosabbra: 1969. július 28-án találkoztak ismét a

Szendrei Gyula és Farkas Imre

zselízi Končal Ernő és széles látókörű Ferenczi László. Sör és kártya mellett velük ült egykori osztálytársuk a lévai polgári iskolából, Szolcsánszky Sándor. A társalgók közé leült több zselízi-mikolai ismerősük is: Farkas Imre, Juhász János, Tóth János, Szendrey Gyula, Nagy Aurél és Lakatos Sándor zenész. Egyikük sem gondolta, hogy hazaárulást követnek el, vagy hogy éppen megdöntik a népi-demokratikus rendszert. Politikáról, igazságról és igazságtalanságról szóló társalgásuk még négyszer megismétlődött abban az évben, míg nem szeptember 11-én Szolcsánszky Sándort és Weisz Gyulát egymástól függetlenül beidézték Nyitrára, azzal az ürüggyel, hogy munkát ajánlanak egy dokumentumfilmben. A Zoboron álló kolostorban találkoztak. Természetesen semmilyen filmről nem volt szó. Szolcsánszky 4,5 év múlva tért haza, Weisz Gyula 18 évet töltött különböző börtönökben, főleg Csehországban. A mikolai Weisznek lehetősége volt pár hónapot együtt töltenie a cellában a volt képviselővel, Esterházy Jánossal. Sok órán

kerületi bíróságon, de már nem elítéltként, hanem felperesként. A fellebbező bíróság megállapította, hogy 20 évvel azelőtt nem történt hazaárulás. Kiderült, hogy Weisz első letartóztatásakor Otto Pavelec bujtotta fel Weiszet a kommunista rezsim ellen, aki a titkosszolgálat embere volt. A titkosszolgálat mindent előre eltervezett, amit az áldozatok nem is sejtettek. Weisz Zselízen csak néhány hónapot tartózkodott, Budapestről befizetett egy kirándulásra Bécsbe, és onnan az Egyesült Államokba emigrált, ahol két évvel ezelőtt elhunyt. Ez az eset csak egy volt a sok közül, amelyek az akkori másként gondolkodókkal történtek. Fent említett polgártársaink – Weisz, Končal, Tóth, Nagy, Farkas és Szendrey – már nem élnek, akik még a börtönévek után is becsületos lelkiismeretes emberként maradtak meg a zselíziek emlékezetében, akik csak abban különböztek másoktól, hogy abban az időben megvolt a bátorságuk ahhoz, hogy a dolgokat saját nevükön nevezzék.

Polka Pál

Štátna prokuratúra, oddel. Bratislava
Podávam obžalobu
na:
I. Júliana Weissá, narodeného dňa 24. októbra 1922 v Bokovciach, okr. Krupina, bytom v Hronekej Mikule š.d.1, okr. Želiezovce, slobodného, vysokoškolská a filmového režisérského elvéa, majetného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,
II. Stefana Mikišera, narodeného dňa 23. augusta 1923 v Leviciach, bytom v Leviciach ul.ČA čp.2, majetného, slobodného, mzdového ústovníka ČSSZ, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,
III. Alexandra Jankotová, narodeného dňa 18. januára 1907 v Bratislave, bytom v Hronekej Mikule š.d.112, okr. Želiezovce, ženatého, cigánskeho hudobníka, nemajetného, netrestaného, národnosti slovenskej, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,
IV. Alexandra Solánaského, narodeného dňa 3. októbra 1924 v Leviciach, bytom tentiež, Legionárska ul.š.d.4, slobodného, súkromného úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,
V. Jadislava Kovácsa, narodeného dňa 24. marca 1925 v Leviciach, bytom v Stúrove, Rooseveltova ul.š.d.655, ženatého, vrchného čističnika, nemajetného, netrestaného, národnosti slovenskej, československého štátneho občana, t.č. vo väzbe štátneho súdu, oddel. v Bratislave,
VI. Júliana Scandrová, narodeného dňa 16. júna 1909 v Budapešti /Maďarsko/, bytom v Hronekej Mikule š.d.39, ženatého, posledné zamestnanie ako vedúci závodnej kuchyne ČSSZ v

Írjuk, mondjuk helyesen!

A reális irodától a klapkáig

Nincs könnyű dolga annak a fordítónak vagy szerkesztőnek, akinek akár a Zselízi Hírmondó, akár a városi hangszóró számára kell gyorsan és lehetőleg nyelvtanilag is helyesen egy szlovák szöveget lefordítania. Forgatásban levő szótárainkban hiába keressük az utóbbi másfél évtizedben keletkezett kifejezések magyar megfelelőit, de a régebben használatosak közül is akad egypár, amely kimaradt a szójegyzékekből. Itt van például maga a városi hangszóró. Aki először használta, valószínűleg utánanézett, hogy amit nálunk szlovákul *mestský* (obecný) rozhlasknak neveznek, annak Magyarországon többnyire városi (községi) hangszóró a neve. De nem volt ez mindig így. Emlékszem, gyermekkoromban – az akkori szóhasználat szerint – még a mikrofonból tudtuk meg, hogy a helyi földművelésszövetkezet hány százalékra teljesítette a gabonafelvásárlási tervet, vagy hogy mikor kezdődik az országos dal- és táncünnepély. A Csallóközben – nem kis nyelvi leleménnyel – karónkiabálónak nevezik még ma is a falu csendjét idejétmúlt slágerekkel és időszerű hírekkel megtöltött híradástechnikai „csodát”. Néhány gömöri faluban még ma is úgy fogalmaznak egy-egy hangszórós hirdetés után, hogy „kidobolták” a legfrissebb híreket. Valaki egyszer fölvetette, hogy helyesebb lenne hangosbeszélőnek vagy városi vezetékes rádióknak nevezni a mestský rozhlaskat. Erről azonban már lekéstünk; mindkét kifejezés foglalt. A hangosbeszélő az a kézben tartható, beépített mikrofonnal ellátott hangszóró, amelyet idegen szóval megafonnak nevezünk. A vezetékes rádió pedig a múlt század hatvanas-hetvenes éveiben volt divatban: segítségével a telefonvezetéken (tehát nem az éter hullámain) érkező adás szinte zavartalanul jutott el a hallgató készülékébe a központi stúdióból.

Gyors és helyes fordításainkat hivatott segíteni a dunaszerdahelyi székhellyel működő Gramma Nyelvi Iroda, amely ma már az interneten is elérhető. (Honlapjának címe: www.gramma.sk e-mail-címe pedig: gramma@realnet.sk szlovák-magyar szójegyzékeiben számos fontos kifejezést találunk, és nyelvi tanácsadással is foglalkoznak. Ennek ellenére sem állíthatjuk, hogy a fordító könnyű helyzetben van. Már a rovatunk korábbi írásaiban is utaltam rá, hogy olykor akaratunk ellenére kerülnek beszédünkbe (írásainkba) helytelen vagy nem létező kifejezések, fordulatok. Valószínűleg a kisebb veszélyt az jelenti, amikor hamarjában nem tudjuk meg-

mondani egy-egy szlovák szó magyar megfelelőjét; hiszen ebben az esetben utána kell néznünk a megoldásnak. Amikor azonban meg vagyunk róla győződve, hogy tudjuk a helyes választ, eszünk ágában sincs szótárakban lapoznunk. Egy magyarországi ismerőse előtt senki sem fog horcsicát, párkit, ticsinkit vagy szpacákot emlegetni, mert ezekről az apró gyerekek is tudják, hogy szlovákul vannak. De azt már kevesen hiszik el, hogy a szvetter, nanuk, plasztelina, csinka, bordel vagy örökiró szavak az anyaországbelieknek nem sokat mondanak, a brigád, kurzus, primár, promóció, repró szavak pedig éppenséggel teljesen más értelmet hordoznak a köznyelvben, mint a szlovákiai magyarban. Zselízi különlegesség, hogy a szabadtéri színpadot a szlovák nyelv hatására amfiteáternek sőt: amfiteáternak (!) mondják a magyarul beszélők. Ha mindenáron ragaszkodunk az idegen eredetű alakhoz, akkor nevezzük amfiteátrumnak, de sokkal jobb a szabadtéri színpad!

Néhány „csemege” a városi hangszórónk híradásaiból. Egy alkalommal arról értesülhettünk, hogy a szabadtéri színpadon kiadásra kerül sor, ahol válemdákot is lehet venni. A fordító valószínűleg idegen (olasz vagy spanyol) eredetűnek gondolta a válemda szót a hacienda-típusú alakok miatt, ezért fel sem merült benne, hogy valójában egy cseh kifejezéssel van dolga, amelynek a valitse (= hempereg, hever) a forrása. Az igazán különös az volt, hogy a szlovák szövegben is válemdát emlegettek, holott a helyes szlovák alak a váfanda lett volna. Ugyanezen a kiadásán konyhalinkákat (!) is lehetett venni.

Néhány héttel ezelőtt a rovatunk első írásában már idézett Á. G. barátom hívta föl a figyelmemet, hogy a városi hangszórónkban egyetlen híren belül két szarvashiba is előfordult. A realitná kancelária kifejezés reális iroda (!) lett a magyar szövegben. Ez esetben azt kell feltételeznünk, hogy a hír felolvasója már a szlovák kifejezést sem érthette, azaz: nem sok elképzelése lehet arról, hogy mivel is foglalkozik egy „realitná kancelária”, mert ellenkező esetben tudnia kellett volna, hogy közvetítő irodáról van szó. Az i-re a pontot akkor tette föl a hír fordítója, amikor felolvasott egy telefonszámot, amelyhez egy klapka-szám (!) is tartozott. Ezt – gondolom – mindenki tudja, de azért a rend kedvéért közlöm: a klapka magyar megfelelője mellék.

Horváth Géza

Vidékünk írói

GARAI István (Nagyölvéd, 1915. szeptember 12–) költő. A gimnáziumot Érsekújvárott, bölcsészeti tanulmányait Pozsonyban és Budapesten végezte. 1945 előtt Dunaszerdahelyen, Bácspetrőcön, utána Békéscsabán és Siófokon volt tanár. 1944-től kiadott köteteinek száma eléri a harmincat, s mind szerzői kiadásban jelentek meg. A nyugatra szálló fellegekhez (Bácspetrőc, 1944) c. kötetét háborúellenes hangjáért elkobozták, a felvidéki magyarok kitelepítése ellen tiltakozó Mesekirály (Békéscsaba, 1947) c. kötetéért pedig kétévi börtönre ítélték. Versei jelentős része a magyarság sorskérdéseivel foglalkozik. Fontosabb művei: Kibontakozás (1944), Pannónia ékkövéénél (1970), Az Ízisz-émlők himnuszáról (1977), Enterpé védelmében (1977), Vasrács és boltív (1990), Dunavölgyi jeremiád (1991), A helytartók gyávasága (1994), Hazai Rodostó (1995).

SÁNDOR Károly (Nagysalló, 1938. szeptember 9–) költő. Gyermekéveit Sáróban töltötte. 1956-ban érettségizett Párkányban, utána a prágai Károly Egyetemen lelkészi, a pozsonyi Komenský Egyetemen történelmi képesítést szerzett. Számtalan helytörténeti írása, több tanulmánya és önálló kiadványa jelent meg, amelyek közül a legnagyobb szakmai érdeklődést A lévai céhek története c. könyve váltotta ki. Nevéhez fűződik a lévai Juhász Gyula Irodalmi Színpad megalapítása 1964-ben. Jelenleg lelkipásztori szolgálatot végez. Művei: Itt születtem (versek, 1998), Bújjócska (gyermekversek, 2006).

URBÁN Sándor (Zalaba, 1925. december 3.–Oroszka, 2002. március 31.) szakíró, író. Kétéves korától a kanadai Calgaryban élt, innen 1934-ben tértek haza szülei. A pozsonyi gimnáziumban hét osztályt végzett, majd Nyitrán érettségizett. Orvosi tanulmányait nem fejezte be, alaptalan vádakkal letartóztatták. Börtönre és kényszermunkára ítélték. Költőként indult, de színvonalas novellákat is írt. A kaktuszokról írt könyve (a magyar kiadók érdektelensége miatt) szlovákul jelent meg Čarovné trne (1972) címmel, a VEDA könyvkiadó 1976-ban, 1982-ben és 1983-ban oroszul is kiadta. Igazi élményt és meglepetést jelentett a Fölparcellázott égbolt (1991) c. önéletrajzi regénye. Ezt a művét „a baleség könyvének” nevezte a szerző. (ág)

Első városi festményárverés

December 6-án, csütörtökön 15.00 órakor a Zselízi Városi Hivatal dísztermében először láthatunk festményárverést. Az aukción Kanyuk József 40 olajfestményét vásárolhatják meg az érdeklődők. Az alkotások a hivatalos árverés előtt november 29-től december 5-ig tekinthetők meg a városi könyvtár kiállítótermében. Az érdeklődők ugyanitt betekintést nyerhetnek az árverési katalógusba is. Egy órával a kikiáltás kezdete előtt a katalógus az érdeklődő nyilvánosság számára is hozzáférhető lesz az árverés színhelyén. A jótékonsági árverés bevétele szociális célokra, az anyagilag rászorultak megsegítésére szolgál. A rendezvényt a Zselízi Városi Könyvtár, a város szervezési, valamint szociális és egészségügyi részlegének tanácsa és a Paradajz Polgári Társulás szervezi.

(ap, foto: Roland Kovács)

Ne öljük meg egymást, avagy hová tegyük a biohulladékot?

A lapunk októberi számában olvasottak hatására (reméljük) kedvet kaptak a komposztáláshoz. Rövid bevezetőnk után térjünk a lényegre! Tehát, hogy kezdjünk hozzá?

1. Megfelelő hely kiválasztása
Véletlen látogatója meglepődne, ha kertjét megszemlélve azt látná, hogy a kertépítészeti remek mellett a kert kellős közepén egy bomló, nehezen azonosítható rakás „díszlevegő”. Komposztálónk biztosan megelégedne egy szerényebb sarokkal is a kert végében, nem kell a párizsi Eiffel-torony mintájára a kert közepén magasodnia. Fontos, hogy közvetlenül érintkezzen a földdel, hogy a bomlást elősegítő mikroorganizmusok eljussanak a komposztálandó anyaghoz (a giliszták és az atkák is könnyebben besegítenek, ha tudomást szereznek a megfelelő eledelről lakóhelyük közvetlen közelében. Ha betonra vagy más szilárd alapra telepítjük, „meggondolják”, eljőjenek-e látogatóba).

Fontos viszont, hogy a komposztálót esős, sáros idő esetén is meg tudjuk közelíteni. Lehetőleg félárnyékban legyen, hogy a nap ne szárítsa ki túlságosan, viszont a túl sok eső se áztassa át. Ilyen célra tököt ültethetünk a közelé-

be, amely leveleivel védi egyrészt az esőt, másrészt a napsütés ellen. Több helyen a komposztálón ki-termesztett tököket versenybe is benevezik. Letakarásra használhatunk különleges textíliát, amely a levegőt átengedi, de a vizet nem, vagy fedlapot, amely hosszan tartó eső idején tartályként is szolgál.

2. A komposztálás módjának kiválasztása

a) veremben való komposztálás – ott használatos, ahol elegendő hely van. A komposztálandó anyagot rétegekben rakjuk a verembe.

b) tárolóban való komposztálás – a komposztálás legolcsóbb és legegyszerűbb módja a fatároló, amelyet kis ügyességgel széppé is varázsolhatunk más megfelelő anyagból is, pl. műanyagból, kerítéshálóból, fémből.

3. Hogyan kezdjük?

A komposztverem alját keményebb anyaggal kell kiszórni (vágott fa, ágak) – hogy biztosítani tudjuk a levegő körforgását

4. Mi kerülhet a komposztba?

a) kerti hulladék: növénymaradványok, gyom, virágok, levelek, kaszált fű, fanyesedék, erjedő gyümölcsök;

b) konyhai hulladék: gyümölcs és zöldségtisztítás maradácai, ételmaradék, kávézacc, tea, élel-

miszerrel szennyezett papírok;

c) más szerves hulladék: fahamu, fűrészporsó, faforgács, trágya és ürülék, haj, tollú, törülköző.

5. Mi nem kerülhet a komposztba?

a) nyersanyagok: fém, műanyag, üveg, textil, papír;

b) veszélyes anyagok: színezékek, gyógyszerek, fáradt olaj, vegyszerek;

c) más: szemét és porszívózsák, csontok, hús, tejtermékek (ha csak nem akarjuk, hogy a mi komposzttelepünkön kotorjanak a házi kedvenceink).

6. Hogyan készítsük elő?

Az anyagot ne rakjuk rétegenként a komposztálóba, hanem keverve: a nitrogéntartalmú anyagokat (trágya, ürülék, kaszált fű, konyhai biohulladék), melyek nagyrészt könnyűek és lédúsak, keverjük a szárazabb anyagokkal (fahorgács, szalma)!

7. A komposztálás lényege

– az egész folyamat ideje alatt vizsgálni kell a komposzt nedvességét (nem lehet túl nedves és túl száraz sem – ha összenyomjuk az anyagot a tenyerünkben, ne folyjon belőle víz, de ne is essen szét), és nem kell szétszórni; – elegendő oxigént kell biztosítani, és kapálással kell gyorsítani a bomlást (közben kicsit át kell gereblyézni és át kell kevergetni

az anyagot);

– kis mennyiségű földdel át kell kevergetni – ez segíti a bomlást, megelőzi a túlnedvesedést és a nem kívánatos szagok keletkezését;

– a levelek komposztálásakor, ha élősködők és betegségek lepik meg, mésszel kell keverni és nedvesíteni.

6. A komposztálás fázisai

– bomlás: 1-3. hét, gyorsan emelkedő hőmérséklet (70 °C körül), szaporodnak a baktériumok;

– átalakulás: 3-7. hét, csökken a hőmérséklet (30-40 °C), csökken a tömeg, ajánlatos átkapálni;

– kialakítás: 8-12. hét, humuszanyagok keletkezése, giliszták előfordulása;

– stabilizáció és érés – 6-12. hónap, a giliszták elhagyják a halmot, a humusz keletkezése befejeződött, már nem kell átkapálni.

7. kész komposzt

Az érett komposztnek nincs szaga, humusz jellegű, és nagy mennyiségű tápanyagot tartalmaz.

Sok sikert a komposzt készítéséhez, amellyel, reméljük, hogy hozzájárulunk egészségünkhöz, a kertünk jó állapotához, és kíméljük pénztárcánkat is!

Ing. Gabriela Michlová

Töretlen lelkesedéssel szolgálta sorstársait

Turczel Lajos halálára

Kilencvenéves korában elhunyt Turczel Lajos nyugalmazott egyetemi oktató, irodalomtörténész, kritikus. A honi magyar írók nesztora volt, s mint ahogy Szeberényi Zoltán fogalmazott: „életműve szervesen és elidegeníthetetlenül beépült kulturális közgondolkodásunkba, irodalmi és művelődéstörténeti eredményeinkbe”. Cselekvő részese, sok vonatkozásban irányítója volt a szlovákiai magyar kulturális, közművelődési, irodalmi és tudományos életnek. Koporsójánál a szalkai temetőben felsorakoztak az irodalmi, politikai, közéleti személyiségek, volt diákjai, ismerősei, barátai, sorstársai. Búcsúzóul Dobos Lászlónak a temetésen elhangzott beszédéből idézünk néhány gondolatot: „Életed folyamán láthattál sokféle emberi magasságot, becsületet, mások sorsának vállalóit, életre szóló elkötelezettségeket. Te olyan típusú ember vagy és voltál, aki állandóan a cselekvés lázában

élt! Jóra vezérlő szándékaid, elképzelésid voltak. Munkád után nagyrabecsülést érdemelsz, mégsem tartozol az ünnepelelt emberek közé. Nem kényeztettek el kitüntetésekkel sem. Téged nem szeretett a hivatal. Pedig munkád, magatartásod Fábry Zoltán mércé-jével mérhető. Érték bántások, sérelmek, igazságtalanságok, de sohasem alacsonyodtál a gyávaság, a kishitűség szintjére... Válaszod mindenre a bizonyítás volt: a munkád. Ezért is magasság az életed 90 éve. Magasság

és példa. Arany és ezüst medailok helyett most a lelke szótte rendszalagot nyújtom át neked, becsületesem, becsületesünket-irodalmunk becsületrendjét”.

szöveg és kép: Ábel Gábor

Módszertani nap a Comenius Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban

Az október 5-ei módszertani nap két részből állt. Délelőtt a zselízi Városi Művelődési Központ nagytermében Cserba Katalin igazgatónő üdvözölte a Felvidék különböző városaiból érkezett tanárokat, a gimnázium 155 diákját és a zselízi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola 39 tanulóját. Duba Noémi 3. osztályos gimnáziumi tanuló József Attila: Thomas Mann üdvözlése c. versével köszöntötte az előadásra egybegyűlteket, különös tisztelettel Lénárt Istvánt, az ELTE tanárát, oktatáskutatót, a Lénárt rajzgömb megalkotóját.

Lénárt tanár úr szokatlan előadásmódja egyszerűen lebilincselte a mintegy 220 fős hallgatóságot, érdekes, izgalmas előadásának **A földrajztól a geometriáig** volt a címe. Az ókorban, de még a középkorban is laposnak, kereknek tartották az emberek a Földet, s hitték, hogy a világ végén szörnyekkel teli tenger van. Nagyon szép, régi, 8-900 éves térképeket csodálhattunk meg, nyomom követhettük, hogyan változott az európai emberek földrajztudása. Amikor a terjeszkedő török birodalom elzárta a selyemutat a kereskedők elől, az európai kereskedőnépek kénytelenek voltak dél felé kerülőutat keresni. Kolumbusz ötlete volt, hogy hajózzák körül a Földet. Akkor még azt hitték, ötször annyi szárazföld van,

mint víz, tehát nyugat felé majd eljutnak Ázsiába. A különböző világ körüli expedíciók, köztük Magellán útja rádöbbentette Európa lakosságát, hogy a Föld gömbölyű – tudtuk meg Lénárt tanár úrtól.

Természetesen a matematikusok is rájöttek arra, hogy a gömbölyű Föld tanulmányozásához gömbi geometriára van szükség. Lénárt tanár úr bemutatta a gömbi rajzeszközök használatát, s közben azt is tisztázta, hogyan definiálhatjuk a gömbön a legegyszerűbb elemeket. A gyerekekkel azt is megvitatta, hogy két gömbi főkörnek hány metszéspontja lehet.

Kétezer évig a tudósok azt gondolták, hogy a világot kétféle geometriával írhat-

juk le: a síkgeometria vagy a gömbi geometria segítségével. Büszkéek lehetünk rá, hogy a német Carl Friedrich Gauss-szal (1777–1855), aki matematikai

alkotásaival az utókortól méltán kiérdemelte a matematikusok fedelme címet, a lángeszű orosz Nyikolaj Ivanovics Lobacsevszkijjal (1792–1856) egy időben, tőlük függetlenül a legnagyobb magyar matematikus, Bolyai János (1802–1860) is megoldotta Eukleidész V. posztulátumának kétezer éves problémáját. 1894-től kezdve a hiperbolikus nem-euklideszi geometriát méltán nevezik Bolyai–Lobacsevszkij-geometriának. Lénárt tanár úr könnyed, humoros stílusával ennek a nehezen szemléltethető geometriának az alapjait is élvezetesen és érthetően mutatta be.

A módszertani nap a Comenius Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium septima osztálytermében workshoppal (műhelymunkával) folytatódott, melynek **Összehasonlító geometriai kísérletek síkon és gömbön** volt a címe. A jelenlevő 21 tanár és 3 diák kézbe vehette a rajzgömböt, és maga is szerkeszthetett rá. Lénárt tanár úr részletesen bemutatta a rajzgömbkészletet. A gömbi körzővel, a „gömbzővel” köröket rajzoltunk, megállapítottuk, hogy a gömbi köröknek 2 középpontjuk van. Sok más érdekes felfedezést is tettünk, pl. azt, hogy két gömbi egyenes sosem lehet párhuzamos, mindig metszik egymást két átelles pontban. A résztvevők megtanultak szöget mérni, megvitat-

ták, hogy melyek a gömbi egy-, két-, háromszögek legfontosabb tulajdonságai. Ez a műhelymunka a tanárok számára sok ötletet adott ahhoz, hogyan célszerű bevezetni a diákokat a gömbi geometria rejtelmeibe.

A gömbi geometria megismerése rendkívül fontos, hiszen gömbön élünk, s a természetben is ez a leggyakoribb forma. A gyakorlatban nagy hasznát látják a csillagászok, építészek, fizikusok, kémikusok, biológusok is. A síkgeometria és a gömbi geometria összehasonlítása mindkettő megértését segíti. A gömbözés csoportmunkában folyik, ez a jó hangulatú kooperáció segíti a gyerekek vitakultúrájának, egymás iránti toleranciájának kialakulását, nő a földrajzi tájékozódó képességük.

A szakmai nap végén, Lénárt tanár úr felhívta a tanárok figyelmét arra, hogy a www.lenartgomb.hu és a www.ematik.sk honlapon is találnak összehasonlító geometriával kapcsolatos anyagokat és az Európai Szociális Alap jóvoltából a pozsonyi Komenský Egyetem szervezésében lehetőségük van ingyenes Összehasonlító geometria tanfolyam elvégzésére magyar vagy szlovák nyelven.

A szakmai nap után a tanárok városnézésen vehettek részt.

Kuczmann Erika,
a módszertani nap szervezője

„Mindent, amit tudnom kell, az óvodában tanultam meg”

Ez a – néhányak számára többé, mások számára kevésbé – ismert mondás és Robert Fulghum könyvének címe járt eszemben egész szeptemberben. A zselízi családok többsége számára ez volt az a hónap, amelyben ismételten megkezdődik a szülők és gyermekek iskolával vagy óvodával kapcsolatos körforgása. Reggeli ébredés, egyhangú napok és hetek, házi feladatok, iskolai feladatok. És óvodai feladatok. Sokan nem is tudatosítjuk, milyen fontos manapság az óvodába járás, amikor az iskolában a gyerekekre óriási elvárások nehezednek.

Az óvoda feladata a gyermek szocializációjában, a társadalomba való besorolódásában vitathatatlan. Mindig is sajnáltam, ha a szülők azt gondolták, hogy az óvoda csupán egyfajta gyermekmegőrző. Ha nem vettük észre az oktató-nevelő tevékenység fontosságát és jelentőségét, a napi rendszeresség fontosságát, amelyre minden gyermeknek szüksége van, hogy később meg tudjon felelni az iskolai és a munkahelyi elvárásoknak.

Természetesen a család feladata sem csekély. De egy bizonyos korban a gyermeknek szüksége van más szociális környezetre is, mint arra a mikrokörnyezetre, amelyben születésétől fogva nevelkedett. Új, szociális szerepet kell vállalnia. A szülő pedig összehasonlíthat, konfrontálódhat. Gyermekeit hirtelen más, vele egyenrangú gyerekek körében látja, akik egyfajta egészséges konkurens környezetet teremtenek.

Annál fontosabb észrevenni, hogy gyermekünk szívesen jár óvodába. Ha otthon sokat mesél, vagy ha akár egy órával a hazatérése után már arról kérdez, mikor mehet ismét oviba. Ha óvónőiről beszél, és a szülő észreveszi, hogy már nemcsak ő a példakép. Az óvónők tudják, hogy elérkezik a gyermek érzelmi és szociális fejlődésének ez az időszak. Gyermeünk más nézeteket vall, más példákat követ. És ez így van rendjén. Az óvoda befolyásolja, formálja őt, és felkészíti mindenre, ami ezután az életben következhet.

Ezért is gondolom, hogy az említett író szavai nem túloznak: „Mindent, amit tudnom kell arról, hogyan éljek, mit tegyek és milyen legyenek, az óvodában tanultam meg. A bölcsesség nem a főiskolának nevezett hegy legtetéről származik, hanem óvodánk homokozójából, ahol azt tanultam: Minden nedvességet megosztok! Légy becsületes! Ne verkedj! A dolgokat oda tedd vissza, ahonnan elvitted! Tegyéld rendet magad után! Ne vedd el, ami nem a tied! Ha valakit megbántasz, kérj bocsánatot! Étkezés előtt moss kezet! Öblítsd le a véct! A meleg kalács és a hideg tej jól tesz. Éljen kiegyensúlyozott életet – kicsit tanulj, gondolkodj, néha rajzolj és fess, énekelj és táncolj, játssz és dolgozz! Minden délután aludj egy kicsit! Ha világgá mégy, vigyázz a forgalomban, fogd meg valakinek a kezét, és tartózkodj a többiek mellett...”

Minden szülő nevében köszönöm a zselízi óvónőknek, hogy tanítják gyerekeinket.

Mgr. Juliana Hanzová

Az embereknek védjük a természetet, ne pedig előlük!

Érdeklődve olvastam RNDr. Horváth Géza *Erdészet kontra természetvédelem?* című cikkét.

A cikket olvasva írójáról kiderül, hogy természetszerető, annak törvényeit ismerő ember, aki tudja mit ír.

Majdnem mindennel, amit megjegyez egyet lehet érteni. Kár, hogy csak az egyik oldal szemszögéről szól. Kár, hogy elfeledkezik a tágabb összefüggésekről, és felfogásában az embernek a természetben nincs helye.

Igaza van abban, hogy az erdő olyan biotóp (életter), melyekben könnyen felboruló törvények uralkodnak, arról viszont elfeledkezik, hogy az erdészek ezeket a törvényeket megtanulták tiszteletben tartani. Ugyanis a néhány évszázadig tartó, Zselíz környékét is érintő fakitermelés az ártéri erdők életter szerepét megkímélte.

Igaza van abban, hogy az

ártéri erdőknek kitüntetett szerepük van éppen úgy, mint a tölgyeseknek, bükkösöknek és fenyőerdőknek. Igaza van abban, hogy egy-egy részleges erdőirtás nem jelent nagy veszélyt számukra, de elfeledkezik arról, hogy néhány hektáros tarra vágott erdő részleges erdőirtásnak számít. Elfeledkezik arról is, hogy pl. az akác, a nyárfa újítása, csak tarvágással lehetséges.

Igaza van abban, hogy a fák természetes pusztulása nem veszélyes. Mindaddig még e pusztulásnak nem egy gyorsan terjedő fertőzés az oka. Az utódaink oly könnyen nem bocsátják meg nekünk, hogy a tátrai erdőket kéreglakó rovarok táplálékává fokoztuk le. A régi fényképek nézegetése közt arra fognak gondolni, hogy milyen erővel bírt néhány ökológiai aktivista, aki megfékezte a fertőző fák kivágását akkor, mikor

a fertőzés még megállítható lett volna.

Igaza van abban, hogy az ártéri erdők pótolhatatlan szerepet játszanak a folyók vízjárásának természetes szabályozásában. De elfelejti: azzal, hogy lelassítják a víz elfolyását, tulajdonképpen az árvizek esélyét növelik. Főként, ha gondozatlan erdőkről van szó, tömérdek mennyiségű fahulladékkal, melyek fékezik az árvíz elfolyását. Ugyanis legtöbbször az árhullám nem az ártéri erdőkben keletkezik, hanem távol tőlük, de ott önt ki, ahol akadályba ütközik.

Következzen az a meglátás, melyet RNDr. Horváth Géza úr elmélkedéséből hiányolok. Mivel pótoljuk a fát az életünkben?

Lakásainkat műanyag bútorkkal kellene berendeznünk? Műpapírt kellene használnunk? Csak szénnel és gázzal kellene fűtenünk? Ökológikusabb lenne,

ha mindent, ami fából készült, műanyagra és vasra cserélnénk? Vagy jobb lenne importálni a brazil őserdőkben kitermelt fát, és a sajátjainkat hagyni elkorhadni?

Végezetül szeretném megköszönni azon erdészek munkáját, akik évtizedekkel ezelőtt erdősítették a Garam mente földművelési területét, és az erdőt úgy nevelték, hogy a faanyagon kívül üdülési célokra is megfeleljen, védje a földterületeket a szél elől, szabályozza a vízjárását, és otthont adjon az állat- és növényvilágnak egyaránt. Szeretném megköszönni azt, hogy képesek ez erdőre gazdasági és ökológiai szemszögből is tekinteni.

Az erdészek természetvédők, még ha a megélhetésüket baltával, vagy motorfűrészsel keresik is meg. Vízióink a természetet megvédeni az emberek számára, nem pedig az emberek előtt. Köszönöm. Ing. Dušan Krajniak

Még egyszer az erdők védelmében; ha úgy tetszik: az ember érdekében

Amikor mások írására reagálunk, nagyon fontos, hogy ne értelmezzük félre, amit olvasunk. Az újságírói etika is azt kívánja minden tollforgatótól, hogy *ne vezesse félre* az olvasóit. Aki lapunk novemberi számában elolvassa Dušan Krajniak mérnök véleményét a szeptemberi számban megjelent *Erdészet kontra természetvédelem?* című írásomról, és nem néz utána, hogy abban valójában miről is írtam, joggal feltételezi rólam, hogy dilettánsként szoltam hozzá a témához. De nem emiatt vagyok kénytelen a reakcióra reagálni, hanem egy veszélyes jelenség miatt. Nyugtalanít, hogy vannak olyan erdészek, akik nyíltan bevallják: szemrebbenés nélkül átálltak az erdővédők táborából az erdőirtókéba.

Megtehetem, hogy csak néhány mondatot emelek ki a mérnök úr írásából, hiszen a Tisztelt Olvasónak lehetősége van a teljes cikket elolvasnia. Azt írja: elfeledkezem arról, hogy „néhány hektáros tarra vágott erdő részleges erdőirtásnak számít”. Először is: az ártéri erdők esetében nem hektárokból szoktak gondolkodni, hiszen ezek az erdők mindössze néhány tíz méternyi sávban követik a folyót. Ha csak egyetlen árnyi területet fognak valahol tarra vágni, ott menthetetlenül és visszafordíthatatlanul eltűnik az életter a legtöbb ott élő állat és növény számára. Ez még inkább így van, ha figyelembe vesszük, hogy nálunk a tarvágást nehézgépekkel szokás végezni. A gépek elvonulása után holdbéli táj marad a korábbi erdő helyén. Másodszor: a tarvágás és a részleges erdőirtás (vagy erdőritkítás) két összeférhetetlen fogalom. Az egyik a másiknak ellentéte. Harmadszor: „a tarvágás az az üzemmód, amelyben az erdőterület egy meghatározott részén az összes fát egyszerre vágják ki. Sarjerdő létesítése esetén indokolt, bár mint *kezdetleges fakitermelési módot* az erdőgazdálkodás

igyekszik kiküszöbölni” (Új Magyar Lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1962). Ebből is látszik, hogy egy erdőirtás nem attól minősül tarvágásnak, hogy egy teljes erdőre kiterjed, hanem attól, hogy ott, ahol végrehajtják, egyszerre vágunk ki minden fát. Iparszerűen, lélektelenül, az aljnövényzetet a földre taposva, fittyet hányva a természet törvényeire.

Szerencsétlen és ide nem illő példálózás azzal fenyegetni a természetféltőket, hogy egy gyorsan terjedő fertőzés tönkretetheti a teljes erdőt. Ez nagyon durva félgazság. Ugyanis a fertőzések majdnem kizárólag az egynemű erdőket fenyegetik; tehát azokat, amelyeket az ember telepítette – ipari célokra. Az ártéri erdő sohasem egynemű, és olyan komplex életternek számít, amely – ha békén hagyják – könnyen elbánik a betegségekkel. Egyetlen ellensége van csupán: az emberi telhetetlenség.

Azt írja a válaszoló, hogy [az ártéri erdők] „*lelassítják a víz elfolyását, tulajdonképpen az árvizek esélyét növelik*”. Nem tudom, tudatosan akarja-e ezzel a mondattal félrevezetni az olvasókat, vagy ezt tényleg így hiszi. Ezért engedtessek meg nekem, hogy megismételjem a szeptemberi számban már leírt, általánosan elfogadott ismereteket: „Az ártéri erdők pótolhatatlan szerepet játszanak a folyók vízjárásának természetes szabályozásában. Az ártéri erdők alatt ugyanis úgynevezett *vízdombok* alakulnak ki, amelyek árvizek esetén szivacsként fogadják be az erdő talaján szétterülő vizet, apadáskor pedig a *fölösleges vízmennyiség innen áramlik vissza a folyóba*. Az ártéri erdők kiirtása szélsőségesebbé teszi a vízjárást, közvetve tehát növeli az árvízkárokat is.” (Ártéri erdők kezelése. Bokartisz Füzetek 3.) Ehhez most csak annyit teszek hozzá, hogy a *vízdombok* kialakulásához több évtizedre van szükség, de ha fölötté kiirtjuk az erdőt, egy-két év alatt eltűnnek. Újbóli

kialakulásukhoz további évtizedeket kell várni.

Bevallom, már nem is nagyon lepődtem meg, hogy Krajniak mérnök úr a technokraták frázistárából ismert kérdést szegezi nekem: „*Mivel pótoljuk a fát az életünkben? Lakásainkat műanyag bútorkkal kellene berendeznünk? ...*” Egy szóval sem állítottam, hogy nincs szükség fakitermelésre. Írásom az első betűtől az utolsóig arról szól, hogy erre a célra nem az ártéri erdőket kell, „hasznosítanunk”, másodszor pedig arról, hogy a fakitermelésnek semmiképp sem a tarvágás a legkorszerűbb módja. Másrészt: vágjuk ki idővel (fokozatosan) azokat a fákat, amelyeket magunk ültettünk, de lehetőleg ne nyúljunk durva módon azokhoz, amelyeket a természet „telepített”. Találhatunk épp elég követendő példát. Vannak olyan északi országok, amelyekben jóval nagyobb az erdősültség, mint Szlovákiában, mégsem alkalmaznak tarvágást.

Egyenesen becületbe gázoló Krajniak úrnak ez a mondata: „*Kár, hogy elfeledkezik a tágabb összefüggésekről, és felfogásában az embernek a természetben nincs helye*.” Kérem a Tisztelt Olvasót, olvassa el a szeptemberi írásomat, és próbálja megtalálni azt a mondatot, amelyben ilyesmit állítottam! Ha módomban állna, a fanyűvő technokratákat valóban kiűzetném az erdőkből. A természet és a jóérzésű emberek érdekében.

Végezetül: teljesen ellentmondásos a cikknek már a címe is: „Az embereknek védjük a természetet, ne pedig előlük!” Hiszen a természetet mindig is az ember számára védjük. Sohasem az emberek előtt. Esetleg *néhány* ember előtt, akik még nem voltak képesek belátni, hogy a jövő a jelenkor felnőtt társadalmának kezében van.

RNDr. Horváth Géza

Régióinkban hanyatlik a méhészkedés

A méhészkedés a szlávok legősibb mesterségei közé tartozott. Még nem is olyan rég a méz volt az egyetlen természetes édesítőszer. December 7., Szent Ambrus, a méhészek védőszentjének napja. Méhész mint hivatás Szlovákiában szinte nem létezik. A statisztikák mindössze hetven profi méhészt tartanak nyilván. A pénz hatalma és az ipar fejlődése a szaharin, azaz a répacukor gyártásával kiszorította a mézet, az évszázadok óta elismert legegészségesebb édesítőszert.

A természetes tápanyagokhoz való visszatérés azonban fokozatosan javítja a méz pozícióját. A mézet főleg a tehetősebbek részesítik előnyben a répacukorral szemben. A méz a gyógyászatban is egyre nagyobb szerepet kap. Annak ellenére, hogy Szlovákiában kb. 15 ezer méhész él, csak nagyritkán hallatják a hangjukat, és a méz marketingjével nincs módjuk kellő mértékben foglalkozniuk.

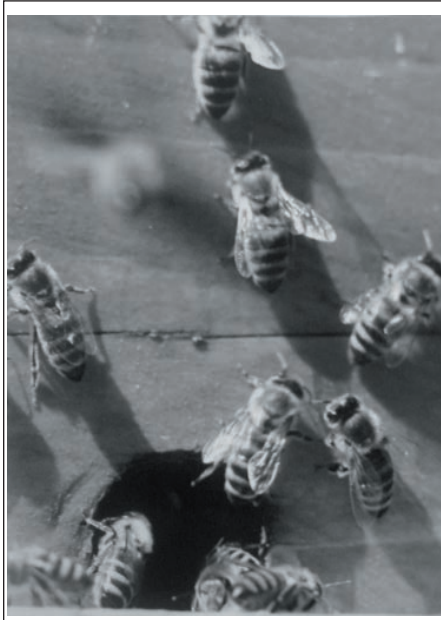
A méhészet 240 ezer méhcsaláddal gazdálkodik. Az éves méztermelés kedvezőbb években elérheti akár a 4 ezer tonnát. Az alacsony, 20–30 dkg/fős fogyasztás és az olcsó ázsiai mézek importja miatt a hazai méz külföldi piacra kerül. A szupermarketekben kapható import mézek a szervezetünknek idegen narancsfá, eukaliptusz vagy kivi virágpórát tartalmaznak, akár allergiás tüneteket is kiválthatnak. A természetgyógyászok szerint a szervezetünk számára a maximálisan harminc kilométeres körzetben előállított vagy kitermelt élelmiszerek fogyasztása lenne a leg-

kedvezőbb.

A zselízi alapszervezet egyesíti a környék méhészeit Garamszentgyörgytől Csatáig és Zalabától Farnadig. Összesen 98-an vagyunk, és kaptárjainkban 2500 méhcsaládot tartunk. Az utóbbi években a létszámunk ötven méhesszel és ezzel együtt a méhcsaládok száma is néhány ezerrel csökkent. Létszámunk csökkenéséről a méhészek átlagéletkora mindent elárul – 68 év. A nyári hónapokban a méhek egyedszáma a rajban akár a 80 ezret is elérheti. Ennyi méh kb. egy négyzetkilométeres terület beporzását végzi el, de ekkora területre van szüksége a megélhetéshez is. A vegetációs időszakban kb. 50 ezer korona hasznát biztosítanak a mezőgazdasági és a vadon élő növényzet beporzásával.

Ezeket a közösség számára jelentős eredményeket a méhész a méhei iránti törődéssel éri el. Jutalmat csak az eladott méz árából remélhet, de ez az összeg az EU-ba lépés óta csökkent, ami az Argentínából, Kínából vagy Chiléből származó mézeknek „köszönhető”. Az import mézek alacsonyabb minőségén gyakran a helyi mézek hozzáadásával javítanak. A címken származási helyként a következőt olvashatjuk: EU- és nem EU-tagországok mézkeveréke. Ezzel eleget tesznek az EU törvényeinek, de egy biztos, hogy az üveg tartalma sok minden lehet, de igazi méz

biztosan nem. Zselízen mindössze ötven foglalkoznak méhészettel. Zselíznek gyakorlatilag nincs saját méhészete. A zselízi

kertekbe ellátogató méhek Mikoláról érkeznek, ahol négyen foglalkoznak méhészettel, és a város összes méhe ide tartozik.

Több mint kétharmaduk május elején mezőgazdasági növények után keresve elhagyja Zselíz belterületét. Szódón szinte nincs méhészkedés. Egy nem regisztrált méhész kivételével kb. 3-5 méhészettel rendelkezik. Annak köszönhetően, hogy a méhek kedvező időjárás esetén akár öt kilométert is megtesznek a virágpórért, a város területét elegendő méh lepi be.

Az idei kánikula és a napraforgó nektártermelésének hiánya jelentős károkat okozott Európa-szerte a méhészetekben. A károk oka a méhek immunrendszerének legyengülése az elégtelen tápanyagellátás miatt, mert már

a tápanyagtartalékok is szinte a nullával voltak egyenlők.

A méhek etetése ebben az időszakban szokatlan, de akik ezt nem tették meg, azok fokozatosan vesztették el a méhállományuk egy részét, és szeptember közepére már üresen találták kaptárjaikat.

A beporzási folyamat a kertekben (gyümölcsfák) rendben van, de a mezőgazdasági területek (repce, napraforgó) beporzásához legkevesebb 200 méhészetre kell. Ha a méhészetek száma száz alá csökken, az már észrevehető károkat okozhat – főleg az almatermésben.

Albert Einstein egykor ezt mondta: „Ha megszűnik az utolsó méhész, ez emberiségnek négy éve van hátra.”

Jókay Tibor,
a zselízi méhészszerkesztő elnöke

Idősek megvendégelése Szódón

Október 27-én, szombaton a szódói kultúrházban a helyi nyugdíjasokat vendégelték meg. A rendezvényt a Szódó Polgári Társulás szervezte az idősek hónapja alkalmából. A rendezvényen részt vett Polka Pál alpolgármester is, aki a szódóiaknak értékes ajándékot adott át – a község 1842-ből származó térképét. A résztvevők a múltból, jelenről és a jövőről társalkodtak – nemcsak helyi tekintetben.

(šh)

Író–olvasó találkozó

2007. október 17-én a Zselízi Városi Könyvtár szervezésében az Irodalmi Kávéház 41. rendezvényét tartották a városi mozi-ban. Az est vendége egy tehetséges író, költő, Százdi Sztakó Zsolt volt, aki annak ellenére produktív irodalmi téren, hogy mozgássérült és beszédhibás. A zselízi rendezvényre szüleivel érkezett.

Az irodalmi estet a helyi alapiskola két tanulójának programja nyitotta meg – egy szavalt és egy elbeszélés hangzott el a meghívott író műveiből.

Az est további vendége Budai Ernő volt, aki bemutatta az író, méltatta eddig elért eredményeit irodalmi téren, majd bemutatta és elemezte Százdi Sztakó Zsolt legutóbbi megjelent, 1552 című történelmi regényét. A könyvből részleteket is hallhattunk Budai Ernőné előadásában.

Ezután az író a hallgatóság kérdéseire válaszolt, válaszait édesanyja tolmácsolta a kérdező közönség felé. A nagy érdeklődéssel kísért est az író könyvének dedikációjával ért véget.

Százdi Sztakó Zsoltnak sikeres jövőt és

nagyon sok, remek irodalmi alkotást kívánnunk.

Adamcsek Etel

Megálló az időben

A zselízi könyvtár kiállítótermében október 22-én nyílt meg a lévai Ladislav Kuštek fényképész alkotásainak kiállítása. A Fotogravity klub tagja két témakört ábrázoló képeit mutatta be. A kiállítást Jana Beníková, a könyvtár igazgatónöje nyitotta meg, a vendégek közt volt Pavel Polka alpolgármester is. A megnyitó részeként a résztvevők ellátogattak a Szent Jakab-templomba, ahol rövid ismertetőt hallgattak meg a zselízi szarkofág történetéről.

A lévai Fotogravity társaság 31 tagot számlál (www.fotogravity.sk), havonta szervez különféle rendezvényeket, szemináriumokat, workshopokat. Határon átnyúló kapcsolatokkal is rendelkeznek, jihlavai fotósokkal működnek együtt. És kik voltak Kuštek Ladislav példaképei? „Példaképeim között tartom számon Karol Kállayt, Ján Saudeket, aki szerintem kicsit vad. Tibor Huszár egy tipikus, született fényképész... és minden elismerésem Martinčeké.” A szerzőnek jövő január 17-én a lévai Nécsey Galériában nyílik kiállítása Látószögem címmel.

Anton Pižurný

„Vándorló” szobrok

Az Esterházy-kastély három ismert szobra újra közszemlére kerülhet. Az 1989-ben – rekonstrukció végett – Pozsonyba szállított szobrok néhány hónap után hazakerültek, de nem a korábbi, parkbéli helyükre, hanem a Városi Közterületfenntartó Vállalat raktárába. 2007. november 12-én egy háromtagú szakértői bizottság megállapította, hogy a szobrok jó állapotban vannak. Mivel ezek a (Herkulest, Orfeuszt és Euridikét ábrázoló) műalkotások lassan feledésbe merülnek, a város vezetése fontolgatja a kihelyezésüket, de nem a parkban, hanem zárt helyen (iskolaépületekben, a művelődési otthonban stb.), hogy megakadályozza a további károsodásukat.

Az utolsó örökös, Breunner-Coudenhove Ernesztina grófnő idejéből származó fotódokumentáció tanúsága szerint ezek a szobrok „vándoroltak”. A parknak hol az egyik, hol egy másik pontján állították fel őket. Mivel több nemzedék emlékei erősen kötődnek ezekhez a szobrokhoz, örömdetes, hogy a nagyközönség számára is újra láthatók lesznek.

(ap)

Út

Az út maga a cél, mondják. De felfoghatjuk ezt fordítva is: célunk az út. Kezdetben van az ösvény, amely fokozatosan szélesedik (vagy elveszik). És eljuthatunk az útkereszteződésig. Ott rajtunk áll, hogy megválasszuk a további irányt. Sok kísértéssel találkozhatunk, eleshetünk, vagy mint a fönix újjáéledhetünk a hamvainkból...

Lehet, hogy rossz irányban indulunk, és közben azt gondoljuk, hogy jól megyünk. Egy idő után vesszük észre, hogy a másik út volt helyes. A visszatérés fájdalmas, de soha nincs késő. Igazságosnak tűnik, hogy a visszaúton nem rövidíthetünk, hiszen megtörténhet, hogy örökre eltévedünk. És ez az út nem a célunk. Újra és újra tovább kell mennünk, ballagjunk mindig reménykedve. Hogy melyik út a helyes, szívünk, eszünk és más hangok jelzik nekünk.

Egyszer mindannyian elindulunk a helyes úton. Arra felfelé.

Anton Pižurný

PAPRIKÁS

**Az új kabaréműsor bemutatója
2007. november 23-án
este 19.00 órakor kezdődik
a Zselízi Kultúrotthonban.
Belépő tetszés szerint.
A rendezvény keretében
Orfeusz-szobrot helyeznek el
a kultúrotthonban.**

Várhatóan nem növekszik a termőföld utáni adó

A kormány nyilatkozatában szerepelt olyan elképzelés is, mely szerint a kormány átértékeli a termőföld és erdők után fizetett ingatlanadót, amely az önkormányzatok bevétele. Jureňa miniszter annak a meggyőződésének adott akkoriban hangot, hogy négy év leforgása alatt biztosan találnak valamilyen rendszerbeli megoldást ezeknek az adóknak a csökkentésére.

Jelenleg épp ott tartunk, hogy megváltozott az ingatlanadókat szabályozó törvény, amely nagyobb adót enged meg e téren is. A régió polgármestereinek találkozáján szóba került egy olyan felhívás is, mely szerint a községeknek koordináltan kellene megemelni a termőföld ingatlanadóját. Ezek a helyi adók az önkormányzatok legstabilabb és legjelentősebb bevételi forrásai. „Minden önkormányzat kiegyezne azzal, ha magasabb bevételt érhetne el. A községeknek főleg a termőföld utáni adó a meghatározó bevételi forrásuk, ezért a legfontosabb is. Ezért is hangozhatott el ez az összehangolásra való felszólítás a regionális tanácskozáson. Úgy tűnik azonban, hogy városunkban egész jól megbirkóztunk pénzügyi gondjainkkal,

ezért valószínűleg nem vagyunk annyira rászorulva az adóemelésre, amely egyúttal növelné a mezőgazdászok terheit is. Ezért a termőföld utáni ingatlanadó növelését nem látom megalapozottnak” – jelentette ki Pavel Bakonyi polgármester, aki munkaértekezletet is összehívott néhány helyi mezőgazdással.

Cserba János önkormányzati képviselő és a helyi mezőgazdasági szövetkezet elnöke érdekes helyzetben van, hiszen két oldalról – mint az adót kirovó város képviselője és mint adófizető mezőgazdász – szemléli a helyi adók kérdését: „Egyrészt a város nincs olyan kilátástalan helyzetben, hogy még ennél jobban megterhelje a mezőgazdászokat. Másrészt tényleg nagy megterhelés ez a fajta adó, amely Csehország kivételével sehol sem létezik a régióban. Nem tűnik logikusnak, hogy az állam különböző adókedvezményekkel csábítja ide a külföldi befektetőket, ugyanakkor ilyen jellegű adókkal terheli saját vállalkozóit. A termőföld utáni ingatlanadó esetleges növelése nyomást jelentene a mezőgazdasági vállalatokra, hogy máshol keressék a kiadások csökkentésének módját. Ezt leggyakrabban az elbocsátásokkal szokták el-

érni.” Kiss Lajos, az ország egyik legnagyobb magángazdája, még erélyesebb. „Hagyni kell a mezőgazdászokat megerősödni, csak akkor erősödhet meg a vidék is. Szerintem a termőföld utáni adót végképp el kellene törölni. Én rendszeresen fizetem az adót a jövedelemem után, így tulajdonképpen kétszer fizetek adót. A jövedelemadóval szerintem a föld utáni is fizetek.” Ezzel egyetért Cserba János is: „Érdekes, hogy amikor az esztorgályos előállít valamit, azt eladja, csak jövedelme után fizet adót, az esztorgapad használatáért nem. Már beletörődöttünk, hogy létezik ilyen adó. Növelésével nem értünk egyet, viszont elfogadjuk, ha a jelenlegi szinten marad.”

A munkamegbeszélés résztvevői egyetértettek abban, hogy a termőföldre kivetett ingatlanadónak a jelenlegi szinten kellene maradnia, de érdemben mégis a képviselőtestület dönt a kérdésről a decemberi ülésen. Addig is szívesen várjuk mezőgazdasági vagy jogi szakértők, illetve a város polgárainak véleményét a témáról (93701@pobox.sk), hiszen a széles körű társadalmi vita segítheti a képviselőket, hogy jó döntést hozzanak.

Levický László

Csicsman Diana reakciója a leváltásával kapcsolatos tájékoztatásra

Előre nézve életemet

Megértettem, hogy az életben csak két tökéletes igazság létezik: egyszer mindnyájan megszületünk, és egy napon mindnyájan eltávozzunk. Arra a legfontosabb szakaszra, ami pedig e kettő közt van – az életre – nem árt, ha felkészülünk és a bennünket körülvevő emberekre odafigyelünk.

Minden városi hivatal előjárói posztját betöltő személyi tisztában van azzal, hogy funkcióját a törvény nem biztosítja, a hivatal igazgatásához szükséges jogköröket a polgármester szabja meg, és indokolt vagy indokolatlan leváltásáról is ő jogosult dönteni. Leváltásom valójában már a választási eredmények közzététele pillanatában, a kulisszák mögött eldőlt, csak a kivitelezése volt kérdéses, mely 9 hónapot vett igénybe. A polgármester előjárói tevékenységemet munkaköri leírásban nem határozta meg, és jogkörökkel sem ruházott fel. Nem irányíthattam a koordinátorok (volt osztályvezetők) munkáját, és nem készíthettem el a képviselő-testület munkatervét sem. A múltban a képviselő-testületi ülések félbeszakítását havi lebontásban az előjáró terjesztette elő, melyet a képviselők véleményeztek, illetve

egészítettek ki. A polgármester egy egyedi vezetési stílust képvisel; a rövid távú munkaterv nélküli tevékenység, az új szerkezeti struktúra és szabályzata – melyben a szakrészleg vezetésével megbízott képviselő a tárgyalásra szánt anyag előterjesztője, a részleg koordinátora az előkészítője, a képviselők és dolgozók művi konfliktusát, felkészületlenségét vonta maga után. A művi úton elkövetett hibákat is orvosolni kell, nem pedig másra kenni.

Elszántság, odafigyelés, szabályok alkalmazása és következtetések levonása, a valódi probléma megoldásának a felfedése, az érvek értékelése, a kemény és becsületes munka önmagában nem mindig elegendő ahhoz, hogy az embert a munkáltatója megbecsülje. A polgármester leváltással kapcsolatos nyilatkozatában rossz fényben tünteti fel a személyemet, sérti személyiséget, kétségbe vonja kreativitásomat és a pályázatot elkészítésével kapcsolatban félretájékoztatja az olvasót, hadd higgye ország-világ, hogy nem tudtam teljesíteni a rám szabott feladatot. Ezzel túllépte jogkörét. A „Minőségi hulladékgyűjtés az önkormányzatok szintjén” – kör-

nyezetvédelmi projekttel kapcsolatos feladatomban elvégeztem. A projekt kérvényének elkészítését 70 000,- Sk fejében, polgármesterünk a lévai kirendeltségű EUFC Kft. Bratislava irodára bízta. Feladatomban a társaság által kért információk kidolgozása volt, melyek a környezetvédelmi kérdésekben sem okoztak gondot, hisz környezetvédelmi jogból 2003-ban szereztem diplomát. A kért információkat 13 oldalon, a 07-AP-013 számú, EUFC Kft. Bratislava társasággal megkötött szerződés értelmében időben, 2007. szeptember 7-én e-mailben továbbítottam Ing. Eva Hrtanováknak a lévai iroda megbízott dolgozójának, aki a kapott információk alapján elkészítette a projekt kérvényét. A projekthez szükséges mellékletek bebiztosításában az iroda megbízott dolgozójával, 3 kollégámmal és PaedDr. Turza Irén képviselőnővel dolgoztam együtt konfliktusmentesen. Az EUFC Kft. projekttel kapcsolatos zárójelentését polgármesterünk 2007. szeptember 25-én írta alá, melyben a partnercég igazolja, hogy a projekt kérvényét a mellékletekkel együtt az kormányhivatalba postázta, másolatát és

elektronikus verzióját, a feladatszervezőt és a kifizetési számát a megbízó félnek átadta, s nem utolsósorban köszönetét fejezte ki a városi hivatal dolgozóinak szakszerű és magas szintű munkájukért. A polgármester aznap, szeptember 25-én leváltott tisztségéből, és október 15-én bocsátott el. Munkakörömet október 12-én jegyzőkönyvben adtam át.

Egy városnak akkor lesz jobb sora, ha a képviselő és a polgármester döntéshozatalkor nem önmagát vagy szűkebb csoportok érdekeit képviseli, hanem a köz javát szolgálja, hisz ehhez kapott megelőlegezett bizalmat. Kreativitásomat, munkabírástomat, józan ítélőképességemet a körülmények és a lehetőségek figyelembe vételén alapuló mérlegelő-képességemet közzéadva sosem rejtettem véka alá. A testületi üléseken a közügyek érdekében, ha a helyzet megkívánta, – mert döntést mindig a képviselőtestület és a polgármester hoz – mertem hallatni előjáróként a hangomat. Sajnos, ez nem minden esetben vezetett eredményre és rossz döntések születtek.

Az ESpinn lesz a városi szolgáltatások stratégiai partnere

A zselízi képviselő-testület 4. rendkívüli ülésén, október 11-én két fontos pontot tárgyalt. Az első téma a városi szolgáltatások stratégiai partnerének kiválasztása, a második a gazdasági-szociális fejlesztési program és a városfejlesztési terv vitája volt. A város felhívására, melyben stratégiai partnert keresett a közszolgáltatások ellátására, két helyi vállalat reagált: a Stavmont Kft. és az ESpinn Kft. A testület megismerkedett a két érdeklődő ajánlatával. Választása az ESpinn Kft-re esett, amellyel a plénum döntése alapján a város társasági szerződést köt.

A fejlesztési dokumentumok megvitatása keretében a képviselők a városfejlesztés fő feladatairól vitáztak. Bár nem volt teljes egyetértés arra vonatkozóan, hogy a város inkább az ipart, avagy az idegenforgalmat tartsa-e szem előtt, a dokumentumokat a testület kedvezően fogadta. Jóváhagyásukat az októberi rendes ülésre halasztotta. (ek)

Beszélgetés Kovács Józseffel, a városi rendőrség új parancsnokával Közelebb az emberekhez

Garamszentgyörgyről származik, de Zselízen született. Az alapiskolát szülőfalujában végezte, a zselízi magyar tannyelvű gimnáziumban érettségizett, majd 1984-ben szerzett diplomát a Nyitrai Mezőgazdasági

rendőrség és milyen a szervezettsége?

– Tudomásom szerint a 24 órás állandó szolgálatra 1 + 8 rendőrré lenne szükség. A város jelenlegi anyagi helyzetének köszönhetően az év vége előtt bővül az alkalmazottak száma.

Úgy tudom, női rendőrünk is lesz.

ZSH: Volt alkalma megismerkedni a városi térfigyelő-rendszerrel. Miként vélekedik a rendszer hatékonyságáról?

– A kamerák ellátják feladatukat, de ahhoz, hogy hatékonyan működjön a rendszer, több kamerát kellene felszerelni azokon a helyeken, ahol sok ember jár bizonyos időközönként (főleg a bevásárló-központok és az iskolák környékén).

ZSH: Van elképzelése arról, hogyan lehetne visszaállítani a polgárok megrendült bizalmát a

városi rendőrséggel szemben?

– Elképzelésem szerint közelebb kell kerülni a lakossághoz, hogy az emberek érezzék, közéjük tartozunk. Van mit tenni. Elég sok embert ismerek a városban. Bízok benne, hogy nem csalódnak bennem. Fel kell térképeznem a környéket, hogy áttekintést szerezzek.

Köszönöm.

Anton Pižurný, foto: šh

Hogy megkönnyítsük a beruházásokat

Régóta beszédtem a lakosság és a képviselők körében, hogy milyen nagy szükség lenne új beruházások és a munkahelyek teremtésére. Ezt is hivatott segíteni az a projektum, amelyet a város a Környezetvédelmi Minisztérium Környezetvédelmi Alapjához nyújtott be. A projektum megnevezése: A vasútállomás melletti ipari területet csatornahálózatának kiépítése. A város 11 millió koronás támogatást kér az alaptól. Megvalósulás esetén három ipari egységet lehetne azonnal csatlakoztatni, a teljes kihasználtságot azonban csak a projektum második fázisának megvalósulása esetén lehetne elérni. A csatornahálózatot a beruházás megvalósulása után újabb, itt megtelepülő cégek is használhatnák. (ek)

Az osztályozott hulladék gyűjtésének novemberi időpontjai

A Zselízi Városi Hivatal értesíti a lakosságot, hogy az osztályozott hulladékot novemberben a következő napokon fogja begyűjteni:

Szódóról és Mikoláról november 26-án.

A Kert, Hurban, Mező, Fr. Král, Orgona, Gorkij, Rövid, Csendes, Úttörő, Kosuth, Kherndl, Sacher, Patakparti, Fűzfa, Iskola, Štúr, Jesenský, SNP (a zselízi rész), Vášár és a Temető utcából november 27-én.

A Nálepka, Rózsa, Béke, Vasút, Hviezdoslav, Ady, Dózsa, Fučík, Schubert, Piac, Petőfi, Hársfa, Nefelejcs, Nyírfa, Akácfa, Tulipán, Nárcisz, Új, Posta, Sládkovič, Jilemnický, Garam, Jókai és az Ötvös utcákból és a Szoroskából november 28-án.

Az üzletekből november 29-én.

A gyűjtést mindig reggel 8 órakor kezdjük, ezért kérjük Önöket, hogy időben tegyék ki zsákjaikat a házuk elé. Továbbá, kérjük még, hogy a zsákokat ne kössék be.

Egyetemen. Ezután 6 évig a sárai efsz-ben dolgozott mint szállítmányozási vezető, majd 1990-től a közelmúltig a vámórség alkalmazottja volt. Az ezredfordulón felújított Mária Valéria hídon működő vámhivatal vezetője volt, de dolgozott Ipolyságon is, ahol 40 fős kollektívát vezetett.

ZSH: Pályázat útján választották ki a Zselízi Városi Rendőrség parancsnoki posztjára. Tisztségét november 16-án foglalta el. Hány alkalmazottal dolgozik a városi

Komposztálóra is készült pályázat

A város a lévai EUFC társasággal együttműködve a Norvég Alaphoz nyújtott be ősszel egy pályázatot, amelynek célja elkészíteni a városi hulladék-átrakodó és bioüzemanyag gyártására is alkalmas komposztáló üzem műszaki terveit. Az EGT Finanszírozási Mechanizmust az EGT (Európai Gazdasági Térség) nem EU-tag országai (Norvégia, Izland és Liechtenstein) hozták létre. E mellett Norvégia a tíz újonnan csatlakozott EU-tagország részére kétoldalú szerződésekkel létrehozta a Norvég Finanszírozási Mechanizmust (vagy Norvég Alapot), amelyből 2004. május 1-je és 2009. április 30-a között évi 13,36 millió eurót folyósítanak egy-egy új tagország részére. Szlovákia részesedése öt év alatt eléri a 67 millió

eurót. Ennek az összegnek a 95%-át a Norvég Királyság folyósítja.

A pályázatot szeptember közepén adta le a város, a kérvényben 22 222 eurós támogatás kér az alaptól. A képviselő-testület rendkívüli ülésén jóváhagyta a pályázat 10%-os önrészét.

Az esetben, ha a pályázat sikerrel jár, a jövő év áprilisáig elkészülhet a műszaki tervdokumentáció, a megvalósítás csak ez után kezdődhet el. A gyűjtőhelyen mindenféle háztartási hulladékot el lehet helyezni, pl. bútort, elektronikai hulladékot, autógumikat, veszélyes hulladékot vagy építkezési törmelékét. A komposztáló az egész régió területéről származó biológiai hulladék hasznosításának feladatát látná el. **(ek, gm)**

A régió készül a LEADER-re

Az Alsó-Garammenti Regionális Társulás önkormányzatainak képviselői november 5-én munkaértekezleten találkoztak Zselízen. Az összegyűlték előtt ez alkalomból bemutatkozott Alžbeta Sádovská, a Lévai Regionális Művelődési Központ új igazgatónője. A társulás elnöke, Marián Kotora tájékoztatta a polgármestereket az ingatlanadót érintő törvényváltoztatásról. Elmondta, hogy az euró bevezetése várhatóan hatással lesz az adók mértékére. A résztvevők a LEADER-projektum előkészítésével is foglalkoztak. Ezzel és a közös községi hivatalok kérdéséről volt szó a régiókban tartott novemberi workshopokon. **(ek)**

Tisztelt Polgárok!

Városunk mint az Alsó-Garam Menti Regionális Társulás tagja bekapcsolódott a „*Nyitra megye új mikrorégióinak felkészítése az integrált vidékfejlesztésre – LEADER program*” elnevezésű projektbe.

A projekt fő feladatai:

- helyi szakemberek kiválasztása és felkészítése az Alsó-Garam Menti Regionális Társulás területén a LEADER programra;
- kidolgozni a régió Integrált fejlesztési stratégiáját, mely a 2007–2013-ra szóló Nemzeti vidékfejlesztési programból való támogatás folyósításához szükséges (a program 4. ága a LEADER)
- helyi akciós csoport megalakítása, akik

megvalósítják a stratégiát.

A dokumentum (stratégia) kidolgozója a városról szóló alapinformációkat a statisztikai adatokból, a statisztikai évkönyvekből és más brosrúkból meríti. Ahhoz viszont, hogy ez egy színvonalas dokumentum legyen, szükség van a helyi lakosok, közhasznú szervezetek és vállalkozók aktív segítségére is.

A napokban egy anketlapot juttatunk (juttattunk) el az Önök háztartásába. Kérjük Önöket, hogy a kérdőív kitöltésével járuljanak hozzá ennek a nagyon fontos dokumentumnak a kidolgozásához.

A kérdőívek névtelenek, a bennük fel-

tüntetett válaszokat kizárólag a fejlesztési stratégia megírásához használjuk fel.

A stratégia nemcsak városunk lehetséges fejlesztési irányait taglalja majd, de az egész Alsó-Garam Menti régió mint területi egység fejlődési útját is meghatározza. A dokumentum a régió adottságainak ismeretében meghatározza az Alsó-Garam mente fejlesztésének legfontosabb feladatait, és konkrét projektek, programok születnek, melyeknek az lesz a célja, hogy az elsődleges tervek megvalósítására anyagi támogatást szerezzünk.

Együttműködésüket, a dokumentum kidolgozásához nyújtott segítségüket előre is köszönjük!

Gondot okoznak a bejegyzetlen épületek és a szennyvíztározók – a város segítséget nyújtana

Az építésügyi és területfejlesztési részleg tanácsa november elején ülésezett. A tagok két fontos témával: a város-fejlesztési terv megvalósításának lehetőségeivel, a bejegyzetlen épületek és házi szennyvíztározók problémájával foglalkoztak.

A jelenlévők a fejlesztési terv megvalósításával valamint az ahhoz kapcsolódó EU-s források felhasználása kapcsán foglalkoztak az iskola-épületek felújításával. Ezt az indokolta, hogy

– miután több létesítmény bezárt és a kórház csődbement – főleg az iskolák tarthatják meg a város központi szerepét a szűkebb régióban. A hangsúly az épületek energetikai ésszerűsítésére és akadálymentesítésén lenne, de kollégium, szolgálati lakások és egyéb létesítmények építése is felmerült projektötletként. A felújítás mindkét iskolát és óvodát érintené. A közeljövőben a közterület-felújítások a város több részét is érin-

tenék, mint pl. a Szent Jakab teret, az Sznf, a Béke, a Petőfi utcát, valamint a szódói és a mikolai templom környékét.

A képviselő-testület is foglalkozott már az illegális építkezések és épületek problematikájával. A részlegtanács összes tagja egyetértett abban, hogy ez a régóta elhanyagolt probléma megoldásra vár. Az utólagos engedélyezés pénzbírsággal jár. A pénzbírságnak viszont csak felső korláta

van, és a konkrét összeget a város szabja meg. A polgármester elmondása szerint a város nem érdekelte a szankcionálásban, tényleges érdeke a törvényellenes állapot helyreállítása. A legalizálás ugyanakkor a polgárok érdeke is kell, hogy legyen, mert a tisztázatlan helyzet miatt nehézségekbe ütközhetnek az ingatlan esetleges eladásakor vagy pl. öröklés esetén.

A város a bejegyzetlen épületek helyzetének jogi

tisztázásához szívesen nyújtana segítő kezet. Ennek érdekében szó esett egy új munkakör létrehozásáról is, melynek szerepe a lakosság metodikai segítése lenne az említett problémák megoldásában. Az ingatlanjaik helyzetét tisztázni kívánó polgárok a szeptember óta illetéktelenesen hozzáférhető www.katasterportal.sk internetes oldalon szerezhetnek tudomást ingatlanjaik jogi állapotáról.

(ek)

EGY MONDATBAN

Az idei év első hava november 6-án hullot le városunkban # November 23-án a helyi kultúrotthonban tekinthető meg a Paprikás című kabaréműsor premierje # Megjelent szlovák nyelven Miroslav Pius: Az újralfedezett idő krónikája – jelentős archeológiai lelőhelyek a Nyitra, a Zsitva, a Garam és az Ipoly partján című könyve, amelyet az érdeklődők a tolmácsi kultúrközpontban rendelhetnek meg a következő címen: MKS, Námesťie odborárov č.5, Tlmače, tel. 036/6342054 # Az Áfonyák Kismaközpont Mikulás-napi rendezvényt szervez kisgyermek és szüleik részére, minden érdeklődőt szívesen várnak a rendezők # A Zselízi Városi Könyvtárban november 14-én nemzetközi részvételű regionális könyvtári találkozót tartottak, bővebben lapunk következő számában

Zöld utat kap az energia

A tolmácsi gépgyár zselízi üzemét 2007. november 15-én délelőtt 10.05 órakor ünnepélyesen megnyitották a részvénytársaság vezetőségi tagjai, városunk polgármestere és más vendégek jelenlétében. Ez év végéig Zselízen 80, a jövő év végéig 200 munkavállalót foglalkoztatnak. Az ünnepélyes fogadás után megszólítottuk a gépgyár vezérigazgatóját, Martin Paštika mérnököt:

Vezérigazgató úr, ismert az „aranyat érő cseh ügyes kezekről” szóló frázis. Hogyan látja a szlovák kezeket?

– Személy szerint nem különböztetem meg a szlovák munkás kezeket csehektől. Már több mint egy éve élek itt, és úgy érzem magam, mintha Cseh-Szlovákiában élnék. Amikor a tolmácsi gépgyárban szereztünk részesedést, tudtunk a cég nagy potenciáljáról, és egy év után ezt csak megerősíteni tudom. Most az a fontos, hogy ebből az itt meglévő potenciális energiából kinetikus energiát tudjunk nyerni. Az SES Rt. egy, a globális piacon tevékenykedő cég, nem pedig lokális, ezért úgy látom, hogy attraktív lehet mind a dolgozói, mind a tudástöke, mind pedig a kilátások szempontjából több évre előretekintve. Világosan látni, hogy le vagyunk terhelve, van elég dolgunk, ezért inkább az a kérdés, melyik piacra lépünk és milyen termékekkel.

Anton Pižurný

A képviselők elfogadták a városfejlesztési tervet és a gazdasági-szociális fejlesztési programot

A városi képviselő-testület tagjai októberi ülésükön elfogadták a jelen választási időszak talán legfontosabb tervezetét. Két, tartalmilag összefüggő fejlesztési tervezetről van szó, ez okból közös pontban tárgyalták és fogadták el azokat.

A városi gazdasági és fejlesztési program 7 éves távlatban vázolja fel a fejlődés irányát. A tervezetet Zselíz város koncepciók fejlesztésének bővítményeként a Tett Consult Slovakia konzultációs társaság dolgozta ki. A gazdasági és szociális fejlesztési terv tartalmazza a gazdasági és szociális viszonyok rövid elemzését, taglalja és rendszerezi a fő problémákat, amivel kiindulási alapul szolgál a stratégiai és a részleges fejlesztési célok meghatározásához.

A dokumentum alapján a város fejlesztésének alapvető célja az életminőség javítása, amelyet elsősorban megfelelő ösztönzéssel kíván elérni. A tervezet négy alapterületet – stratégiai célt jelöl meg: a helyi infrastruktúra fejlesztését, a város gazdasági fejlődését, a történelmi és turisztika potenciál kihasználását és az emberi környezet javítását.

A város fejlesztési terve a 2007–2010-es évekre vonatkozik. A stratégiai és operatív célok megfogalmazásakor a gazdasági és fejlesztési programból indul ki. A fejlesztési tervben olyan tevékenységek kaptak helyet, amelyek egy-egy vissza nem térítendő EU-s kérelemhez csatolt projekt kidolgozásának alapjául szolgálnak majd. A fejlesztési tervnek három része van. Az elsőben olyan projektek szerepelnek, amelyeknek előkészítését és tervezését az önkormányzat garantálhatja. Azért azonban, hogy megkapja-e a várt támogatást, az önkormányzat – természetesen – nem keszkeskedhet. A támogatási alapok elnyerésére való felkészültséget az egyes tevékenységek műszaki előkészítettségével is mérhetjük.

A tevékenységek következő csoportjába tartoznak azok a projektek, amelyek egyfajta projektartalékként szerepelnek. Ezek akkor valósulnak meg, amikor az első csoport projektjeit gyorsabb tempóban sikerül valóra váltani. A következő csoport azokat a projektumokat foglalja

magába, amelyeket a város területén más szervezetek realizálnak, a város csupán támogatni tudja őket. Példaként megemlíthetjük a csatornahálózat további fejlesztését, amelyet a Nyugat-Szlovákiai

„A tervgazdaság évtizedei után néhány évvel az a nézet uralkodott, hogy a piacgazdaság minden fontos problémát megold, amelyekkel a társadalomnak meg kell küzdenie. Szerencsére itt is elérkezett a kijózanodás ideje, saját tapasztalataink alapján és a fejlett országok példáiból okulva ráébredtünk, hogy a jövő tervezése egészséges eszköze a társadalom fejlődésének. Ha átgondoljuk, a családban is tervezünk pénzügyeinket és társadalmi életünket. A város mint az együttélés bonyolultabb formája, egy biztos ideig fejlődhet irányítatlanul is, azonban ennek a fejlődésnek kellemetlen következményei vannak, amelyek terhet magunk viseljük is a mai napig. A városfejlesztési program egy olyan terv a következő néhány évre, amelyet választott előljáróink – a polgármester a képviselőkkel együtt – abban a meggyőződésben dolgoztak ki, hogy elhatározásaik döntő mértékben megvalósulnak, és a várost előremozdítják. A fejlesztési programot pozitívan értékelem, mert remélem, hogy a benne megfogalmazott feladatok hozzájárulnak a város fejlődéséhez és a lakosság életminőségének javításához.”

Melczer Gábor, önkormányzati képviselő, az építészeti és területfejlesztési részleg tanácsának koordinátora

Vízmű valósít meg. A városi projektumok mellett a tervezetben szerepelnek még az Ister-Granum Eurorégió közös projektjei is, amelyben a város önrésszel is szerepel, és amelyek az egész régióra kihatnak – például a tematikus turistautak kiépítése az eurorégió területén.

A polgármester elmondása szerint a város fejlesztési tervét évente kell majd értékelni és szükség esetén frissíteni – főként azokat a projekteket, amelyek nem kapják meg a várt támogatást, és ezért a megvalósításuk érdekében más anyagi forrás után kell nézni. „A város anyagi helyzete javult, ezt az évet pozitív számokkal zárhatjuk. A Dexia-bank a város anyagi helyzetének felmérése után hajlandó 45 millió korona hitelt a rendelkezésünkre bocsátani. Tehát körülbelül 50 millió koronát szánhatunk a fejlesztésekre. Természetesen nem ígérhetjük, hogy 200 milliót ruházunk be ezekbe a tervekbe, de azt igen, hogy az első csoportban szereplő projekteket megfelelően előkészítjük.” – jelentette ki Pavel Bakonyi polgármester.

(ek)

Zselízi Hírmondó

VIII. évfolyam, 2007. november

Városi újság

ára: 10,- korona

A tartalomból

A városi képviselő-testület tagjai októberi ülésükön elfogadták a város gazdasági-szociális fejlesztési programját és a városfejlesztési tervet

3. old.

A városi rendőrség új parancsnoka
Kovács József mérnök

5. old.

A parkból ismert szobrok ismét napfényre kerülnek

7. old.

Októberi önkormányzati ülés: jóváhagyták a fejlesztési dokumentumokat

A jelen választási időszak fontos eseményként könyvelhető el az október 25-ei képviselő-testületi ülés, amelyen a városatyák elfogadták a város fejlesztési tervét a 2007–2010-es időszakra és a város gazdasági és szociális fejlesztési programját a 2007–2013-as időszakra. A képviselők mindkét, szorosan összefüggő anyagot pozitívan értékelték, és néhány további javaslatot is fűztek hozzá. Melczer Gábor képviselő javaslatára beépült a tervezetbe a családiház-építések céljára kijelölendő új területek előkészítése és a polgármester javaslatára a városrészek területrendezési dokumentációjának elkészítése is. Az első javaslattal kapcsolatban felmerült a befejezetlen családi házak problémája pl. a Csikókertben. A vita során nyilvánvalóvá vált, hogy a város olyan jogi eszközöket keres majd, amelyek segítségével ráveheti a félig kész épületek tulajdonosait, hogy fejezzék be az építkezést vagy adják el az ingatlanjukat, hogy egy új tulajdonos fejezhesse be a munkát.

Nem kevésbé fontos kérdés volt az a napirendi pont, amelynek keretében a testület megszavazta a város részesedését az ESspinn Kft-vel a városi szolgáltatások elvégzésére alapítandó Eurospinn Kft-ben.

A testület jóváhagyta a városi fürdő területének tulajdonjogi viszonyait rendező csereszerződést a város és a helyi mezőgazdasági szövetkezet között. Jóváhagyott 582 ezer koronát a Vasút utcán túli iparterület csatornázására kidolgozott és a Környezetvédelmi Alapba benyújtott projektum önrészeként. Jóváhagyta a polgári szertartásokon szereplők díjazási rendjét.

A Polgári Ügyek Testületének éléről leváltotta dr. Wurster Andort, és Diana Pólyovát választotta a helyére. A képviselők meghallgatták a városi rendőrpáncsnok kiválasztásáról szóló beszámolót. November 16-tól Kovács József a városi rendőrpáncsnok. Jóváhagyták a városi dotációk odaítéléséről született bizottsági javaslatot, a városi könyvtár költségvetésének módosítását, tudomásul vették a város tartozásairól és kinnlevőségeiről szóló beszámolót, a városközponti telkek tervezett eladásával kapcsolatos tárgyalásokról szóló beszámolót, valamint az Ister-Granum Európai

Területi Együttműködési Csoportosulás kialakításának lehetőségéről szóló információt. Az interpellációk keretében a Sládkovič utcai társasházak tetőgondjairól, az autóbuszok főúton, a rendelőintézet melletti parkolásának gondjáról (Vékony) volt szó, a képviselők beszéltek egy gyalog-átkelőhely létesítésének lehetőségéről a Béke és a Nálepa százados utcák találkozásánál, és arról, hogy az autósok miképp kerülnek ki a forgalomlassítókat (Polka). Szó esett valamint új beruházásokról (Martosy, Csenger) a SARIO ügynökségen keresztül.

(ek)

November 15-én ünnepélyesen megnyitották a tolmácsi gépgyár zselízi üzemét. A képen Martin Paštika vezérigazgató és Pavel Bakonyi polgármester

(foto: Peter Braun)